

5. ROČNÍK

VZDELÁVACIA OBLASŤ: JAZYK A KOMUNIKÁCIA

Predmet: Slovenský jazyk a literatúra

časť – jazyk

Úvod

Výkonový vzdelávací štandard je pedagogickým dokumentom vypracovaným na základe **obsahového vzdelávacieho štandardu**. Zahŕňa v sebe novo zavádzané pojmy v 5. ročníku základnej školy, ktoré sú vymedzené v obsahovom vzdelávacom štandarde. Len v obsahovom vzdelávacom štandarde učiteľ presne zistí napríklad *postupnosť* v zaraďovaní obsahových prvkov do učebnej látky od začiatku elementárneho vzdelávania až po jeho vyvrcholenie a zakončenie maturitnou skúškou.

Výkonový štandard tvorí text, v ktorom sú štandardizované obsahové prvky usporiadané na základe jednotlivých komunikačných jazykových kompetencií s prihliadnutím na systematizáciu jazykového učiva.

Východiskovú didaktickú koncepciu, o ktorú sa opiera koncepcia predmetu slovenský jazyk a literatúra spolu s koncepciou pedagogickej dokumentácie, treba hľadať v princípoch *didaktického konštruktivismu*, ktorý jednoznačne stavia na podnecovaní žiaka objavovať svet a získavať vedomosti, zručnosti a postoje osobným bádáním a tvorivosťou.

Výkonový štandard je zásadne *dvojstupňový, dvojúrovňový*. V hornom riadku sa vymedzuje *optimálny* výkon žiaka, t. j. *výborný*. V dolnom riadku sa uvádza definícia *minimálneho ešte prijateľného výkonu* (môžeme ho označiť aj ako *dostatočný* výkon). V hornom riadku sa opis výkonov opiera o obsahové prvky a zručnosti zaradené do obsahového vzdelávacieho štandardu. Teoreticky stupňovanie vychádza zo všeobecne akceptovaných taxonómii (Bloom, Anderson) a výkon žiaka sa opisuje v pojmoch zručností, ktoré sú zahrnuté v cieľoch predmetu slovenský jazyk a literatúra, zaradené do obsahového štandardu a explicitne uvedené v tabuľke pedagogického dokumentu.

Prechodné obdobie

Prechodné obdobie je definované časovým úsekom troch rokov. Tým, že reforma sa zavádza postupnými krokmi, t. j. v 1. a 5. ročníku základnej školy, vznikol problém s novým usporiadaním učiva. Nová koncepcia vychádza z myšlienky posilnenia komunikačno-zážitkového vyučovania a postavenia slohovej výchovy na 1. stupni. Súčasná koncepcia predmetu bola viac zameraná na konkrétne jazykové pojmy, preto žiaci prichádzajúci do 5. ročníka základnej školy a 1. ročníka gymnázií s osemročným štúdiom majú oveľa širšie znalosti z jazyka ako zo slohu. Z tohto dôvodu bolo nutné vytvoriť prechodný model pre 5. ročník základnej školy a pre 1. ročník gymnázií s osemročným štúdiom, v rámci ktorého by žiaci nadobudli zručnosti a vedomosti, ktoré by im umožnili bez problémov pokračovať v 6. ročníku a 2. ročníku gymnázií s osemročným štúdiom podľa nového vymedzenia obsahu učiva v predmete slovenský jazyk a literatúra.

Stručný náčrt didaktického usporiadania obsahu slovenského jazyka

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných a kognitívnych kompetencií (spôsobilostí) považujeme za východisko kvalitnejších výsledkov celého školského systému a následnej schopnosti žiakov uplatniť sa na trhu práce a v súkromnom živote.

Vo vyučovaní jazyka sa do popredia dostane analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré budú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Analýza a interpretácia jazykových prejavov poskytne žiakovi priestor na sebauvedomenie. Dá šancu objaviť a následne prejsť pozitívny vzťah k sebe a iným, nadobudnúť primeranú sebadôveru schopnosť dokázať hodnotiť svoje prednosti i nedostatky, umožní dokázať vyjadrovať svoje pocity a hodnotiť svoj vlastný citový stav, dokázať hodnotiť svoje správanie a jeho dôsledky.

Cieľom je, aby si žiaci uvedomovali jazykovú a kultúrnu pestrosť v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Komunikačná gramotnosť sa má však cielavedome budovať a rozvíjať vo všetkých vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby.

Zmena didaktickej koncepcie vyučovania materinského jazyka sa odzrkadlí v

- sústave vzdelávacích cieľov,
- obsahovom usporiadaní predmetu,
- realizačnej rovine vzdelávania.

Zmena v **sústave vzdelávacích cieľov** úzko súvisí s novým členením všeobecných cieľov vzdelávania, ktoré sa orientujú na kompetenčno-pojmový model výchovy a vzdelávania. Jazyková a slohová časť predmetu rozvíja predovšetkým interaktívne využívanie komunikačných nástrojov. Veľa tém ale slúži aj na rozvoj sociálnej interakcie v rámci heterogénnych skupín a formovania autonómneho správania.

V **usporiadaní predmetu** sa do popredia dostávajú komunikačné spôsobilosti a v úzadí sa ocitli jazykové pojmy (predovšetkým na ZŠ), t. j. opustila sa jednostranná tendencia obsiahnuť „školskú podobu“ vednej disciplíny. Faktograficky presýtený obsah sa zredukoval v prospech aktivít žiakov, ktorí majú v čo najväčšom rozsahu interpretačno-hodnotiacim spôsobom pracovať s jazykovými komunikátmi. Najväčší akcent sa pritom kladie na vlastnú tvorbu *jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť argumentovať* ap.

Realizačná rovina vzdelávania sa priklonila ku konštruktivistickému prístupu k učeniu. Znamená to, že riešením úloh žiak sám prichádza na základe usmerňovaného zážitkového vyučovania na nové poznatky, ktoré vyučujúci systematizuje a zovšeobecňuje.

Na druhom stupni ZŠ sa pokračuje v komunikačnom a zážitkovom vyučovaní. Veľkú pozornosť treba venovať získavaniu komplexných kompetencií, napr. dotvárať schopnosť žiakov interpretovať rôzne druhy súvislých aj nesúvislých textov (je nutná spolupráca aj s inými vyučovacími predmetmi, ktoré budú rozvíjať ďalšie stratégie čítania s porozumením orientované na texty špecifické pre dané predmety). Veľký dôraz je na vlastnej produkcii ústnych aj písaných prejavov samotnými žiakmi. V posledných dvoch ročníkoch ZŠ sa systematizujú jazykové pojmy do zatiaľ neúplného jazykového systému, ktorý sa dotvorí až na strednej škole. Presun jazykového učiva na strednú školu súvisí s vysokým stupňom abstrakcie, ktorý si jazykové učivo vyžaduje.

Štruktúra pedagogického dokumentu

Zmeny v predmete slovenský jazyk a literatúra sa vzťahujú nielen na obsahovú stránku, ale aj na koncepciu pedagogickej dokumentácie, o čom svedčí aj samotná štruktúra pedagogického dokumentu, ktorý nepredstavuje súvislý text, ale spôsobilosti, obsah učiva a výkon, ktoré sú usporiadané do prehľadných tabuliek a zložené z nasledujúcich stĺpcov:

- Ø spôsobilosti
- Ø obsahové vymedzenie učiva
 - ü pojmy
 - ü kontext
- Ø poznávacie spôsobilosti
- Ø výkon
 - ü optimálny výkon
 - ü minimálny výkon

Základom koncepcie pedagogického dokumentu sa stávajú **komunikačné jazykové kompetencie**¹: čítanie s porozumením, písanie a hovorenie (počúvanie je integrovanou súčasťou hovorenia), ktoré členia obsah učiva (pojmový štandard) a výkon (výkonový štandard) do relatívne uzavretých celkov na základe definovaných spôsobilostí (pozri *Tabuľku 1*). Uvedené komunikačné kompetencie je možné rozvíjať samostatne alebo ich vzájomne kombinovať. Postupnosť rozvíjania komunikačných jazykových kompetencií je v právomoci učiteľa.

Spôsobilosti (kompetencie) definované v rámci komunikačných jazykových kompetencií predstavujú cieľ, ktorý má učiteľ dosiahnuť v rámci vzdelávacieho procesu. Sú usporiadané vzostupne, a preto odporúčame ich poradie zachovať. Uvedená inštrukcia sa nevzťahuje na zachovanie počtu jednotlivých spôsobilostí. Je na rozhodnutí učiteľa, či pri preberaní a utvrdzovaní jednotlivých tematických celkov uplatní všetky spôsobilosti. V rámci celého školského roka však učiteľ musí rozvíjať všetky spôsobilosti stanovené v pedagogickom dokumente.

Spôsobilosti majú činnostný charakter a sú napĺňané zručnosťami (Tabuľky 2, 3, 4) a obsahovým vymedzením učiva, t. j. pojmi a kontextom.

Pojmy uvádzané v pedagogickom dokumente sú presne vymedzené v obsahovom vzdelávacom štandarde pre predmet slovenský jazyk a literatúra a predstavujú znalosti, ktoré žiak musí nadobudnúť pri dosiahnutí jednotlivých spôsobilostí.

¹) „**Komunikačné jazykové kompetencie** umožňujú žiakovi konať použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.“ (De Jaegher, Lasseur 2007)

„**Kompetencia je spôsobilosť** mobilizovať v rôznych kontextoch a činnostiach systém vedomostí, zručností, schopností, sociálnych a kultúrnych hodnôt, postojov, emočných a ďalších osobnostných kvalít, ktorý je špecificky usporiadaný.“ (De Jaegher, Lasseur 2007)

Kontext je priestor, v ktorom sa preberajú a utvrdzujú nadobudnuté znalosti a spôsobilosti. Tento priestor je ohraničený slohovými útvarmi, ktoré sú vymedzené v obsahovom vzdelávacom štandarde pre predmet slovenský jazyk a literatúra.

K obsahovému vymedzeniu učiva sa priamo viažu **poznávacie spôsobilosti**, ktoré vychádzajú z všeobecne akceptovaných taxonómií. Predstavujú odstupňované kognitívne operácie, ktoré by mal žiak uplatňovať pri nadobúdaní vedomostí a zručností.

Posledný stĺpec predstavuje výkon, ktorý je definovaný dvoma úrovňami, a to optimálnou (najvyššou – výborný) a minimálnou (najnižšou merateľnou – dostatočný) úrovňou.

Poznámka k tvorbe školského vzdelávacieho programu

Počet a zameranie kontrolných diktátov v 5. ročníku ZŠ a v 1. ročníku gymnázií s osemročným štúdiom

∅ počet: 4

∅ zameranie: opakovanie zo 4. ročníka, podstatné mená, prídavné mená, slovesá

Počet a zameranie kontrolných slohových prác v 5. ročníku ZŠ a v 1. ročníku gymnázií s osemročným štúdiom

∅ počet: 1

∅ zameranie: súkromný list, opis predmetu, opis pracovného postupu, rozprávanie s prvkami opisu (možnosť výberu)

Tabuľka 1

Komunikačné jazykové kompetencie ¹		
Čítanie s porozumením	Písanie	Hovorenie
Spôsobilosti		
I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum
II. Pochopiť význam textu	II. Organizovať text z hľadiska kompozície	II. Organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou
	III. Zosúladiť štylistickú úroveň s cieľom písania a čitateľmi	III. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií
III. Pochopiť formálnu stránku textu	IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia	
IV. Odlíšiť vetu a text	V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií	IV. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku
	VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého	V. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia v texte
V. Pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie	VII. Opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis	VI. Rešpektovať jazykové pravidlá
	VI. Pochopiť význam lexikálnych jednotiek	
	IX. Rešpektovať jazykové pravidlá	VIII. Využívať pri komunikácii jazykové a mimojazykové prostriedky

Inštrukcia

¹⁾ Jednotlivé tabuľky jazykových komunikačných spôsobilostí (čítanie s porozumením, písanie, hovorenie) sú v dokumente zaradené pod sebou, čo však neznamená, že učiteľ je povinný preberať ich v postupnosti ako ich udáva pedagogický dokument. Je v právomoci učiteľa rozhodnúť o postupe preberania jednotlivých komunikačných jazykových kompetencií a ich možnej kombinácii.

Tabuľka 2	
Čítanie s porozumením	
I. Zameriť svoje čítanie podľa potreby	Vybrať text podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.
II. Pochopiť význam textu	Pochopiť umelecký a vecný text s využitím explicitných informácií. Pochopiť text podľa implicitných informácií. Tvoriť a overiť navrhnuté hypotézy. Reprodukovať umelecký a vecný text na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.
III. Pochopiť formálnu stránku textu	Rozoznať všeobecné usporiadanie textu – odseky, nadpisy atď. Rozpoznať a pomenovať rozličné texty a určiť ich horizontálnu štruktúru.
IV. Odlíšiť vetu a text	Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré slúžia na plynulý prechod medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí. Určiť časovú a logickú postupnosť pri rozvíjaní témy.
V. Pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie	Ů interpunkčných znamienok Ů gramatických kategórií (rod, číslo, pád, osoba, číslo, čas)
VI. Pochopiť význam lexikálnych jednotiek	Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch. Overiť si význam slova. Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam, napr. slabikám a hláskam. Rozoznať sémantické vzťahy medzi slovami, skupinami slov jednovýznamové – viacvýznamové slová.

Tabuľka 3	
Písanie	
I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum	Sformulovať tému adekvátnu cieľu komunikácie. Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.
II. Organizovať text z hľadiska kompozície	Zostaviť osnovu, koncept. Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti. Prispôbiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.
III. Zosúladiť štylistickú úroveň s cieľom písania a čitateľmi.	Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie. Využívať bohatstvo lexiky, spisovný jazyk, resp. nárečie. Overiť si v jazykovedných príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov. Využívať primerané štylistické prostriedky.
IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia	Utvoriť jednoduché holé a rozvité vety: Ů používanie interpunkčných znamienok vo vetách; Ů využívanie gramatických jednotiek vo vetách; Ů používanie lexikálnych jednotiek vo vetách.
V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií	Vybrať a použiť slová, frázy, jazykové štruktúry.
VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého	Identifikovať rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov. Vytvoriť modifikovaný text.
VII. Opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis	Revidovať a editovať koncept textu s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.
VIII. Revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov	Revidovať koncept textu s cieľom: Ů rozvíjať a zlepšovať organizáciu myšlienok; Ů realizovať zmeny štruktúry, obsahu s cieľom eliminovať gramatické chyby, zlé formulácie viet a pod.;

	Ů upraviť text po formálnej stránke.
IX. Rešpektovať jazykové pravidlá	Vo vlastných jazykových prejavoch dodržiavať pravidlá a požiadavky ortografie, morfológie a syntaxe.

Tabuľka 4	Hovorenie
I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum	Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii. Zosúladiť jazykové prvky s cieľom komunikácie. Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím. Začať a ukončiť komunikáciu na určitú tému. Analyzovať kvalitu ústneho prejavu.
II. Organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou	Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť. Pomocou kontrolných otázok zhodnotiť, či ostatní porozumeli prejavu. Kriticky zhodnotiť prehovor niekoho iného.
III. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií vo vlastnej tvorbe	Vybrať slová, frázy, jazykové štruktúry z iných zdrojov a použiť ich vo vlastnom prejave.
IV. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku	Využívať jazykovú pestrosť a variabilitu komunikácie aplikovaním spisovných, nárečových a slangových prvkov s ohľadom na situáciu a komunikačných partnerov.
V. Štylizovať jednoduché holé a rozvité vety v texte	Utvoriť jednoduché holé a rozvité vety. Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu.
VI. Rešpektovať jazykové pravidlá	Ů Jazykové pravidlá: ortoepické, lexikologické, morfológické.
VII. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky	Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu. Využívať gestikuláciu, mimiku, proxemiku a haptiku.

Pojmy pre prechodné obdobie 5. ročník ZŠ

Zvuková rovina jazyka a pravopis

- § zátvorka
- § dvojbodka
- § bodkočiarka
- § spojovník¹
- § pomlčka
- § melódia vety: zvolacia veta, želacia veta
- § výslovnosť: **splyvavá výslovnosť**
- § **znelé, neznelé a nepárové (zvučné) spoluhlásky**
- § **prestávka**
- § **sila hlasu**
- § **hlavný slovný prízvuk**
- § **dôraz**
- § pravidlo o rytmickom krátení
- § slabičné a neslabičné predpony

Významová roviny jazyka

- § odvodené slová
- § **jednovýznamové a viacvýznamové slová**
- § synonymá
- § antonymá
- § slovník: synonymický
- § ustálené slovné spojenia
- § **príslovie**
- § **porekadlo**
- § **pranostika**
- § **prirovnanie**
- § **spisovný jazyk – nárečie**

Tvarová rovina jazyka

- § podstatné mená
- § **vzory: chlap hrdina, dub, stroj**
- § **životnosť – neživotnosť**
- § **žena, ulica, dlaň, kosť**
- § **mesto, srdce, vysvedčenie, dievča**
- § prídavné mená
- § **akostné prídavné mená**
- § **stupňovanie**
- § **pekný, cudzí**
- § osobné zámená: základné, privlastňovacie
- § číslovky: základné, radové
- § tykanie/vykanie
- § pomocné sloveso byť
- § **väzba s pádom**

¹⁾ Pojmy označené tučným písmom predstavujú obsahový štandard 5. ročníka ZŠ a 1. ročníka gymnázií s osemročným štúdiom po ukončení prechodného obdobia.

Skladobná rovina

- § veta: želacia, zvolacia
- § **slovosled**

Sloh pohľadnica

- § súkromný list
- § jednoduché rozprávanie
- § opis: predmetu, obrázka/ilustrácie, osoby
- § **opis pracovného postupu**
- § **rozprávanie s prvkami opisu**
- § diskusia
- § krátke správy: SMS, e-mail/mejl
- § oznámenie
- § správa
- § pozvánka
- § plagát
- § vizitka
- § inzerát
- § reklama
- § **interview**
- § adresa
- § adresa odosielateľa
- § osnova
- § odsek
- § úvod, jadro, záver
- § časová postupnosť v rozprávaní
- § umelecký a vecný text
- § názor
- § **argument**
- § kľúčové slová
- § **poznámky/konspekt**
- § koncept
- § **hlavná myšlienka**
- § **téma**

Edukačné ciele predmetu slovenský jazyk a literatúra, časť: slovenský jazyk

Poznávacia (kognitívna) kompetencia	Komunikačná kompetencia	Interpersonálna (sociálna) kompetencia	Intrapersonálna (osobnostná)
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty.	Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine.	Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie.	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov i	Vytvárať vlastný hodnotový systém.
Spôsobilosť kritického myslenia.	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Spôsobilosť kooperácie.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Schopnosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a	Schopnosť empatie.	
Schopnosť tvorivého myslenia a spôsobilosť uplatniť jeho výsledky.			

ČÍTANIE S POROZUMENÍM			
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti
	Pojmy	Kontext	
I. Zamerat' svoje čítanie podľa potreby 1. Vybrať text podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie. 2. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text	§ pohľadnica, súkromný list § opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby § jednoduché rozprávanie § krátke správy: SMS, e-mail/mejl § oznámenie; správa; pozvánka; plagát § vizitka § inzerát; reklama § rozprávanie s prvkami opisu § opis pracovného postupu § interview § umelecký a vecný text		Optimálny I. 1.1 Žiak dokáže vybrať a posúdiť texty z obsahového i formálneho hľadiska. 1.2 Žiak vie odôvodniť správnosť vybraného textu v konkrétnej situácii. 1.3 Žiak dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch: Ť pohľadnica; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka, inzerát; reklama; Ť rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu a interview. 1.4 Žiak dokáže rozlíšiť umelecký text od vecného. 2.1 Žiak vie samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie spracovať informácie. 2.2 Žiak vie správne intonovať všetky druhy viet a uplatňovať správny slovný a vetný prízvuk. 2.3 Žiak vie vysvetliť pojmy prestávka, sila hlasu, dôraz, splývavá výslovnosť, spodobovanie, znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky. 2.4 Žiak pri čítaní dodržiava správne dýchanie. 2.5 Žiak vie správne artikulovať a spisovne výslovnosť slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li; dodržiavať správnu dĺžku slabík a držiavať
	Zvuková rovina jazyka a pravopis § bodkočiarka § splývavá výslovnosť § znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky § spodobovanie § prestávka § sila hlasu § dôraz § melódia vety: želacia, zvolacia § pravidlo o rytmickej krátení Významová rovina jazyka § spisovný jazyk – nárečie (Pokračovanie na nasledujúcej strane.) <div style="text-align: center;">↓</div>		

ČÍTANIE S POROZUMENÍM			
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti
	Pojmy	Kontext	
	<p>Sloh</p> <p>§ pohľadnica</p> <p>§ súkromný list</p> <p>§ opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby</p> <p>§ jednoduché rozprávanie</p> <p>§ krátke správy: SMS</p> <p>§ e-mail/mejl</p> <p>§ oznámenie</p> <p>§ správa</p> <p>§ pozvánka</p> <p>§ plagát</p> <p>§ vizitka</p> <p>§ inzerát</p> <p>§ reklama</p> <p>§ rozprávanie s prvkami opisu</p> <p>§ opis pracovného postupu</p> <p>§ interview</p> <p>§ umelecký a vecný text</p>		<p>Výkon</p> <p><u>Minimálny I.</u></p> <p>1.1 Žiak dokáže vybrať text a odôvodniť správnosť výberu na základe subjektívnych pocitov.</p> <p>1.2 Žiak vie definovať pojmy:</p> <p>Ü pohľadnica; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka, inzerát; reklama;</p> <p>Ü rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu a interview.</p> <p>1.3 Žiak vie z navrhovaného súboru slohových útvarov/žánrov s pomocou učiteľa vybrať žáner zodpovedajúci téme:</p> <p>Ü pohľadnica; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka, inzerát; reklama;</p> <p>Ü rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu a interview.</p> <p>2.1 Žiak vie s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.</p> <p>2.2 Žiak vie správne intonovať oznamovacie vety.</p> <p>2.3 Žiak vie reprodukovat' definície pojmov: prestávka, sila hlasu, dôraz.</p> <p>2.4 Žiak vie spisovne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li a dodržiavať správnu dĺžku slabík.</p>

ČÍTANIE S POROZUMENÍM			
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti
	Pojmy	Kontext	

<p>II. Pochopiť význam textu</p> <p>1. Pochopiť umelecký a vecný text s využitím explicitných informácií.</p> <p>2. Pochopiť text podľa implicitných informácií.</p> <p>3. Tvorit' a overit' navrhnuté hypotézy.</p> <p>4. Reprodukovat' umelecký a vecný text na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.</p>	<p>Významová rovina jazyka</p> <p>§ odvožené slová</p> <p>§ synonymá</p> <p>§ antonymá</p> <p>§ jednovýznamové a viacvýznamové slová</p> <p>§ ustálené slovné spojenia</p> <p>§ príslovie</p> <p>§ porekadlo</p> <p>§ pranostika</p> <p>§ prirovnanie</p> <p>§ slovník: synonymický</p> <p>Sloh</p> <p>§ úvod, jadro, záver</p> <p>§ hlavná myšlienka</p> <p>§ téma</p> <p>§ časová postupnosť v rozprávaní</p> <p>§ názor</p> <p>§ argument</p> <p>§ kľúčové slová</p>	<p>§ pohľadnica</p> <p>§ súkromný list</p> <p>§ opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby</p> <p>§ jednoduché rozprávanie</p> <p>§ krátke správy: SMS, e-mail/mejl</p> <p>§ oznámenie</p> <p>§ správa</p> <p>§ pozvánka</p> <p>§ plagát</p> <p>§ vizitka</p> <p>§ inzerát</p> <p>§ reklama</p> <p>§ umelecký a vecný text</p> <p>§ rozprávanie s prvkami opisu</p> <p>§ opis pracovného postupu</p> <p>§ interview</p>	<p>§ reprodukcia</p> <p>§ reprodukcia s porozumením</p> <p>§ aplikácia</p> <p>§ analýza</p> <p>§ syntéza</p> <p>§ zovšeobecnenie</p> <p>§ sebahodnotenie</p> <p>§ hodnotenie</p> <p>§ produkcia</p>	<p>Optimálny II.</p> <p>1.1 Žiak vie vyhľadať explicitne vyjadrené informácie v texte:</p> <p>Ü vie úplne a správne vyhľadať v texte rôzne údaje (miesto, čas, názov);</p> <p>Ü vie presne a správne vyhľadať v texte fakty vzťahujúce sa na tému textu;</p> <p>Ü vie správne spojiť čiastkové údaje, fakty, do komplexnej informácie.</p> <p>1.2 Žiak vie:</p> <p>Ü vyvodit' záver na základe zistených súvislostí medzi informáciami v texte;</p> <p>Ü porovnať dve a viac informácií;</p> <p>Ü analyzovať príčiny;</p> <p>Ü vyvodit' čiastkové témy.</p> <p>1.3+2.1 Žiak vie veku primerane vyhľadať explicitne i implicitne vyjadrené informácie v texte a na základe nich analyzovať text:</p> <p>Ü vie vyhľadať kľúčové slová v texte;</p> <p>Ü vie sa orientovať v postavách.</p> <p>1.4+2.2 Žiak dokáže samostatne na základe explicitných, ale aj implicitných informácií:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakterizovať správanie postáv, - hodnotiť ich konanie, - určiť ich vzájomný vzťah; <p>1.5+2.2 Žiak vie opísať prostredie, v ktorom sa príbeh odohráva.</p> <p>1.6 +2.3 Žiak vie vyjadriť autorský zámer – pointu (explicitne alebo implicitne vyjadrenú).</p> <p>1.7+2.4 Žiak vie vybrať zaujímavú myšlienku z textu a rozobrať ju.</p> <p>1.8+2.5 Žiak dokáže na obhajobu svojho stanoviska použiť ako argumenty niektoré poznatky získané analýzou textu.</p> <p>1.9+2.6 Žiak sa vie pohotovo zorientovať v deji textov primeraných jeho skúsenostiam.</p> <p>1.10+2.7 Žiak vie identifikovať v texte ustálené slovné spojenie, príslovie, porekadlo, pranostiku, prirovnanie.</p>
---	---	---	---	--

ČÍTANIE S POROZUMENÍM			
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti
	Pojmy	Kontext	
			Výkon

				<p><u>Optimálny II.</u></p> <p>3.1 Žiak dokáže na základe kontextu alebo pri jazykovej a stylistickej analýze textu odhadnúť význam slov a overiť si ich v jazykovedných slovníkoch.</p> <p>4.1 Žiak vie vytvoriť z textu na základe čiastkových informácií z textu hypotézu o jeho závere a svoju hypotézu overiť v diskusii.</p> <p>4.2 Žiak vie vecne argumentovať – zdôvodniť úsudok s odkazom na text.</p> <p>4.3 Žiak vie vyvodiť záver na základe zistených súvislostí medzi informáciami tak, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ü bol správny a výstižný, ü mal logickú súvislosť s porovnávanými informáciami. <p>4.4 Žiak vie usporiadať informácie podľa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ü ich dôležitosti v texte, ü ich nadväznosti v texte. <p>4.5 Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ü prerozprávať prečítaný text so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti a s prípadnými individuálnymi obmenami; ü dokončiť začatý príbeh. <p>4.6 Žiak vie vyvodiť názor na prečítaný text – i.e.</p> <hr/> <p><u>Minimálny II.</u></p> <p>1.1 Žiak vie vyhľadať explicitne vyjadrené informácie v texte.</p> <p>1.2 Žiak vie čiastočne a za pomoci učiteľa vyhľadať v texte miesto, čas, názov.</p> <p>1.3 Žiak vie čiastočne a za pomoci učiteľa vyhľadať v texte fakty vzťahujúce sa k téme textu.</p> <p>1.4 Žiak vie s pomocou učiteľa vyvodiť záver na základe zistených súvislostí medzi informáciami v texte.</p> <p>(Pokračovanie na nasledujúcej strane.) ↓</p>
--	--	--	--	---

ČÍTANIE S POROZUMENÍM			
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva	Poznávacie	Výkon

	Pojmy	Kontext	spôsobilosti	
				<p><u>Minimálny II.</u></p> <p>1.1+2.1 Žiak vie vyhľadať vo veku primeranom texte explicitne i implicitne vyjadrené informácie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ü vie vyhľadať kľúčové slová, ü dokáže rozlíšiť hlavné a vedľajšie postavy, ü dokáže charakterizovať správanie postáv na základe explicitných informácií, ü vie stručne opísať prostredie, v ktorom sa príbeh odohráva, ü vie s pomocou učiteľa jednoducho pomenovať tému prečítaného textu, ü vie vyjadriť na základe subjektívnych pocitov svoje estetické zážitky z prečítaného textu. <p>4.1 Žiak vie s pomocou učiteľa usporiadať informácie podľa ich dôležitosti v texte;</p> <p>4.2 Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ü prerozprávať s pomocou učiteľa prečítaný text so zachovaním časovej a príčinnej postupnosti, ü dokončiť s pomocou učiteľa začatý príbeh.

Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		
III. Pochopiť formálnu stránku textu 1. Rozoznať všeobecné usporiadanie textu – odseky, nadpisy atď. 2. Rozpoznať a pomenovať rozličné texty a určiť ich horizontálnu štruktúru.	Zvuková rovina jazyka a pravopis § splývavá výslovnosť § prestávka, sila hlasu § dôraz § melódia vety: želacia, zvolacia Sloh § úvod, jadro, záver § časová postupnosť v rozprávaní § odsek	§ pohľadnica § súkromný list § opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby § jednoduché rozprávanie § krátke správy: SMS, e-mail/mejl § oznámenie § správa § pozvánka § plagát § vizitka § inzerát § reklama § rozprávanie s prvkami opisu § opis pracovného postupu § interview § umelecký a vecný text	§ reprodukcia § reprodukcia s porozumením § aplikácia § analýza § syntéza § zovšeobecnenie § sebahodnotenie § hodnotenie § produkcia	<u>Optimálny III.</u> 1.1 Žiak chápe formálnu stránku textu a dokáže ju vyjadriť hlasovými prostriedkami – prestávka, sila hlasu, dôraz, melódia vety: želacia, zvolacia. 1.2 Žiak dokáže interpretovať súvislosť nadpisu s obsahom textu. 2.1 Žiak vie identifikovať odlišné, resp. spoločné znaky nasledujúcich slohových útvarov/žánrov: ü pohľadnica; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka, inzerát; reklama; ü rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu a interview. <u>Minimálny III.</u> 1.1 Žiak chápe formálnu stránku textu a po príprave a s pomocou učiteľa ju dokáže vyjadriť hlasovými prostriedkami. 1.2 Žiak vie vyjadriť súvislosť medzi nadpisom a obsahom v textoch, v ktorých je tento vzťah explicitne vyjadrený. 2.1 Žiak vie definovať spoločné a odlišné znaky jednotlivých žánrov/útvarov: ü pohľadnica; súkromný list; opis: predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka, inzerát; reklama; ü rozprávanie s prvkami opisu a opis pracovného postupu; interview.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		

IV. Odlíšiť vetu a text 1. Vyhládať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré slúžia na plynulý prechod medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí. 2. Určiť časovú a logickú postupnosť pri rozvíjaní témy.	Zvuková rovina jazyka a pravopis § bodkočiarka § prestávka § dôraz § melódia vety: želacia, zvolacia Tvarová rovina jazyka § prídavné mená § akostné prídavné mená § stupňovanie § osobné zámená: základné, privlastňovacie § sloveso byť Skladobná rovina § želacia veta § zvolacia veta Sloh § úvod, jadro, záver § časová postupnosť v rozprávaní	§ pohľadnica § súkromný list § opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby § jednoduché rozprávanie § krátke správy: SMS, e-mail/mejl § oznámenie § správa § pozvánka § plagát § vizitka § inzerát § reklama § rozprávanie s prvkami opisu § opis pracovného postupu § interview § umelecký a vecný text	§ reprodukcia § reprodukcia s porozumením § aplikácia § analýza § syntéza § zovšeobecnenie § sebahodnotenie § hodnotenie § produkcia	<u>Optimálny IV.</u> 1.1 Žiak vie identifikovať slová, skupiny slov, ktoré slúžia na plynulý prechod. 1.2 Žiak dokáže posúdiť význam spôsobov nadväzovania v texte medzi vetou a vetnými celkami a správnosť ich použitia: Ü fonetické prostriedky – prestávka, melódia, dôraz; Ü grafické prostriedky – interpunkčné znamienka, ktoré členia text – typ písma (napr. kurzíva, tučné), zarážky; Ü asociované výrazy – gradácia adjektív; Ü konektory – osobné základné zámená. 2.1 Žiak vie posúdiť správnosť použitia slovesných časov v texte vzhľadom na časovú postupnosť.
	<u>Minimálny IV.</u> 1.2 Žiak vie pomenovať s pomocou učiteľa <i>spôsoby</i> nadväzovania v texte medzi vetou a vetnými celkami: Ü grafické prostriedky – interpunkčné znamienka, Ü konektory – osobné základné zámená. 2.1 Žiak vie s pomocou učiteľa posúdiť správnosť použitia slovesných časov v texte vzhľadom na časovú postupnosť.			

ČÍTANIE S POROZUMENÍM				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		

V. Pochopiť zmysel umeleckého a vecného textu vzhľadom na využitie § interpunkčných znamienok, § gramatických kategórií (rod, číslo, pád, osoba, číslo, čas).	Zvuková rovina jazyka a pravopis § bodkočiarka § spojovník, pomlčka § zátvorka § dvojbodka	§ pohľadnica § súkromný list § opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby § jednoduché rozprávanie § krátke správy: SMS, e-mail/mejl § oznámenie § správa § pozvánka § plagát § vizitka § inzerát § reklama § umelecký a vecný text § rozprávanie s prvkami opisu, § opis pracovného postupu a interview	Optimálny V. 1.1 Žiak vie posúdiť správnosť interpunkcie v jednoduchej vete a v želacej a zvolacej vete. 1.2 Žiak chápe dôležitosť (funkciu) slovíes v rozprávaní a význam prídavných mien v opise. 1.3 Žiak chápe dôležitosť gramatickej zhody medzi prídavnými a podstatnými menami pre porozumenie textu. 1.4 Žiak vie vysvetliť funkciu stupňovania prídavných mien v texte. 1.5 Žiak chápe význam čísloviek (magické čísla) v umeleckom texte.
	Významová rovina jazyka § synonymá Tvarová rovina jazyka § podstatné mená § chlap, hrdina, dub, stroj § životnosť – neživotnosť § žena, ulica, dlaň, kosť § mesto, srdce, vysvedčenie, dievča § prídavné mená § akostné, stupňovanie § pekný, cudzí § osobné zámená: základné, privlastňovacie § delenie čísloviek: základné, radové § sloveso byť Skladobná rovina § želacia veta § zvolacia veta	§ reprodukcia § reprodukcia s porozumením § aplikácia § analýza § syntéza § zovšeobecnenie § sebahodnotenie § hodnotenie § produkcia	Minimálny V. 1.1 Žiak vie rozlíšiť želaciu a zvolaciu vetu. 1.2 Žiak vie s pomocou učiteľa vysvetliť vysokú frekvenciu slovíes v rozprávaní a prídavných mien v opise. 1.3 Žiak vie s pomocou učiteľa vysvetliť význam stupňovania prídavných mien v texte.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		

VI. Pochopiť význam lexikálnych jednotiek 1. Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch. 2. Overiť si význam slova. 3. Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam, napr. slabikám a hláskam. 4. Rozoznať sémantické vzťahy medzi slovami, skupinami slov jednovýznamové – viacvýznamové slová.	Zvuková rovina jazyka a pravopis § slabičné, neslabičné predpony	§ pohľadnica § súkromný list § opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby § jednoduché rozprávanie § krátke správy: SMS, e-mail/mejl § oznámenie § správa § pozvánka § plagát § vizitka § inzerát § reklama § umelecký a vecný text § rozprávanie s prvkami opisu § opis pracovného postupu a interview	§ reprodukcia § reprodukcia s porozumením § aplikácia § analýza § syntéza § zovšeobecnenie § sebahodnotenie § hodnotenie § produkcia	<u>Optimálny VI.</u> 1.1 Žiak vie vyhľadať odvodené, viacvýznamové slová, synonymá a antonymá v danom texte. 1.2+4.1 Žiak vie vysvetliť lexikálny význam viacvýznamových slov, synonym a antonym v danom texte. 1.3 Žiak vie vyhľadať, určiť druh a vysvetliť lexikálny význam ustálených slovných spojení – prísloví, porekadiel, pranostík a prirovnaní v danom texte. 2.1 Žiak si vie overiť význam neznámych slov v jazykovedných príručkách. 3.1 Žiak vie členiť slová na slabiky a určiť predponu v slove v rámci daného textu.
	Významová rovina jazyka § odvozené slová § synonymá § antonymá § ustálené slovné spojenia § príslovie, porekadlo, pranostika, prirovanie § jednovýznamové, viacvýznamové slová § spisovný jazyk - nárečie § slovník: synonymický	<u>Minimálny VI.</u> 1.1 Žiak vie vyhľadať viacvýznamové slová, synonymá a antonymá v danom texte. 1.2 Žiak vie vysvetliť lexikálny význam antonym v danom texte. 1.3 Žiak vie s pomocou učiteľa vyhľadať a vysvetliť lexikálny význam ustálených slovných spojení – prísloví a prirovnaní v danom texte. 2.1 Žiak si vie overiť význam neznámych slov v jazykovedných príručkách. 3.1 Žiak vie členiť slová na slabiky.		

PÍSANIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		

<p>I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum</p> <p>1. Sformulovať tému adekvátnu cieľu komunikácie.</p> <p>2. Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.</p>	<p>§ pohľadnica; súkromný list</p> <p>§ opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby</p> <p>§ jednoduché rozprávanie</p> <p>§ krátke správy: SMS, e-mail/mejl</p> <p>§ oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka</p> <p>§ inzerát; reklama</p> <p>§ rozprávanie s prvkami opisu</p> <p>§ opis pracovného postupu</p> <p>§ interview</p>		<p>§ reprodukcia</p> <p>§ reprodukcia s porozumením</p> <p>§ aplikácia</p> <p>§ analýza</p> <p>§ syntéza</p> <p>§ zovšeobecnenie</p> <p>§ sebahodnotenie</p> <p>§ hodnotenie</p> <p>§ produkcia</p>	<p><u>Optimálny I.</u></p> <p>1.1 Žiak vie navrhnúť tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania.</p> <p>2.1 Žiak vie rozlíšiť, porovnať a vysvetliť pojmy:</p> <p>ü pohľadnica; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka, inzerát; reklama;</p> <p>ü rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu a interview.</p> <p>2.2 Žiak vie na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner, ktorý zosúladí s témou písania a svoje</p> <p><u>Minimálny II.</u></p> <p>1.1 Žiak si vie z navrhovaného súboru tém vybrať tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania.</p> <p>2.1 Žiak vie definovať pojmy:</p> <p>ü pohľadnica; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka, inzerát; reklama;</p> <p>ü rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu a interview.</p> <p>2.2 Žiak vie z navrhovaného súboru žánrov s pomocou učiteľa vybrať útvar/žáner zodpovedajúci téme:</p> <p>ü pohľadnica; súkromný list; opis: predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka, inzerát; reklama;</p> <p>ü rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu a interview.</p>
PÍSANIE				

Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		
<p>II. Organizovať text z hľadiska kompozície</p> <p>1. Zostaviť osnovu, koncept.</p> <p>2. Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.</p> <p>3. Prispôbiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.</p>	<p>Sloh</p> <p>§ adresa</p> <p>§ adresa odosielateľa</p> <p>§ úvod, jadro, záver</p> <p>§ odsek</p> <p>§ časová postupnosť v rozprávaní</p> <p>§ názor</p> <p>§ argument</p> <p>§ osnova</p> <p>§ koncept</p> <p>§ poznámky /konspekt</p>	<p>§ pohľadnica</p> <p>§ súkromný list</p> <p>§ opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby</p> <p>§ jednoduché rozprávanie</p> <p>§ krátke správy: SMS, e-mail/mejl</p> <p>§ oznámenie</p> <p>§ správa</p> <p>§ pozvánka</p> <p>§ plagát</p> <p>§ vizitka</p> <p>§ inzerát</p> <p>§ reklama</p> <p>§ rozprávanie s prvkami opisu</p> <p>§ opis pracovného postupu</p> <p>§ interview</p>	<p>§ reprodukcia</p> <p>§ reprodukcia s porozumením</p> <p>§ aplikácia</p> <p>§ analýza</p> <p>§ syntéza</p> <p>§ zovšeobecnenie</p> <p>§ sebahodnotenie</p> <p>§ hodnotenie</p> <p>§ produkcia</p>	<p>Optimálny II.</p> <p>1.1 Žiak vie vysvetliť pojmy konsept, osnova, koncept.</p> <p>1.2 Žiak vie vysvetliť pojmy úvod, jadro, záver.</p> <p>1.3 Žiak vie vysvetliť pojem adresa, vizitka.</p> <p>1.4 Žiak vie vytvoriť konsept, osnovu, koncept pre pripravovaný text.</p> <p>1.5 Žiak vie napísať adresu a adresu odosielateľa na obálku.</p> <p>1.6 Žiak vie napísať adresu na pohľadnicu.</p> <p>1.7 Žiak vie vytvoriť vlastnú vizitku.</p> <p>2.1 Žiak vie vytvoriť text pohľadnice v súlade s cieľom komunikácie.</p> <p>2.2 Žiak vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému súkromný list.</p> <p>2.3 Žiak vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému SMS a krátky e-mail/mejl.</p> <p>2.4 Žiak vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému oznámenie a správu.</p> <p>2.5 Žiak vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému pozvánku a plagát.</p> <p>2.6 Žiak vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému inzerát a reklamu.</p> <p>2.7 Žiak vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelené rozprávanie s dodržaním delenia na úvod, jadro, záver.</p> <p>2.8 Žiak vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému opis: Ť predmetu, Ť ilustrácie/obrázka, Ť osoby.</p> <p>2.9 Žiak vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelené rozprávanie s prvkami opisu s dodržaním časovej postupnosti.</p> <p>2.10 Žiak vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému komplexný opis pracovného postupu s dodržaním časovej a logickej postupnosti.</p> <p>2.11 Žiak vie členiť text na odseky.</p>

Sposobnosť	Obsahové vymedzenie učiva		rozhľadacie spôsobilosti	výkon
	Pojmy	Kontext		
				<p><u>Optimálny II.</u></p> <p>2.12 Žiak vie vytvoriť a uskutočniť interview na zadanú alebo voľnú tému.</p> <ul style="list-style-type: none"> ü Žiak vie stanoviť tému interview. ü Žiak vie vybrať osobu, ktorá je v súlade s témou interview. ü Žiak vie samostatne vytvoriť otázky v súlade s témou interview. ü Žiak vie zoradiť otázky podľa logickej postupnosti. ü Žiak vie správne klásť otázky, dodržiava pravidlá splyvavej výslovnosti, spodobovania a správne intonuje. ü Žiak vie získať potrebné informácie s cieľom priblížiť spracovanú problematiku čitateľovi. ü Žiak vie zaznamenať odpovede a vytvoriť písomnú verziu interview. <p>3.1 Žiak vie charakterizovať rozdiely vo formálnej úprave nasledujúcich slohových útvarov/žánrov:</p> <ul style="list-style-type: none"> ü pohľadnica; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka, inzerát; reklama; ü rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu a interview. <p>3.2 Žiak vie aplikovať znalosti o formálnej úprave nasledujúcich slohových útvarov/žánrov počas tvorby:</p> <ul style="list-style-type: none"> ü pohľadnica; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; vizitka, inzerát; reklama; ü rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu a interview. <p><u>Minimálny II.</u></p> <p>1.1 Žiak vie reprodukovať definíciu pojmov konsept, osnova, koncept.</p> <p>1.2 Žiak vie reprodukovať definíciu pojmov úvod, jadro, záver.</p> <p>1.3 Žiak vie reprodukovať definíciu pojmov adresa, adresa odosielateľa, obálka.</p> <p>1.4 Žiak vie vytvoriť osnovu a koncept svojho textu.</p> <p>1.5 Žiak vie napísať adresu a adresu odosielateľa na obálku.</p> <p>1.6 Žiak vie napísať adresu na pohľadnicu.</p> <p>1.7 Žiak vie vytvoriť vlastnú vizitku</p>

PÍSANIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		
				<p><u>Minimálny II.</u></p> <p>2.1 Žiak vie vytvoriť text pohľadnice v súlade s cieľom komunikácie.</p> <p>2.2 Žiak vie s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému súkromný list, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu.</p> <p>2.3 Žiak vie vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému SMS a krátky e-mail/mejl.</p> <p>2.4 Žiak vie s pomocou učiteľa a podľa vzoru vytvoriť na zadanú tému oznámenie a správu.</p> <p>2.5 Žiak vie vytvoriť s pomocou učiteľa a podľa vzoru na zadanú tému pozvánku a plagát.</p> <p>2.6 Žiak vie vytvoriť s pomocou učiteľa a podľa vzoru na zadanú tému inzerát a reklamu.</p> <p>2.7 Žiak vie s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému rozprávanie, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu.</p> <p>2.8 Žiak vie s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému opis:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ü predmetu, Ü ilustrácie/obrázka, Ü osoby, <p>pokiaľ má dostatočný čas na prípravu.</p> <p>2.9 Žiak vie vytvoriť jednoduché rozprávanie s malou mierou využitiu opisu.</p> <p>2.10 Žiak vie s pomocou učiteľa vytvoriť opis jednoduchého pracovného postupu.</p> <p>2.11 Žiak vie s pomocou učiteľa vytvoriť text interview na zadanú tému, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu.</p> <p>3.1 Žiak vie odôvodniť formálnu úpravu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ü pohľadnice; súkromného listu; opisu; predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduchého rozprávania; krátkej správy; SMS, e-mailu/mejlu; oznámenia; správy; pozvánky; plagátu; vizitky, inzerátu; reklamy; Ü rozprávania s prvkami opisu, opisu pracovného postupu a interview.

PÍSANIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		

<p>III. Zosúladiť štylistickú úroveň s cieľom písania a čitateľmi.</p> <p>1. Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie.</p> <p>2. Využívať bohatstvo lexiky, spisovný jazyk, resp. nárečie.</p> <p>3. Overiť si v jazykovedných príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.</p> <p>4. Využívať primerané štylistické prostriedky.</p>	<p>Významová rovina jazyka</p> <p>§ odvožené slová</p> <p>§ synonymá</p> <p>§ antonymá</p> <p>§ ustálené slovné spojenia</p> <p>§ príslovie</p> <p>§ porekadlo</p> <p>§ pranostika</p> <p>§ prirovnanie</p> <p>§ spisovný jazyk – nárečie</p> <p>§ jednovýznamové, viacvýznamové slová</p> <p>§ slovníky: synonymický</p>	<p>§ pohľadnica</p> <p>§ súkromný list</p> <p>§ opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby</p> <p>§ jednoduché rozprávanie</p> <p>§ krátke správy: SMS, e-mail/mejl</p> <p>§ oznámenie</p> <p>§ správa</p> <p>§ pozvánka</p> <p>§ plagát</p> <p>§ vizitka</p> <p>§ inzerát</p> <p>§ reklama</p> <p>§ rozprávanie s prvkami opisu</p> <p>§ opis pracovného postupu a interview</p>	<p>§ reprodukcia</p> <p>§ reprodukcia s porozumením</p> <p>§ aplikácia</p> <p>§ analýza</p> <p>§ syntéza</p> <p>§ zovšeobecnenie</p> <p>§ sebahodnotenie</p> <p>§ hodnotenie</p> <p>§ produkcia</p>	<p>Optimálny III.</p> <p>1.1 Žiak vie vysvetliť pojmy: odvodené slovo, synonymum, antonymum, ustálené slovné spojenie – príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie a uviesť konkrétne príklady.</p> <p>1.2 Žiak vie vysvetliť pojmy spisovný jazyk a nárečie, jednovýznamové a viacvýznamové slová a uviesť konkrétne príklady.</p> <p>2.1 Žiak vie prispôbiť lexiku textu cieľu písania a komunikačnej situácii a pri tvorbe vlastného textu využíva čo najširšiu slovnú zásobu s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie.</p> <p>2.2 Žiak vie pri tvorbe vlastného textu aplikovať znalosti o synonymách, čím sa vyhýba častému opakovaniu niektorých slov vo svojom prejave.</p> <p>3.1 Žiak pozná funkciu jednotlivých jazykovedných príručiek a vie si vybrať a používať vhodnú jazykovednú príručku.</p> <p>4.1 Žiak vie v súlade s cieľom komunikácie využívať vo svojom texte ustálené slovné spojenia – príslovia, porekadlá, pranostiky, prirovnania.</p> <p>4.2 Žiak vie zdôvodniť výber a použitie jednotlivých ustálených slovných spojení – prísloví, porekadiel, pranostík, prirovnaní.</p> <p>Minimálny výkon III.</p> <p>1.1 Žiak vie reprodukovať definície pojmov: odvodené slovo, synonymum, antonymum, ustálené slovné spojenie – príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie.</p> <p>1.2 Žiak vie reprodukovať definície pojmov spisovný jazyk a nárečie, jednovýznamové a viacvýznamové slová.</p> <p>2.1 Žiak pri tvorbe textu využíva obmedzenú lexiku, často opakuje slová v rámci textu.</p> <p>3.1 Žiak si vie na základe odporúčania učiteľa vybrať vhodnú jazykovednú príručku a skontrolovať správnosť, vhodnosť a význam slov použitých v texte.</p> <p>4.1 Žiak v malej miere využíva ustálené slovné spojenia – príslovia, porekadlá, pranostiky, prirovnania.</p>
---	--	---	---	---

PÍSANIE			
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva	Poznávacie spôsobilosti	Výkon

	Pojmy	Kontext		
<p>IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia</p> <p>1. Utvoriť jednoduché holé a rozvité vety:</p> <p>Ü používanie interpunkčných znamienok vo vetách;</p> <p>Ü využívanie gramatických jednotiek vo vetách;</p> <p>Ü používanie lexikálnych jednotiek vo vetách.</p>	<p>Významová rovina jazyka</p> <p>§ synonymá</p> <p>Tvarová rovina jazyka</p> <p>§ podstatné mená</p> <p>§ chlap, hrdina, dub, stroj</p> <p>§ životnosť – neživotnosť</p> <p>§ žena, ulica, dľaň, kosť</p> <p>§ mesto, srdce, vysvedčenie, dievča</p> <p>§ prídavné mená</p> <p>§ akostné, stupňovanie</p> <p>§ pekný, cudzí</p> <p>§ osobné zámená:</p> <p>§ základné, privlastňovacie</p> <p>§ delenie čísloviek: základné, radové</p> <p>§ sloveso byť</p> <p>§ predložková väzba</p> <p>Skladobná rovina</p> <p>§ želacia veta</p> <p>§ zvolacia veta</p> <p>§ slovosled</p>	<p>§ pohľadnica</p> <p>§ súkromný list</p> <p>§ opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby</p> <p>§ jednoduché rozprávanie</p> <p>§ krátke správy: SMS, e-mail/mejl</p> <p>§ oznámenie</p> <p>§ správa</p> <p>§ pozvánka</p> <p>§ plagát</p> <p>§ vizitka</p> <p>§ inzerát</p> <p>§ reklama</p> <p>§ rozprávanie s prvkami opisu</p> <p>§ opis pracovného postupu</p> <p>§ interview</p>	<p>§ reprodukcia</p> <p>§ reprodukcia s porozumením</p> <p>§ aplikácia</p> <p>§ analýza</p> <p>§ syntéza</p> <p>§ zovšeobecnenie</p> <p>§ sebahodnotenie</p> <p>§ hodnotenie</p> <p>§ produkcia</p>	<p><u>Optimálny IV.</u></p> <p>1.1 Žiak vie samostatne tvoriť jednoduché holé a rozvité vety, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.</p> <p>1.2 Žiak vie rozlíšiť želáciu a zvoláciu vetu.</p> <p>1.3 Žiak vie vytvoriť želáciu a zvoláciu vetu a použiť správne interpunkčné znamienka.</p> <p>1.4 Žiak vie roztriediť podstatné a prídavné mená podľa gramatického rodu.</p> <p>1.5 Žiak vie aplikovať svoje vedomosti o skloňovaní podstatných mien (vzory: <i>chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dľaň, kosť, mesto, srdce, vysvedčenie, dievča</i>) a prídavných mien (<i>pekný, cudzí</i>) vo vlastnom texte.</p> <p>1.6 Žiak vie správne použiť akostné prídavné mená vo svojom texte a správne ich vystupňovať.</p> <p>1.7 Žiak vie vysvetliť funkciu stupňovania vo svojom texte.</p> <p>1.8 Žiak vie rozoznať základné a radové číslovky vo svojom texte.</p> <p>1.9 Žiak vie aplikovať vedomosti o skloňovaní základných a radových čísloviek v texte a dodržiava ich pravopis.</p> <p>1.10 Žiak vie aplikovať znalosti o časovaní slovesa byť vo vlastnom texte.</p> <p>1.11 Žiak dodržiava správne predložkové väzby pri tvorbe slovných spojení, viet a celých textov.</p> <p>1.12 Žiak vie vysvetliť funkciu synonym vo vlastnom texte.</p> <p><u>Minimálny IV</u></p> <p>1.1 Žiak vie samostatne tvoriť jednoduché holé a jednoduché rozvité vety.</p> <p>1.2 Žiak vie roztriediť podstatné mená podľa gramatického rodu.</p> <p>1.3 Žiak vie definovať vzory podstatných mien: <i>chlap, hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dľaň, kosť, mesto, srdce, vysvedčenie, dievča.</i></p> <p>1.4 Žiak vie definovať vzor pekný.</p> <p>1.5 Žiak vie s pomocou učiteľa stupňovať akostné prídavné mená.</p> <p>1.6 Žiak ovláda písanie interpunkčných znamienok pri radových číslovkách napísaných číslicou.</p> <p>1.7 Žiak vie vyčasovať sloveso byť a použiť ho vo vetách.</p>

PÍSANIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		
<p>V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií</p> <p>1. Výber a použitie slov, fráz, jazykových štruktúr.</p>	<p>§ kľúčové slová</p> <p>§ poznámky /konspekt</p>	<p>§ pohľadnica</p> <p>§ súkromný list</p> <p>§ opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby</p> <p>§ jednoduché rozprávanie</p> <p>§ krátke správy: SMS, e-mail/mejl</p> <p>§ oznámenie</p> <p>§ správa</p> <p>§ pozvánka</p> <p>§ plagát</p> <p>§ vizitka</p> <p>§ inzerát</p> <p>§ reklama</p> <p>§ rozprávanie s prvkami opisu,</p> <p>§ opis pracovného postupu a interview</p> <p>§ umelecký a vecný text ako zdroj informácií</p>	<p>§ reprodukcia</p> <p>§ reprodukcia s porozumením</p> <p>§ aplikácia</p> <p>§ analýza</p> <p>§ syntéza</p> <p>§ zovšeobecnenie</p> <p>§ sebahodnotenie</p> <p>§ hodnotenie</p> <p>§ produkcia</p>	<p><u>Optimálny V.</u></p> <p>1.1 Žiak vie v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie, resp. textové prvky súvisiace s obsahom jeho textu a zapísať si ju.</p> <p>Ü Žiak si systematicky tvorí poznámky, zaznamenáva kľúčové slová a dokáže ich následne uplatniť vo vlastnom texte.</p> <p>1.2 Žiak vie rozlíšiť význam získaných informácií a textových prvkov a na základe toho rozhodnúť o ich využití v rámci svojho textu.</p> <p>1.3 Žiak vie zdôvodniť výber a použitie rozličných informácií a textových prvkov z iných zdrojov vo svojom texte.</p>
				<p><u>Minimálny V.</u></p> <p>1.1 Žiak vie v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie, resp. textové prvky súvisiace s obsahom textu.</p> <p>1.2 Žiak vie s pomocou učiteľa využiť získané informácie alebo textové prvky vo svojom texte.</p>

PÍSANIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		

<p>VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého</p> <p>1. Identifikovať rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.</p> <p>2. Vytvoriť modifikovaný text.</p>	<p>Sloh</p> <p>§ úvod, jadro, záver</p> <p>§ časová postupnosť v rozprávaní</p> <p>§ odsek</p> <p>§ názor</p> <p>§ argument</p> <p>§ osnova</p> <p>§ poznámky /konspekt</p> <p>§ koncept</p>	<p>§ pohľadnica</p> <p>§ súkromný list</p> <p>§ opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby</p> <p>§ jednoduché rozprávanie</p> <p>§ krátke správy: SMS, e-mail/mejl</p> <p>§ oznámenie</p> <p>§ správa</p> <p>§ pozvánka</p> <p>§ plagát</p> <p>§ vizitka</p> <p>§ inzerát</p> <p>§ reklama</p> <p>§ rozprávanie s prvkami opisu</p> <p>§ opis pracovného postupu a interview</p> <p>§ umelecký a vecný text ako zdroj informácií</p>	<p>§ reprodukcia</p> <p>§ reprodukcia s porozumením</p> <p>§ aplikácia</p> <p>§ analýza</p> <p>§ syntéza</p> <p>§ zovšeobecnenie</p> <p>§ sebahodnotenie</p> <p>§ hodnotenie</p> <p>§ produkcia</p>	<p>Optimálny VI.</p> <p>1.1 Žiak vie odlíšiť a porovnať:</p> <p>Ü pohľadnicu; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správu; pozvánku; plagát; vizitku, inzerát; reklamu;</p> <p>Ü rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu a interview</p> <p>od iných jemu známych/neznámych slohových útvarov /žánrov.</p> <p>2.1 Žiak vie samostatne aplikovať svoje vedomosti o jednotlivých žánroch/útvoroch pri transformácii z jedného žánru do druhého (pohľadnicu; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správu; pozvánku; plagát; inzerát; reklamu, rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu, interview).</p> <p>Minimálny VI</p> <p>1.1 Žiak vie s pomocou učiteľa a podľa vopred stanovených kritérií porovnať slohové útvary/žánre:</p> <p>Ü pohľadnicu; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátke správy: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správu; pozvánku; plagát; inzerát; reklamu;</p> <p>Ü rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu a interview.</p> <p>1.2 Žiak vie s pomocou učiteľa transformovať jeden žánr do druhého žánru (pohľadnica; súkromný list; opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby; jednoduché rozprávanie; krátka správa: SMS, e-mail/mejl; oznámenie; správa; pozvánka; plagát; inzerát; reklama, rozprávanie s prvkami opisu, opis pracovného postupu, interview).</p>
--	---	---	---	---

PÍSANIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		

<p>VII. Opakované čítanie a oprava konceptu textu so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis</p> <p>1. Revidovať a editovať koncept textu s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.</p>	<p>Zvuková rovina jazyka a pravopis</p> <p>§ bodkočiarka § zátvorka § dvojbodka § spojovník, pomlčka § slabičné, neslabičné predpony § splyvavá výslovnosť § znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky § spodobovanie § prestávka, sila hlasu § dôraz § pravidlo o rytmickej krátení</p>	<p>§ pohľadnica § súkromný list § opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby § jednoduché rozprávanie § krátke správy: SMS, e-mail/mejl § oznámenie § správa § pozvánka § plagát § vizitka § inzerát § reklama § rozprávanie s prvkami opisu § opis pracovného postupu a interview</p>		<p>Optimálny VII. 1.1 Žiak vie bez vyzvania učiteľa formou tichého čítania skontrolovať svoj text s cieľom identifikovať jednotlivé chyby a následne ich opraviť, pričom pri oprave svojho textu aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu. 1.2 Žiak vie opraviť texty vytvorené niekým iným.</p>
<p>VIII. Revidovať a editovať koncept s využitím spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov</p> <p>1. Revidovať koncept textu s cieľom:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ú rozvíjať a zlepšovať organizáciu myšlienok, Ú realizovať zmeny štruktúry, obsahu s cieľom eliminovať gramatické chyby, zlé formulácie viet a pod, Ú upraviť text po formálnej stránke. 	<p>Významová rovina jazyka</p> <p>§ odvodené slová § synonymá § antonymá § ustálené slovné spojenia § príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie § spisovný jazyk – nárečie § jednovýznamové, viacvýznamové slová</p> <p>Tvarová rovina jazyka</p> <p>§ chlap, hrdina, dub, stroj § životnosť – neživotnosť § žena, ulica, dlaň, kosť § mesto, srdce, vysvedčenie, dievča § prídavné mená § akostné, stupňovanie § pekný, cudzí § osobné zámená: základné, privlastňovacie</p>	<p>(Pokračovanie na nasledujúcej strane.)</p>	<p>§ reprodukcia § reprodukcia s porozumením § aplikácia § analýza § syntéza § zovšeobecnenie § sebahodnotenie § hodnotenie § produkcia</p>	<p>Minimálny VII. 1.1 Žiak vie na podnet a s pomocou učiteľa identifikovať niektoré chyby vo svojom texte.</p> <p>Optimálny VIII. 1.1 Žiak vie nahlas plynulo prečítať svoj text, pričom správne artikuluje, intonuje, prispôbuje tempo svojho prejavu poslucháčom. 1.2 Žiak vie prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a následne zapracovať identifikované chyby s cieľom zlepšiť organizáciu a nadväznosť myšlienok, opraviť jednotlivé chyby a formálnu úpravu textu. 1.3 Žiak vie zdôvodniť, prečo niektoré pripomienky nezpracoval vo svojom texte. Pri obhajobe svojho názoru sa vie citovo a spoločensky ovládať. 1.4 Žiak vie zhodnotiť texty produkované niekým iným a svoje hodnotenie vie zdôvodniť. 1.5 Žiak vie napísať čistopis so zapracovanými a opravenými chybami.</p> <p>(Pokračovanie na nasledujúcej strane.) ↓</p>

PÍSANIE			
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva	Poznávacie spôsobilosti	Výkon

	Pojmy	Kontext		
	<p>Tvarová rovina jazyka</p> <p>§ delenie čísloviek: základné, radové</p> <p>§ sloveso byť</p> <p>§ predložková väzba</p> <p>Skladobná rovina</p> <p>§ želacia veta</p> <p>§ zvolacia veta</p> <p>§ slovosled</p> <p>Sloh</p> <p>§ adresa</p> <p>§ adresa odosielateľa</p> <p>§ úvod, jadro, záver</p> <p>§ odsek</p> <p>§ časová postupnosť v rozprávaní</p>			<p><u>Minimálny VIII.</u></p> <p>1.1 Žiak vie po príprave nahlas prečítať svoj text.</p> <p>1.2 Žiak vie napísať čistopis a s pomocou učiteľa zapracovať identifikované chyby v kontexte.</p>

PÍSANIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		

<p>IX. Rešpektovať jazykové pravidlá</p> <p>1. Vo vlastných jazykových prejavoch dodržiavať pravidlá a požiadavky ortografie, morfológie a syntaxe.</p>	<p>Zvuková rovina jazyka a pravopis</p> <ul style="list-style-type: none"> § bodkočiarka § zátvorka § dvojbodka § spojovník, pomlčka § slabičné, neslabičné predpony § pravidlo o rytmickej krátení <p>Významová rovina jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> § odvožené slová § synonymá § antonymá § ustálené slovné spojenia § príslovie § porekadlo § pranosť § prirovnávanie § spisovný jazyk – nárečie § jednovýznamové, viacvýznamové slová <p>Tvarová rovina jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> § chlap, hrdina, dub, stroj § životnosť/neživotnosť § žena, ulica, dľaň, kosť § mesto, srdce, vysvedčenie, dievča <p>(Pokračovanie na nasledujúcej strane.) ↓</p>	<ul style="list-style-type: none"> § pohľadnica § súkromný list § opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby § jednoduché rozprávanie § krátke správy: SMS, e-mail/mejl § oznámenie § správa § pozvánka § plagát § vizitka § inzerát § reklama § rozprávanie s prvkami opisu § opis pracovného postupu a interview 	<ul style="list-style-type: none"> § reprodukcia § reprodukcia s porozumením § aplikácia § analýza § syntéza § zovšeobecnenie § sebahodnotenie § hodnotenie § produkcia 	<p><u>Optimálny IX.</u></p> <p>1.1 Žiak vie aplikovať v texte nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie, syntaxe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - žiak vie správne rozdeliť slová na konci riadka a dodržať pravidlá delenia pri slovách so slabičnou a neslabičnou predponou, - žiak dodržiava pravidlá písania veľkých písmen v korešpondencii (pohľadnica, e-mail/mejl, súkromný list, pozvánka), - žiak dodržiava pravidlo o rytmickej krátení, - žiak rozlišuje spisovnú slovnú zásobu od nárečia, - žiak vie správne skloňovať a časovať slová vo vetách, - žiak pri tvorbe viet a textu používa správny slovosled a interpunkciu. <p><u>Minimálny IX.</u></p> <p>1.1 Žiak vie s pomocou učiteľa aplikovať v texte nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie, syntaxe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - žiak vie správne rozdeliť slová na konci riadka, - žiak rozozná spisovnú slovnú zásobu od nárečia, - žiak vie správne skloňovať a časovať slová vo vetách.
---	---	--	--	--

PÍSANIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		
	Tvarová rovina jazyka			

§ prídavné mená § akostné prídavné mená § stupňovanie § pekný, cudzí § osobné zámená: základné, privlastňovacie § delenie číselníkov: základné, radové § sloveso byť § predložková väzba Skladobná rovina § želacia veta § zvolacia veta § slovosled Sloh § adresa § adresa odosielateľa § úvod, jadro, záver § odsek § časová postupnosť v rozprávaní			
---	--	--	--

HOVORENIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		
I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum 1. Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii.	§ opis predmetu, ilustrácie/obrázka, osoby § jednoduché rozprávanie § oznámenie; správa; pozvanie § rozprávanie s prvkami opisu § opis pracovného postupu § interview § diskusia		§ reprodukcia § reprodukcia s porozumením § aplikácia § analýza § syntéza § zovšeobecnenie	<u>Optimálny I.</u> 1.1 Žiak vie samostatne zvoliť a sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii. 1.2 Žiak vie samostatne pohoťovo sformulovať základné myšlienky na tému a vysloviť ich výstižne, zrozumiteľne, plynulo a jasne. 1.3 Žiak vie samostatne sformulovať súvislý text na danú tému.

<p>2. Zosúladiť jazykové prvky s cieľom komunikácie.</p> <p>3. Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.</p> <p>4. Začať a ukončiť komunikáciu na určitú tému.</p> <p>5. Analyzovať kvalitu ústneho prejavu.</p>	<p>Zvuková rovina jazyka a pravopis</p> <p>§ prestávka</p> <p>§ sila hlasu</p> <p>§ splyvavá výslovnosť</p> <p>§ dôraz</p> <p>§ znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky</p> <p>§ spodobovanie</p> <p>§ melódia vety: zvolacia, želacia</p> <p>§ pravidlo o rytmickej krátení</p> <p>Významová rovina jazyka</p> <p>§ odvodené slová</p> <p>§ synonymá</p> <p>§ antonymá</p> <p>§ ustálené slovné spojenia</p> <p>§ príslovie</p> <p>§ porekadlo</p> <p>§ pranostika</p> <p>§ prirovnanie</p> <p>§ spisovný jazyk – nárečie</p> <p>§ jednovýznamové, viacvýznamové slová</p>	<p>§ opis predmetu</p> <p>§ opis ilustrácie/obrázka</p> <p>§ opis osoby</p> <p>§ oznámenie</p> <p>§ správa</p> <p>§ pozvanie</p> <p>§ jednoduché rozprávanie</p> <p>§ rozprávanie s prvkami opisu</p> <p>§ opis pracovného postupu</p> <p>§ interview</p> <p>§ diskusia</p>	<p>§ sebahodnotenie</p> <p>§ hodnotenie</p> <p>§ produkcia</p>	<p>1.4 Žiak vie podľa logickej postupnosti usporiadať svoju výpoveď.</p> <p>2.1 Žiak vie použiť vhodné jazykové prvky v súlade s komunikačnou situáciou.</p> <p>3.1 Žiak vie v danej komunikačnej situácii použiť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje.</p> <p>3.2 Žiak vie v interview použiť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa táto komunikácia uskutočňuje.</p> <p>3.3 Žiak v komunikácii zvláda hlasovú a zvukovú stránku prejavu.</p> <p>4.1 Žiak vie začať a ukončiť komunikáciu a vie pritom použiť správne výrazové prostriedky.</p> <p>5.1 Žiak vie zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu:</p> <p>Ü sformulovať tému podľa cieľa komunikácie,</p> <p>Ü zosúladiť jazykové prvky podľa cieľa komunikácie,</p> <p>Ü vhodne prispôbiť spoločenský tón komunikácie, ktorý je v súlade s cieľom a prostredím,</p> <p>Ü začať a ukončiť komunikáciu.</p> <p>Minimálny I.</p> <p>1.1 Žiak si vie z ponúknutých komunikačných tém vybrať tému,</p> <p>1.2 Žiak vie sformulovať myšlienky na vopred určenú tému,</p> <p>1.3 Žiak vie sformulovať krátky text na danú tému,</p> <p>1.4 Žiak vie podľa pokynov učiteľa usporiadať slová v texte,</p> <p>1.5 Žiak vie s pomocou učiteľa upraviť chyby v logickom usporiadaní svojej výpovede.</p> <p><i>(Pokračovanie na nasledujúcej strane.)</i></p>
--	--	---	--	--

HOVORENIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		
				<p>Minimálny I.</p> <p>2.1 Žiak vie použiť nárečové prvky zo svojho regiónu v danej komunikačnej situácii.</p> <p>3.1 Žiak vie použiť taký spoločenský tón, ktorý je v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom</p>

sa táto komunikácia uskutočňuje.
3.2 Žiak vie na základe písomnej prípravy zvoliť vhodný spoločenský tón, ktorý je v súlade s cieľom a prostredím komunikácie.
4.1 Žiak vie začať a ukončiť komunikáciu v známom prostredí so známymi ľuďmi.
4.2 Žiak vie použiť tie výrazy, ktoré si osvojil vo vyučovacom procese.

HOVORENIE			
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti
	Pojmy	Kontext	
II. Organizovať a rozvíjať svoje myšlienky v súlade s komunikačnou situáciou 1. Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť. 2. Pomocou kontrolných otázok zhodnotiť , či ostatní porozumeli prejavu. 3. Kriticky zhodnotiť prehovor niekoho iného.	Sloh § názor § argument	§ opis predmetu § opis ilustrácie/obrázka § opis osoby § oznámenie § správa § pozvanie § jednoduché rozprávanie § rozprávanie s prvkami opisu § opis pracovného postupu § interview § diskusia	§ reprodukcia § reprodukcia s porozumením § aplikácia § analýza § syntéza § zovšeobecnenie § sebahodnotenie § hodnotenie § produkcia
			<u>Optimálny II.</u> 1.1 Žiak vie pri obhajobe vlastného názoru použiť výrazové prostriedky na vyjadrenie vlastného názoru. 1.2 Žiak vie na obhajobu vlastného názoru použiť vhodne sformulované presvedčivé argumenty primerané komunikácii (vie presvedčivo argumentovať). 1.3 Žiak vie svoj názor kultivovaným spôsobom obhájiť. 2.1 Žiak vie správne a spoločensky vhodne sformulovať otázky, aby si preveril a prekontroloval, ako poslucháči porozumeli jeho výpovedi. 3.1 Žiak vie posúdiť z hľadiska jazykovej správnosti <u>Minimálny II.</u> 1.1 Žiak vie jednoduchým spôsobom, veľmi stručne vyjadriť svoj vlastný názor na určitú tému. 1.2 Žiak sa usiluje na základe subjektívneho hodnotenia(subjektívnych dôvodov) sa usiluje obhájiť vlastný názor. 2.1 Žiak vie sformulovať jednoduché otázky, aby si preveril a prekontroloval, ako poslucháči porozumeli jeho výpovedi. 3.1 Žiak vie jednoduchými vetami vyjadriť svoj nesúhlas s obsahom komunikácie.

<p>III. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov, napr. humorný príbeh a materiál z iných médií vo vlastnej tvorbe</p> <p>1. Vybrať slová, frázy, jazykové štruktúry z iných zdrojov a použiť ich vo vlastnom prejave.</p>	<p>Sloh</p> <p>§ poznámky/konspekt</p>	<p>§ opis predmetu</p> <p>§ opis ilustrácie/obrázka</p> <p>§ opis osoby</p> <p>§ oznámenie</p> <p>§ správa</p> <p>§ pozvanie</p> <p>§ jednoduché rozprávanie</p> <p>§ rozprávanie s prvkami opisu,</p> <p>§ opis pracovného postupu,</p> <p>§ interview</p> <p>§ diskusia</p>	<p>§ reprodukcia</p> <p>§ reprodukcia s porozumením</p> <p>§ aplikácia</p> <p>§ analýza</p> <p>§ syntéza</p> <p>§ zovšeobecnenie</p> <p>§ sebahodnotenie</p> <p>§ hodnotenie</p> <p>§ produkcia</p>	<p><u>Optimálny III.</u></p> <p>1.1 Žiak vie vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.</p> <p>1.2 Žiak vie vhodne vo vlastnom prejave využiť humorné alebo zaujímavé prvky komunikácie z literárnych textov, médií, internetu.</p>
				<p><u>Minimálny III.</u></p> <p>1.1 Žiak vie vo vlastnom prejave s pomocou učiteľa vhodne využiť informácie alebo zaujímavé, humorné jazykové výrazové prostriedky získané z rôznych informačných zdrojov.</p> <p>1.2 Žiak vie na základe pokynov učiteľa použiť vopred pripravené slová, slovné spojenia a ustálené slovné spojenia vo svojom prejave.</p>

HOVORENIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		
<p>IV. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku</p> <p>Využívať jazykovú pestrosť a variabilitu komunikácie aplikovaním spisovných, nárečových</p>	<p>Zvuková rovina jazyka a pravopis</p> <p>§ prestávka</p> <p>§ sila hlasu</p> <p>§ splývavá výslovnosť</p> <p>§ dôraz</p> <p>§ znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky</p> <p>§ slabičné, neslabičné predpony</p> <p>§ spodobovanie</p>	<p>§ opis predmetu</p> <p>§ opis ilustrácie/obrázka</p> <p>§ opis osoby</p> <p>§ oznámenie</p> <p>§ správa</p> <p>§ pozvanie</p> <p>§ jednoduché rozprávanie</p> <p>§ rozprávanie s prvkami opisu</p> <p>§ opis pracovného postupu</p> <p>§ interview</p> <p>§ diskusia</p>	<p>§ reprodukcia</p> <p>§ reprodukcia s porozumením</p> <p>§ aplikácia</p> <p>§ analýza</p> <p>§ syntéza</p> <p>§ zovšeobecnenie</p> <p>§ sebahodnotenie</p> <p>§ hodnotenie</p> <p>§ produkcia</p>	<p><u>Optimálny IV.</u></p> <p>1.1 Žiak vie v danej komunikačnej situácii využívať vhodné slová, slovné spojenia, jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou s ohľadom na regionálnu oblasť a sociálne prostredie.</p> <p>1.2 Žiak sa vie vyjadrovať spisovne a nárečie používa s ohľadom na cieľovú a obsahovú stránku textu.</p>
	<p>V. Štylizovať jednoduché holé a rozvité vety v texte</p> <p>1. Utvoriť jednoduché holé</p>	<p>§ melódia vety: zvolacia, želacia</p> <p>§ pravidlo o rytmickej krátení</p>	<p>§ opis pracovného postupu</p> <p>§ interview</p> <p>§ diskusia</p>	<p><u>Minimálny IV.</u></p> <p>1.1 Žiak vie používať jazykové prostriedky bez odlišenia spisovných, nárečových a slangových jazykových prostriedkov.</p>

<p>a rozvité vety.</p> <p>2. Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu.</p>	<p>Významová rovina jazyka</p> <ul style="list-style-type: none"> § odvodené slová § synonymá § antonymá § ustálené slovné spojenia § príslovie § porekadlo § pranostika § prirovnanie § spisovný jazyk – nárečie § jednovýznamové, viacvýznamové slová <p>Skladobná rovina</p> <ul style="list-style-type: none"> § želacia veta § zvolacia veta § slovosled <p>Sloh</p> <ul style="list-style-type: none"> § časová postupnosť 			<p><u>Optimálny V.</u></p> <p>1.1 Žiak vie samostatne tvoriť jednoduché holé vety, jednoduché rozvité vety, želacie a zvolacie vety, pričom dodržiava pravidlá slovosledu a intonácie.</p> <p>1.2 Žiak vie na základe okamžitého zhodnotenia svojej výpovedi alebo v prípade nepochopenia zo strany komunikačných partnerov opraviť, rozviť alebo preformulovať vety vo svojej výpovedi.</p> <p>2.1 Žiak vie samostatne utvoriť logicky usporiadaný súvislý text s jednoduchými holými a rozvitými vetami.</p> <p>2.2 Žiak vie na základe analýzy ústneho prehovoru komunikačného partnera zhodnotiť správnosť použitého žánru/útvary a uplatnenie časovej a logickej postupnosti.</p> <p><u>Minimálny V.</u></p> <p>1.1 Žiak vie samostatne tvoriť jednoduché holé vety a jednoduché rozvité vety a správne intonovať oznamovacie vety.</p> <p>2.1 Žiak vie začať, ukončiť a vytvoriť rozprávanie.</p> <p>2.2 Žiak vie s pomocou učiteľa vytvoriť krátky text (opis predmetu, opis ilustrácie/obrázka, opis osoby, opis pracovného postupu).</p> <p>2.3 Žiak vie vytvoriť krátke oznámenie, správu a pozvanie.</p>
--	---	--	--	---

HOVORENIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		

VI. Rešpektovať jazykové pravidlá 1. ortoepické 2. lexikologické 3. morfológické	Zvuková rovina jazyka a pravopis § prestávka, sila hlasu, splývavá výslovnosť, dôraz § znelé, neznelé a znelé nepárové (zvukové) spoluhlásky § slabičné, neslabičné predpony § spodobovanie § melódia vety: zvolacia, želacia § pravidlo o rytmickom krátení	§ opis predmetu § opis ilustrácie/obrázka § opis osoby § oznámenie § správa § pozvanie § jednoduché rozprávanie § rozprávanie s prvkami opisu, § opis pracovného postupu, § interview § diskusia	§ reprodukcia § reprodukcia s porozumením § aplikácia § analýza § syntéza § zovšeobecnenie § sebahodnotenie § hodnotenie § produkcia	Optimálny VI. 1.1 Žiak vie správne vyslovovať slová, v ktorých nastáva spodobovanie. 1.2 Žiak vie správne intonovať oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie a zvolacie vety. 1.3 Žiak vie správne vo vete použiť prestávku, dať dôraz. 2.1 Žiak sa vie správne spisovne vyjadrovať. 3.1 Žiak vie v komunikačnej situácii používať ohybné slovné druhy: ü podstatné mená a ich gramatické kategórie (rod, číslo, pád), ü akostné prídavné mená a ich stupňovanie, ü slovesá a ich gramatické kategórie (osoba, číslo, čas), ü neplnovýznamové sloveso byť, ü základné a radové číslovky, ü osobné základné a privlastňovacie zámená,
	Významová rovina jazyka § odvodené slová § synonymá § antonymá § ustálené slovné spojenia § príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie § spisovný jazyk – nárečie § jednovýznamové, viacvýznamové slová	Tvarová rovina jazyka § podstatné mená § chlap, hrdina, dub, stroj § životnosť – neživotnosť § žena, ulica, dľaň, kosť § mesto, srdce, vysvedčenie, dievča § akostné prídavné mená § pekný, cudzí, stupňovanie § osobné zámená: základné, privlastňovacie § delenie čísloviek: základné, radové § tykanie/vykanie § sloveso byť § predložková väzba		

HOVORENIE				
Spôsobilosti	Obsahové vymedzenie učiva		Poznávacie spôsobilosti	Výkon
	Pojmy	Kontext		

<p>VII. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky</p> <p>1. Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.</p> <p>2. Využívať gestikuláciu, mimiku, proxemiku a haptiku.</p>	<p>Zvuková rovina jazyka a pravopis</p> <p>§ prestávka, § sila hlasu § splývavá výslovnosť § dôraz § znelé a neznelé, znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky § slabičné, neslabičné predpony § spodobovanie § melódia vety: zvolacia, želacia § pravidlo o rytmickej krátení</p>	<p>§ opis predmetu § opis ilustrácie/obrázka § opis osoby § oznámenie § správa § pozvanie § jednoduché rozprávanie § rozprávanie s prvkami opisu, § opis pracovného postupu, § interview § diskusia</p>	<p>§ reprodukcia § reprodukcia s porozumením § aplikácia § analýza § syntéza § zovšeobecnenie § sebahodnotenie § hodnotenie § produkcia</p>	<p><u>Optimálny VII.</u></p> <p>1.1 Žiak sa vie v primeranej komunikačnej situácii plynule a zrozumiteľne vyjadrovať.</p> <p>1.2 Žiak vie uplatňovať správnu intonáciu viet.</p> <p>2.1 Žiak vie v komunikačnej situácii:</p> <p>ü primerane gestikulovať, ü používať vhodnú mimiku, ü zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim, ü vhodne sa pohybovať a používať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim, ü dodržiavať pravidlá haptiky.</p>
				<p><u>Minimálny VII.</u></p> <p>1.1 Žiak vie prispôbiť tempo reči komunikačnej situácii.</p> <p>2.1 Žiak vie v komunikačnej situácii</p> <p>ü primerane gestikulovať, ü používať vhodnú mimiku, ü zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim, ü vhodne sa pohybovať a používať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim, ü dodržiavať pravidlá haptiky.</p>

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD Z LITERÁRNEJ VÝCHOVY PRE 5. ROČNÍK ZŠ

ŠTRUKTÚRA KOMPETENCIÍ ROZVÍJANÝCH VYUČOVANÍM LITERÁRNEJ VÝCHOVY

KOGNITÍVNE KOMPETENCIE	KOMUNIKAČNÉ KOMPETENCIE	INTERPERSONÁLNE KOMPETENCIE	INTRAPERSONÁLNA KOMPETENCIA
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty a rozhodnutia.	Schopnosť vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine	Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie.	Schopnosť kooperovať v skupine.	Schopnosť vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Spôsobilosť kriticky myslieť	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Spôsobilosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Schopnosť empatie.	
Spôsobilosť myslieť tvorivo a spôsobilosť uplatniť výsledky tvorivého myslenia.			

- A. OPAKOVANIE A UPEVŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV
- B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU.
- C. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV.

Silno označené pojmy- pojmy známe z predchádzajúcich ročníkov
Kurzívou označené pojmy – odporúčané, nie však záväzné pojmy
Podčiarknuté pojmy- novozavedený, záväzný pojem v danom ročníku

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>Vedieť sa vhodne vyjadrovať a svoje poznatky uplatňovať v praktickom živote. →</p> <p>Poznávať stylistickú hodnotu jednotlivých útvarov →</p>	<p>Všeobecné pojmy</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>Autor/spisovateľ Čitateľ/divák Text/ ilustrácia Kniha/ knižnica Časopis, noviny</p> <p>B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU</p> <p>Čítanie rôznych textov (umelecká literatúra, denná tlač, detské časopisy, odborné časopisy). Jednoduché porovnanie textov (téma). Čítanie ilustrácií. Voľné prerozprávanie prečítaného textu. Rozhovor na určenú tému. Využívať medzipredmetové vzťahy.</p>	<p>Poznať rozdiely medzi uvedenými pojmi, aktívne s nimi pracovať.</p> <p>V školskej (miestnej, mestskej) knižnici vybrať knihu podľa katalógu.</p> <p>Individuálna interpretácia textu</p>

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>Pamäťové, klasifikačné a aplikačné</p>	<p>1.Poézia</p> <p>1.1 Všeobecné pojmy patriace k poézii</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>Poéziu charakterizovať ako</p>	<p>Jednoducho analyzovať umelecký text, definovať pojmy.</p>

<p>zručnosti →</p>	<p>všeobecný pojem pre viazanú reč.</p>	<p>←</p>
	<p>Viazanosť umeleckej reči poznať na základe vonkajšej kompozície literárneho diela – verš, strofa.</p>	<p>Aplikácia literárnovedných vedomostí na literárne texty s analogickou štruktúrou (jednoduchý transfer)</p>
<p>Rozvíjanie a posilňovanie čitateľskej gramotnosti</p>	<p>Nadpis ako vonkajšia kompozícia básne. Rým ako metrická vlastnosť poézie - poznať ako zvukovú zhodu slabík (slov) na konci verša.</p>	<p>← Čítať s porozumením Verejná prezentácia</p>
<p>Aplikácia- tvorba ústnej výpovede →</p>	<p>Prirovnanie ako štylistický prostriedok, ktorý využíva na porovnávanie spoločné znaky vecí javov. Zdrobnenina ako štylistický prostriedok, zjemňujúci význam, ktorým sa vyjadruje kladný vzťah k niekomu, niečomu.</p>	<p>← Uplatnenie tvorivých zručností ←</p>
<p>Vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať informácie →</p>	<p>B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Analýza vybraných básní (piesní) z hľadiska vonkajšej kompozície a metriky. Z konkrétnej básne, piesne (ľubovoľnej alebo z učebnice) prečítať samostatne každý verš. Vedieť vysvetliť, prečo je skupina veršov oddelená od ďalšej skupiny, pomenovať tento jav v literatúre. Povedať, z koľkých veršov sa skladá strofa v konkrétnej ukážke, koľko strof má báseň. Vysvetliť úlohu nadpisu, povedať, aké predstavy vyvoláva samotný nadpis, či sa zhoduje s významom textu. Vyhľadať v básni slová, slovné spojenia, ktorými sa báseň odlišuje od bežnej hovorovej reči, pomenovať ich. Na</p>	<p>← Uplatnenie tvorivých zručností ←</p>

	<p>konkrétnej ukážke vysvetliť, ako vznikla zdrobnenina, prirovnanie, personifikácia.</p> <p>Prečítať slabiky (slová), ktoré vytvárajú rýmy. Vytvoriť reťaz slov, postupne ich zoradiť tak, aby vznikol rým.</p> <p>Vypísať z textu niekoľko slov, vytvoriť z nich zdrobneniny.</p> <p>Plynulo čítať texty, správne dýchať, dbať na správnu artikuláciu a spisovú výslovnosť. Naučiť sa spamäti časť alebo celú báseň, recitovať básnické dielo, pri prednese rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.</p> <p>Epická poézia (pozri rozprávka)</p> <p>C. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV</p> <p><u>Rytmus</u> ako metrická vlastnosť, rytmická zviazanosť reči na princípe striedania <u>prízvučných a neprízvučných slabík</u>.</p> <p>Vysvetliť pojem na základe niektorej detskej riekanky.</p> <p><u>Personifikácia/zosobnenie</u> - vyvodenie pojmu ako spôsob štylizácie textu.</p>	<p>Poznať personifikáciu v literárnom texte, vedieť vytvoriť analogickú personifikáciu.</p> <p>←</p>
--	--	--

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>Vytváranie pozitívneho vzťahu k vlastnému</p>	<p>1.2 Literárne žánre patriace k poézii</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>1.2.1 Ľudová pieseň ako prejav</p>	<p>Pamäťové a aplikačné zručnosti, aplikácia vedomostí</p> <p>←</p>

národu	duchovného života každého národa. Prepojenie poézie s hudbou.	Technika čítania, verejná prezentácia textu.
→		←
Kultúrne kompetencie	B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Zaradiť ukážku (neznámu alebo z učebnice) k literárnemu žánru, charakterizovať základné znaky ľudovej piesne. Recitovať, prednášať text, dodržiavať spisovnú výslovnosť.	Porovnanie, klasifikácia.
→		←
Uvedomenie si svojej národnej identity	Verbalizácia vlastného čitateľského zážitku.	Funkčná analýza textu
→		←
Rozvíjať čítanie, vnímanie, intuíciu, fantáziu.	C. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV <u>Definovať žánre patriace k poézii, poznať ich podstatu a vedomosti aplikovať v literárnej komunikácii.</u> Vedieť, pri akej príležitosti vznikli jednotlivé druhy, k akým udalostiam v živote ľudí sa viažu.	Dramatizácia, dialogizácia textu.
→		←
	1.2.2 Druhy ľudovej piesne: <u>Pracovné piesne (trávnice, pastierske, valašské, banícke), zbojnícke piesne, uspávanky, regrútske a vojenské piesne, žartovné piesne, koledy (obradové piesne).</u>	
	1.2.3 <u>Zľudovené piesne</u> - základný rozdiel medzi ľudovou a zľudovenou piesňou.	
	1.2.4 <u>Poézia nonsensu</u> Charakterizovať poéziu nonsensu z hľadiska jej pôvodu, nonsens (nezmysel) v pôvodnej slovenskej umeleckej tvorbe. Analýza umeleckého textu – na konkrétnom príklade vyhľadať a vymenovať jej základné znaky. Nonsens ako štylizácia textu, určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celé vyznenie diela	

	(hra so slovami). využívať verbálne aj non verbálne vyjadrovacie prostriedky.	
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>Poznávacie a čitateľské kompetencie →</p> <p>Analytické a interpretačné zručnosti → Tvorba prosociálneho hodnotového systému. Kritické myslenie. →</p>	<p>2. Próza 2.1 Všeobecné pojmy patriace k próze A. OPAKOVANIE A UPEVNĎOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>Próza ako jedna zo základných foriem literárnej tvorby v širšom ponímaní – všetky neveršované útvary, v užšom poňatí - umelecká reč neviazaná. Porovnať dve ukážky (báseň, rozprávka), poznať hlavný rozdiel medzi viazanou a neviazanou umeleckou rečou. Na konkrétnych príkladoch charakterizovať rozdiely. Dej ako charakteristický znak epického diela, umeleckej reči neviazanej. Literárna postava – ako fikcia autora, vyhľadať hlavnú postavu literárneho diela, vedľajšie literárne postavy.</p>	<p>Zapamätať si potrebné fakty a definície, vedieť demonštrovať ich znalosť ←</p> <p>Čitateľské zručnosti</p> <p>Uplatňovanie vedomostí a zručností pri aktívnom vnímaní a obsahovom prístupňovaní umeleckých diel. ← Tvorivé zručnosti, vyslovenie</p>

<p>Identifikácia s vlastnou skupinou. Vytváranie pozitívneho vzťahu k ostatným skupinám, empatia, tolerancia.</p> <p>→</p> <p>Vytváranie primeraných kultúrnych postojov, názorov a hodnotových kritérií.</p> <p>→</p>	<p>Kompozícia literárneho diela - vonkajšia kompozícia- úloha nadpisu, odseku, kapitoly. Vysvetliť úlohu nadpisu, čo sa z neho čitateľ dozvedá. Zdôvodniť členenie literárneho diela na odseky Štylizácia textu: dialóg (Žiaci ho v tomto ročníku poznajú ako rozhovor dvoch či viacerých osôb). Literatúra pre deti – (detský hrdina, dej, prostredie). Uviesť príklady. Vyhľadať v knižnici, na internete autorov literatúry pre deti , uviesť najznámejšie diela. Pripraviť referát. (Zadať projektovú prácu) B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Čítanie literárnej prozaickej ukážky, nácvik techniky čítania, pri hlasnom čítaní správne dýchať, artikulovať, dodržiavať spisovnú výslovnosť. Abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku do logickej výpovede. Určiť hlavné a vedľajšie postavy, jednoduchá charakteristika postáv literárneho diela. Vytvoriť dejovú osnovu a prerozprávať obsah prečítaného diela (úryvku, ukážky). Sformulovať vlastné hodnotenie ukážky (úryvku, diela), podložiť svoje stanovisko argumentmi. Porovnať jednotlivé prozaické žánre na základe spoločných a rozdielných znakov</p>	<p>vlastného názoru pri rešpektovaní odlišných názorov, dialóg, diskusia.</p>
--	---	---

	<p>(rozprávka, povesť, báj, legenda, próza pre deti a mládež)</p> <p>C. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV</p> <p><u>Humor</u> a jeho úloha v literárnom diele – <u>humorný dej</u>, <u>humorná postava</u>, <u>humorná situácia</u>.</p> <p>Štylisticky príznakové slová v literatúre. <u>Slang</u> - ako charakterizačný jazykový prostriedok .</p> <p><u>Rozprávač</u> – autor, hlavná postava.</p>
--	--

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti</p> <p>→</p> <p>Prijímať, hodnotiť a vážiť si odkaz našich predkov</p> <p>→</p>	<p>Prozaické literárne žánre</p> <p>2.2 Krátke formy ľudovej slovesnosti</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVNŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>2.2.1 Charakterizovať krátke formy ľudovej slovesnosti</p> <p>Hádanka (skryté pomenovanie –inotaj, vonkajšie znaky, vnútorná podobnosť), vyčítanka, príslovie (poučenie), porekadlo (výstižné vyjadrenie skúsenosti), pranostika (zovšeobecnenie pozorovania prírody, javov), uviesť príklady, na ich základe vysvetliť charakteristické znaky.</p> <p>B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU</p> <p>Pri čítaní rešpektovať rytmickú usporiadanosť textu.</p> <p>Vymyslieť hádanku, vytvoriť</p>	<p>Usporiadanie známych javov do systémov</p> <p>←</p> <p>Tvorivé zručnosti</p> <p>←</p>

KĽÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>Pamäťové a klasifikačné zručnosti →</p> <p>Technika čítania →</p> <p>Analytické a interpretačné zručnosti →</p> <p>Tvorivé zručnosti →</p> <p>Formovanie kultúrnych postojov</p> <p>Vytváranie pozitívneho vzťahu k vlastnému národu . Akceptovanie odlišných kultúr.</p> <p>→</p>	<p>2.3 Rozprávka</p> <p>2.3.1 Ľudová rozprávka</p> <p>Charakterizovať ľudovú rozprávku ako prozaický žáner ľudovej slovesnosti. Rozprávka ako vyjadrenie túžby človeka po dobre a spravodlivosti.</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVNŔOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>Hlavné znaky rozprávky. Hlavná postava, vedľajšie postavy.</p> <p>B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU</p> <p>Plynulé čítanie súvislého textu. Modulovať hlas v zhode s vlastným chápaním významu. Kompozičná (nadpis, odsek) a štylistická (dialóg, zdrobnenina, personifikácia, prirovnanie) analýza textu. Analýza a hodnotenie koncepcie postáv (hlavnej a vedľajších).</p> <p>Verbalizácia vlastného čitateľského zážitku. Utvoriť krátke rozprávanie, v ktorom žiak využije hlavné znaky fantastickej ľudovej rozprávky (gradácia, nadprirodzené javy), v ktorej bude hlavným hrdinom.</p> <p>C. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV</p> <p>Vyvodenie pojmu <u>rozprávač</u> . <u>Fantastická</u> (čarodejná, čarovná) rozprávka, <u>realistická</u> rozprávka. Nadprirodzené , <u>neskutočné</u> postavy, <u>čarodejné deje</u>, <u>magické čísla</u> a <u>predmety</u>. Neznáme <u>miesto deja</u>. Spoločné a rozdielne znaky fantastickej a realistickej rozprávky.</p>	<p>Zovšeobecňovanie ←</p> <p>Čítanie s porozumením ←</p> <p>Rozvíjať a kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu. ←</p> <p>Tvorba ústnej výpovede, tvorivosť - špecifický transfer ←</p> <p>Vyhľadávať, zhromažďovať a spracovávať známe javy, vysvetliť ich podstatu. ←</p>

	<p>Slovenská ľudová rozprávka, rozprávky iných národov. Spoločné znaky a rozdiely. <u>Variácie</u>.</p> <p>Zberatelia ľudových rozprávok slovenskí (Pavol Dobšinský, Samo Czambel) a inonárodní (Božena Němcová a slovenské ľudové rozprávky, bratia Grimmovi).</p>	
--	---	--

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti</p> <p>→</p> <p>Rozvíjanie čitateľských zručností a návykov, zdokonaľovanie techniky čítania.</p> <p>→</p> <p>Tvorivé zručnosti</p> <p>→</p>	<p>2.3.2 Autorská rozprávka</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVNĎOVANIE VEDOMOSTÍ</p> <p>Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>Rozprávka ako vyjadrenie túžby človeka po dobre a spravodlivosti.</p> <p>B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU</p> <p>Čítanie súvislých textov. Vyhládať hlavné a vedľajšie postavy, Vyhládať kľúčové slová, zostaviť dejovú osnovu, voľne interpretovať text, jednoducho charakterizovať hlavné postavy – nositelia pozitívnych a negatívnych vlastností.</p> <p>Čítanie textu podľa jednotlivých postáv pri dialogizovanom čítaní.</p> <p>Porovnať ľudovú, autorskú, modernú rozprávku (uviesť príklady).</p> <p>Porovnať autorskú, veršovanú, prebásnenú rozprávku. Veršovaná rozprávka- vyhládať základné znaky poézie vo veršovanej alebo prebásnenej podobe rozprávky (verš, strofa, rým, rytmus). Hľadať spoločné a odlišné znaky s prozaickou rozprávkou (zhustený dej vo veršovanej rozprávke).</p> <p>Vytvoriť rozprávanie s využitím hlavných znakov rozprávky, v ktorom bude hlavný hrdina zviera (vec), využiť personifikáciu.</p>	<p>Správna technika čítania a verejná prezentácia textu</p> <p>←</p> <p>Reprodukcia textu</p> <p>←</p> <p>Dramatizácia textu, ilustrácia</p> <p>←</p> <p>Vedieť správne zaradiť literárnu ukážku podľa obsahu</p> <p>←</p> <p>Poznať jednotlivé formy a spracovanie témy</p> <p>←</p> <p>Aplikácia literárnovedných vedomostí na texty</p>

<p>Informačné zručnosti →</p>	<p>Dotvoriť koniec rozprávky podľa vlastnej fantázie. Pokúsiť sa vytvoriť krátku veršovanú rozprávku z obľúbenej prozaickej rozprávky.</p> <p>C. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV</p> <p>Základný rozdiel medzi <u>autorskou</u> a <u>ľudovou</u> rozprávkou Definovať rozprávku podľa rôznych hľadísk: <u>Autorstvo</u> (ľudová, umelá). <u>Obsah</u> (fantastická, zvieracia, realistická). <u>Forma</u> (prozaická, básnická, dramatická). <u>Výber a spôsob spracovania témy</u> (klasická, moderná)</p> <p><u>Podľa štylizácie textu</u> – nonsens. Na základe analógie s ľudovou slovesnosťou charakterizovať hlavné znaky nonsensu, porovnať s realistickou ľudovou rozprávkou</p> <p>Informácie o autoroch literárnych diel vedieť vyhľadať v učebnici (galéria spisovateľov), prípadne v súboroch o slovenských autoroch detskej literatúry, v encyklopédii, na internete. Vyhľadať informácie o Pavlovi Dobšinskom. Význam jeho zberateľstva pre slovenskú literatúru.</p>	<p>s analogickou štruktúrou. Jednoduchý transfer ← Poznať rozdiel medzi zberateľom a autorom rozprávky. Získavanie informácií z integrovaného informačného systému a internetu. ←</p>
-------------------------------	---	--

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
	2.3.3 Filmová a televízna rozprávka A. OPAKOVANIE A UPEVNŔOVANIE	

<p>Analytické a interpretačné zručnosti →</p>	<p>VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>Divadelná hra ako prozaické dielo-literárny text, určený na realizáciu na divadelnej scéne (Dramatická podoba rozprávky).</p>	<p>Zapamätať si a aplikovať zručnosti a literárnovedné vedomosti. ←</p>
<p>Technika čítania a verejná prezentácia textu →</p>	<p>Bábková hra, bábkoherec, animácia, maňuškové divadlo, javajkové divadlo, marionetové divadlo</p>	<p>← Čítať s porozumením, Triediť a systematizovať známe javy, tvorba ústnej výpovede. ←</p>
<p>Tvorivé zručnosti →</p>	<p>B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Čítanie literárnych ukážok (dramatizovanej podoby literárneho textu) – spoločné dramatizované čítanie. Pri čítaní textu modulovať hlas podľa zmyslu. Vysvetliť a komentovať spoločné a rozdielne znaky s nedramatizovanou podobou. Hlavné znaky filmovej, televíznej podoby literárneho diela (rozprávky). Pretvoriť prozaický literárny text na dramatický. Napísať jednoduchý scenár, napísať jednoduchý scenár pre filmovú (televíznu) podobu rozprávky. (využiť možno napríklad pôvodné slovenské ľudové rozprávky – odlišnosti v spracovaní (O hlúpej žene), aktuálne a populárne knihy Hary Potter, Pán prsteňov – porovnať vybrané kapitoly s filmovou podobou spracovania.</p>	<p>Dramatizácia literárneho textu ← Orientácia v školskej (verejnej) knižnici, na internete ←</p>
<p>Informačné zručnosti →</p>		<p>Aplikácia nadobudnutých vedomostí jednoduchý transfer ←</p>
<p>Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti →</p>		<p>Interpretácia významu, tvorba ústnej výpovede</p>
<p>Analytické zručnosti →</p>		<p>Aplikácia literárnovedných vedomostí ←</p>
<p>Analytické zručnosti →</p>	<p>C. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV Hlavné znaky dramatickej podoby literárneho diela <u>Podstata dramatických literárnych žánrov a práca s konkrétnym dramatickým textom</u> (s pojmom dráma ako literárnym druhom žiaci nepracujú – dramatická podoba diela, literárneho textu sa vysvetľuje ako dialogizovaná reč). Čítať dialógy jednotlivých postáv.</p>	

	<p>Vysvetliť na príklade (z učebnice, ľubovoľná ukážka) hlavné znaky dramatického diela.</p> <p><u>Dramatizovaný literárny text</u> – dialogizovaná forma.</p> <p><u>Inscenácia</u> - premena literárneho textu na divadelnú hru (filmovú, televíznu). Vysvetliť rozdiel medzi literárnym textom a inscenáciou.</p> <p>Tvorcovia divadelnej hry (filmovej, televíznej), <u>scenár -scenárista</u>, <u>dramaturg</u>, <u>režisér</u>, <u>herci</u>, <u>výtvarníci</u>, <u>hudobný skladateľ</u> (scénická hudba).</p> <p><u>Filmová rozprávka</u>, <u>televízna rozprávka</u></p> <p>Vysvetliť pojmy <u>scenár</u>, <u>režisér</u>, <u>herec</u>, <u>zvukové efekty</u>, ich podiel na vzniku jednotlivých dramatických žánrov.</p> <p>Filmová (televízna) podoba literárneho textu. Porovnať divadelnú hru (bábkové divadlo) s filmovou (televíznu) rozprávku. Spoločné znaky, hlavné rozdiely.</p>	
--	---	--

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>Tvorba prosocionálneho hodnotového systému.</p> <p>→ Schopnosť medzilidského dorozumenia, schopnosť empatie</p> <p>→ Informačné zručnosti</p> <p>→</p>	<p>2.3.4 Povešť</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>Povešť ako prozaický útvar.</p> <p>B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU</p> <p>Čítanie literárnych ukážok (využiť tiché aj spoločné čítanie), vyčleniť hlavné informácie, vytvoriť dejovú osnovu, interpretovať text.</p> <p>Vyhľadávanie spoločných a odlišných znakov s rozprávku.</p> <p>Analyzovať text po štylistickej a kompozičnej stránke. Fantázia a realita v povesti.</p> <p>Určiť hlavné a vedľajšie postavy, charakterizovať jednotlivé postavy.</p> <p>Prezentovať vlastný postoj</p>	<p>Analýza, definícia pojmov. Funkčná analýza textu.</p> <p>←</p> <p>Tvorba ústnej výpovede, viesť dialóg, obhajoba vlastného názoru argumentáciou.</p> <p>Orientácia v knižnici, práca s IKT</p> <p>←</p> <p>Aplikácia literárnovedných poznatkov.</p> <p>Tvorba ústnej výpovede, dialóg, hodnotenie.</p>

<p>Tvorivé a štylistické zručnosti</p> <p>→</p>	<p>k jednotlivým hrdinom. Dramatizácia textu. Rozlíšiť realitu a fikciu v umeleckom diele. Vyhľadať v knižnici, na internete regionálne povesti, pripraviť referát (projektová práca). C. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV <u>Ľudová povesť</u> <u>Miestna, historická, heraldická povesť</u> <u>Autorská povesť - využitie námetov ľudových povestí v umeleckom spracovaní</u> Prepracovať povesť na iný literárny žáner (rozprávku), dodržať kompozičné a štylisticko-lexikálne prvky. Dramatizácia a inscenácia textu.</p>	<p>←</p>
---	--	----------

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>Utváranie etických hodnôt</p> <p>→</p> <p>Rozvíjanie čitateľských zručností a návykov, zdokonaľovanie techniky čítania</p> <p>→</p> <p>Chápanie diela ako autorovho modelu vnímania sveta. Kritické myslenie Rozlišovať fiktívny príbeh od skutočného.</p>	<p>2.3.5 Legenda</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVNŇOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Nadviazať na vedomosti z náboženskej výchovy- legenda ako príbeh zo života svätých.</p> <p>B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Čítanie textu, vyhľadávanie a utried'ovanie reálnych a fantastických dejov, hľadanie súvislostí s ľudovou rozprávkou, vyhľadávanie historických súvislostí. Abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného diela, sformulovať vlastné hodnotenie a postoje, podložiť ich argumentmi, vyslovenie vlastného čitateľského zážitku. Napísať krátku legendu podľa vlastného výberu témy (napr. z Biblie). C. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV <u>Ľudová legenda</u> – rozprávanie vyjadrujúce predstavy a chápanie sveta,</p>	<p>Aplikácia vedomostí</p> <p>←</p> <p>Čítanie s porozumením</p> <p>←</p> <p>Funkčná analýza textu Aplikácia literárnovedných vedomostí</p> <p>←</p> <p>Analytické a interpretačné zručnosti</p> <p>←</p>

<p>Vytváranie pozitívneho vzťahu k našim predkom, vážiť si kresťanské, historické a vzdelanostné posolstvo.</p> <p>→</p>	<p>vecí a javov vznik v súvislosti so šírením kresťanstva. Legenda – ako výsledok zapisovania príbehov v kláštoroch (prispôsobené požiadavkám cirkvi). Autorská legenda – umelecké spracovanie témy, realita a fikcia Prečítať <i>legendu o Cyrilovi a Metodovi</i></p>	
--	--	--

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>Tvorivé zručnosti →</p> <p>Schopnosť spolupráce, schopnosť prijímať kritiku, argumentovať. →</p> <p>Pamäťové, klasifikačné a aplikačné zručnosti →</p>	<p>2.3.6 Komiks</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV Komiks - literárny žáner – prepojenie slovného a výtvarného umenia.</p> <p>B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU Čítanie komiksov, uvedomenie si, že ide o dialogizovanú reč, dbať na správne čítanie, moduláciu hlasu. Určiť hlavné a vedľajšie postavy. Vytvoriť ilustrácie a k nim výstižný text na niektorý literárny žáner (rozprávka, povesť, legenda) alebo humornú situáciu v škole, triede. Uvedomiť si obmedzenie šírky slovného prejavu. Prezentovať skupinovú prácu.</p> <p>C. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV Komiks ako prozaický (epický) žáner. Úloha <u>obrázku</u> v komikse. Funkcia <u>bublíny</u>. Pôvod komiksu. Princípy komiksu. Vtip a humor v komikse. Walt Disney ako najznámejší tvorca komiksu. Súvislosť komiksu s animovanými filmami Walta Disneyho. Slovenskí autori komiksu.</p>	<p>Vysvetliť podstatu osvojených javov, demonštrovať ich znalosť. ←</p> <p>Čítanie s porozumením, technika čítania, modulovať hlas podľa zmyslu textu. Tvorivé písanie. ←</p> <p>Viesť diskusiu. Akceptovanie iného, odlišného názoru. Obhajoba vlastného názoru. ←</p>

--	--	--

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	OBSAHOVÝ ŠTANDARD	VÝKONOVÝ ŠTANDARD
<p>Funkčné využitie jazykových prostriedkov písaných prejavov →</p> <p>Získavanie intelektuálnych zručností →</p> <p>Vnímanie a chápanie rozličných jazykových informácií. →</p> <p>Vyhľadávanie informácií.</p>	<p>3.Odborná (náučná literatúra) 3.1Encyklopédia</p> <p>A. OPAKOVANIE A UPEVNĚOVANIE VEDOMOSTÍ Z PREDCHÁDZAJÚCICH ROČNÍKOV</p> <p>Pri čítaní náučného textu postrehnúť odlišnosti od umeleckého textu.</p> <p>B. ČÍTANIE A INTERPRETÁCIA TEXTU</p> <p>Čítať ukážky z rôznych encyklopédií (vhodných obsahom a témou, primerané veku žiakov daného ročníka). Vysvetliť význam informácií získaných z encyklopédie. Vyjadrenie</p> <p>Vyčleňovanie hlavných informácií v texte</p> <p>C. VYVODENIE NOVÝCH LITERÁRNYCH POZNATKOV</p> <p>Sprostredkovanie poznatkov, vysvetľovanie informácií, jasné, presné, stručné vyjadrovanie v encyklopédii.</p> <p><u>Odborný – náučný štýl</u>. Využívanie odbornej terminológie.</p> <p>Rozdiely v spôsobe sprostredkovania poznatkov. Odlišnosti od umeleckej literatúry, odlišnosti od náučných textov sprostredkovaných učebnicou. Úloha <u>hesla</u> v encyklopédii – porovnanie s nadpisom v iných literárnych dielach. Usporiadanie hesiel v encyklopédii (<u>abecedné, chronologické, systematické</u>).Encyklopédia na internete.</p>	<p>Čítanie textu s porozumením, vyberanie potrebných informácií. ←</p> <p>Práca s textom, aplikácia vedomostí. ←</p> <p>Funkčná analýza textu. Práca s knihou, vyhľadávanie informácií v encyklopédii, práca s IKT. ←</p>

VÝKONOVÝ VZDELÁVACÍ ŠTANDARD	
Maximálna úroveň výkonu (výborný)	Minimálna úroveň výkonu (dostatočný)
Autor/spisovateľ, čitateľ/divák, text/	Autor/spisovateľ, čitateľ/divák, text/ ilustrácia

<p><u>ilustrácia</u> Žiak správne charakterizuje na neznámom texte rozdiel medzi autorom (článku v novinách, v časopise a spisovateľom (umeleckej literatúry) ,vie ho jednoducho a správne vysvetliť, pozná rozdiel medzi umeleckým textom (v beletrii) a textom v dennej tlači. Vie čítať ilustráciu,</p>	<p>Žiak vie rozlíšiť rozdiel medzi autorom a spisovateľom, Vie rozlíšiť umelecký text od textu v dennej tlači, v časopise.</p>
<p><u>Kniha/ knižnica</u> Pozná rôzne knihy, odlišuje beletriu od školských učebníc, buduje si vlastnú knižnicu, navštevuje žiacku, miestnu (mestskú) knižnicu.</p>	<p><u>Kniha/ knižnica</u> Pozná rôzne knihy, odlišuje beletriu od školských učebníc.</p>
<p><u>Časopis, noviny</u> Noviny pozná ako denník, časopis ako periodikum, vie vysvetliť rozdiely, používa časopis na vlastnú prácu a prehľbovanie vedomostí, pozná detské časopisy, názvy niektorých denníkov.</p>	<p><u>Časopis, noviny</u> Noviny pozná ako denník, časopis ako periodikum.</p>
<p><u>Verš, strofa, rým, rytmus</u> Žiak vie vysvetliť, ako vznikol verš, strofa, rým, rytmus v súvislosti s umeleckou rečou viazanou. Vie vyhľadať a prečítať jednotlivé verše, vytlieskať rytmus, prečítať slová, ktoré sa rýmujú. Vie recitovať</p>	<p><u>Verš, strofa, rým , rytmus</u> Žiak vie prečítať slová, ktoré sa rýmujú. Pozná verš ako jeden riadok. S pomocou prednesie text spamäti.</p>

báseň, pričom rešpektuje rytmickú usporiadanosť básnického textu.	
<u>Prírovnanie</u> Vie vysvetliť ako štylistický prostriedok, ktorý využíva na porovnávanie spoločné znaky vecí javov, pozná spojky, vie vytvoriť vlastné prírovnanie.	<u>Prírovnanie</u> Vníma ako odlišnosť od ostatného textu.
<u>Personifikácia-zosobnenie</u> Vie vyvodit' pojem, ako spôsob štylizácie textu.	<u>Personifikácia- zosobnenie</u> Vníma ako spôsob štylizácie textu.
<u>Hádanka, príslovie, porekadlo, pranostika, vyčítanka</u> Pozná ich ako žánre ľudovej slovesnosti, vie vysvetliť rozdiely medzi jednotlivými žánrami, vie vysvetliť obrazné pomenovania v uvedených žánroch.	<u>Hádanka, príslovie porekadlo, pranostika, vyčítanka</u> Pozná ako žánre ľudovej slovesnosti.
<u>Ľudová pieseň</u> Vie definovať ako žáner patriaci k poézii, pozná ich podstatu, vedomosti vie aplikovať v literárnej komunikácii, pozná druhy ľudových piesní na základe ich obsahu.	<u>Ľudová pieseň</u> Pozná ako žáner patriaci k ľudovej slovesnosti.
<u>Nonsens</u> Pozná pôvod nonsensu v ľudovej slovesnosti, na konkrétnej ukážke vie posúdiť, ako vzniká nonsens, pozná nonsens aj v prozaickej podobe. Nonsens chápe a vie vysvetliť ako štylizáciu	<u>Nonsens</u> Pozná nonsens ako nezmysel v poézii aj próze, chápe ako štylizáciu textu.

textu.	
<p><u>Literárna postava</u> Literárnu postavu chápe ako fikciu autora, nositeľa deja, vie určiť hlavné a vedľajšie postavy, vie jednoducho charakterizovať postavy.</p>	<p><u>Literárna postava</u> Vie určiť hlavné a vedľajšie postavy.</p>
<p><u>Vonkajšia kompozícia</u> Chápe funkciu nadpisu, vie vyhľadať a posúdiť súvislosti textu s nadpisom, vie vysvetliť členenie textu na odseky, vie vyhľadať kľúčové slová v odseku, vie zdôvodniť, prečo sa literárne dielo člení na kapitoly.</p>	<p><u>Vonkajšia kompozícia</u> Po prečítaní textu vie jednoducho vysvetliť, ako vznikol nadpis, vie prečítať začiatky textu v nových odsekoch.</p>
<p><u>Literatúra pre deti</u> Charakterizuje ako literatúru písanú pre deti, s detskými hrdinami, dejom a prostredím blízky deťom. Pozná niekoľkých autorov a diela literatúry pre deti.</p>	<p><u>Literatúra pre deti</u> Vie, že je písaná priamo pre detského čitateľa.</p>
<p><u>Hlavná myšlienka</u> Žiak číta text s porozumením, vie abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku.</p>	<p><u>Hlavná myšlienka</u> S pomocou a postupným návodom vyučujúceho dokáže sformulovať hlavnú myšlienku.</p>
<p><u>Rozprávka – ľudová, autorská</u> Pozná pôvod rozprávky, vie charakterizovať ľudovú rozprávku ako</p>	<p><u>Rozprávka – ľudová, autorská</u> Vie rozlíšiť ľudovú rozprávku od autorskej.</p>

<p>súčasť ľudovej slovesnosti, Pozná zberateľov a autorov rozprávok.</p>	
<p><u>Hlavné znaky rozprávky</u> Vie vyhľadať v texte hlavné znaky rozprávky, chápe ich úlohu vo fantastickej rozprávke, vie zdôvodniť úlohu fantázie a fantastických javov, magických čísel a predmetov. Rozlišuje fantastické a realistické rozprávky.</p>	<p><u>Hlavné znaky rozprávky</u> Vie vymenovať hlavné znaky rozprávky.</p>
<p><u>Divadelná hra</u> Charakterizuje ju ako prozaické dielo- literárny text, určený na realizáciu na divadelnej scéne . Číta texty jednotlivých postáv s porozumením, správne moduluje hlas.</p>	<p><u>Divadelná hra</u> Vie, že ide o literárny text určený na realizáciu na divadelnej scéne.</p>
<p><u>Bábková hra</u> Vie vysvetliť pojmy viažuce sa k bábkovej hre. Pozná úlohu bábkoherca, vie vysvetliť pojem animácia, vie charakterizovať rozdiely vo vedení bábik pri maňuškovom, javajkovom, marionetovom bábkovom divadle.</p>	<p><u>Bábková hra</u> Vie, že ide o divadlo, v ktorom miesto hercov vystupujú neživé bábky.</p>
<p><u>Podstata dramatických literárnych žánrov a práca s konkrétnym dramatickým textom,</u></p>	<p><u>Podstata dramatických literárnych žánrov a práca s konkrétnym dramatickým textom, dramatizovaný literárny text</u> Žiak chápe podstatu dramatického žánra,</p>

<p><u>dramatizovaný literárny text</u> Žiak chápe podstatu dramatického žánra a vie jednoducho vysvetliť, ako dramatické dielo vzniká, prehovory jednotlivých postáv číta s porozumením, vhodne moduluje hlas, vie zdramatizovať literárny text, napísať jednoduchý scenár.</p>	<p>dokáže prečítať jednotlivé postavy dramatizovaného textu.</p>
<p><u>Poveš'</u> Číta literárny text s porozumením, pozná rozdiely medzi povest'ou, rozprávkou, legendou. Vie priradiť povesti k jednotlivým druhom. Rozlišuje ľudové a autorské povesti, vie povedať, čo je v povesti fantastické a čo realistické. Pozná regionálne povesti, vie ich primerane prerozprávať, pozná niektorých autorov povestí.</p>	<p><u>Poveš'</u> Vie povedať, aký je rozdiel medzi povest'ou a rozprávkou. Pozná regionálnu povesť.</p>
<p><u>Legenda</u> Vie, že hlavnou postavou je osoba, ktorá za svoje činy bola vyhlásená za svätú. Vie abstrahovať a sformulovať hlavnú myšlienku prečítaného, vyhľadať a utriediť reálne a fantastické deje, vyhľadať historické súvislosti, odlíšiť od rozprávky a od povesti. Rozlišuje legendy podľa pôvodu. Pozná jedného</p>	<p><u>Legenda</u> Žiak vie, že hlavnou postavou v legende je postava, vyhlásená za svätú.</p>

autora legendy.	
<p><u>Komiks</u> Žiak pozná pôvod komiksu, vie, že ide o epický dej (prózu) sprostredkovanú bez rozprávača cez priamu reč. Vie, že epickú funkciu spĺňajú obrázky. Vie vytvoriť komiks, príbeh previesť do priamej reči v bublinách. Pozná známych domácich aj svetových autorov komiksu.</p>	<p><u>Komiks</u> Vie, že hlavnú úlohu príbehu plnia obrázky, v bublinách je priama reč.</p>
<p><u>Encyklopédia - odborná (náučná literatúra)</u> Žiak vie vysvetliť význam informácií získaných z encyklopédie, vie vyčleniť hlavné informácie v texte, vie že ide o náučný text, ktorý využíva odbornú terminológiu. Vie vysvetliť, ako sú zoradené informácie v encyklopédii. Vyhľadáva informácie podľa hesiel. Pozná niektoré encyklopédie. Vie pracovať s najväčšou encyklopédiou na svete – na internete Wikipedia.</p>	<p><u>Encyklopédia- odborná (náučná literatúra)</u> S pomocou vie vyhľadať informácie v encyklopédii podľa hesla. Jednoducho vie povedať, aký je rozdiel medzi umeleckou literatúrou a náučným textom.</p>

PREDMET: ANGLICKÝ JAZYK

Prvý cudzí jazyk

Používané učebnice: Chit Chat 2, Project New 1

Obsahová časť (učivo)	Výkonová časť (výstupy)
ChitChat 2 Unit 6 - Prítomný čas priebehový-tvorba otázky, záporu a oznamovacej vety	Žiak vie: jednoducho porozprávať o počasí -porozumieť mape predpovede počasia - zahrať príbeh
Unit 7 – Prítomný čas priebehový – opakovanie	- sa opýtať a odpovedať na určenie času-informatívne - zostaviť jednoduchý rozvrh hodín
Unit 8 – Prítomný čas jednoduchý, Like/dislike	- porozprávať o svojich obľúbených a neobľúbených veciach - určiť čas - orientovať sa v TV programoch, kanáloch
Unit 9 – Prítomný čas jednoduchý- rozšírenie	- rozprávať o svojich voľnočasových aktivitách - napísať krátky list
Unit 10 – Prítomný čas jednoduchý-otázka	- opísať zvieratko a jeho zvyky - odpovedať na jednoduché otázky
Unit 11 – Minulý čas jednoduchý – „TO BE, TO HAVE“	- používať informatívne minulý čas - porozprávať o zvieratách v minulosti -porozumieť prečítanému textu
Unit 12 – Zhrnutie učebnice Chit Chat 2	- zahrať krátky príbeh
Project New 1 Unit 1 – Začíname- Číslovky 1-100, Prídavné mená, Pokyny v triede, Hláskovanie-Abeceda	-správne zareagovať na pokyny v triede, otázky učiteľa -ústne a písomne používať číslovky 0-100 - hláskovať slovíčka
Unit 2 – Komunikácia- Sloveso „TO BE“-tvorenie otázok a odpovedí, záporu, Privlastňovacie zámená	- gramaticky správne použiť sloveso „TO BE“ -správne vyslovovať skrátené tvary - napísať jednoduchú pohľadnicu z dovolenky -opýtať sa a odpovedať na otázky týkajúce sa základných údajov -vytvoriť krátky dialóg
Unit 3 – Môj svet – Sloveso „HAVE GOT“-tvorenie otázok a odpovedí,záporu, Ukazovacie zámená, Množné číslo podst.mien-rozšírenie	-gramaticky správne použiť sloveso „HAVE GOT“ -vytvoriť rozvrh hodín -formulovať jednoduchú požiadavku v obchode -napísať jednoduchý list o sebe a svojej rodine -rozvíjať znalosti reálií ang.hovor. krajín -podieľať sa na realizácii projektov s danou tematikou
Unit 4 – Čas – Jednoduchý čas prítomný, Určovanie času	-používať časové údaje (čas, dni v týždni) -vyjadriť časovú postupnosť -gramaticky správne použiť prítomný čas

	jednoduchý -opísať svoje voľnočasové aktivity
Unit 5 – Miesta – Modálne slovesá – „CAN,MUST“, Vázba „There is/are“, Predložky miesta	-správne použiť väzbu „There is/are“ - vytvoriť jednoduchý návrh- „Let´s“ -zdvorilo požiadať o niečo -gramaticky správne používať modálne slovesá -opýtať sa na schopnosti -formulovať svoju žiadosť, potrebu
Unit 6 – Ľudia – Prítomný čas priebehový	-opísať ľudí -správne gramaticky rozlíšiť obidva prítomné časy -vyhľadať jednoduché informácie v texte - porozumieť jednoduchým textom v učebnici -vyhľadať v texte známe frázy -písomne a ústne gramaticky správne tvoriť a obmieňať jednoduché vety a krátke texty -odvodiť pravdepodobný význam slova z kontextu textu

Osobnostná a sociálna výchova: rozvoj schopnosti poznávania, sústredenia a pozornosti

- rozvoj pamäti
- sebapoznávanie, sebakontrola, komunikácia, kooperácia

Výchova k mysleniu v európskych a globálnych súvislostiach: Európa a svet nás zaujíma

- pozitívny vzťah k inakosti
- porovnávanie zvykov a tradícií

Multikultúrna výchova: význam angličtiny ako prostriedku nadnárodnej komunikácie a štúdia

Medzipredmetové vzťahy:

Človek a svet – geografia – reálie UK (školsťvo)

Človek a zdravie – TV – športy a zdravie

Matematika- číslovky

Kultúrna výchova – básničky, pesničky, dramatizácia, pohybové hry, rytmické riekanky

PREDMET: NEMECKÝ JAZYK

OBSAH. ČASŤ	VÝKONOVÁ ČASŤ
Rodina a priatelia	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomenovať členov rodiny, priateľov, opísať ich základné povahové a vonkajšie vlastnosti. - použiť zdvorilostné formy oslovenia - porozumieť slov. spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa na tému - jednoduchými vetami predstaviť seba, priateľov, rodinných príslušníkov - klásť jednoduché otázky k téme a odpovedať - pozdraviť a odpovedať na pozdrav - vyhľadať slovnú zásobu k téme v jednoduchom texte - porozumieť informáciám v krátkych zvukových záznamoch k danej téme - napísať jednoduchú vizitku o sebe (kto je, odkiaľ pochádza, kde býva, vek, aký je, koľko má súrodencov) - napísať krátky osobný list - pomenovať, zapísať a použiť zákl. číslovky do 100 - pomenovať a slovom a písmom použiť osobné zámená a privl. zámená môj, tvoj - písomne a ústne používať slovesá týkajúce sa danej témy v prítomnom čase - použiť slovom a písmom pomocné slovesá mať a byť v prítomnom čase - vyhľadať slovnú zásobu k téme - použiť písmom aj slovom podst. mená s určitým a neurčitým členom v nominatíve a akuzatíve - použiť podst. mená v nominatíve množného čísla k danej téme - použiť slovom a písmom záporné zámeno a zápor nicht - použiť slovom a písmom prídavné meno v prísudku - povedať a napísať krátku oznamovaciu vetu s priamym slovosledom - povedať a napísať jednoduchú zisťovaciu a doplňovaciu otázku
Škola	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomenovať šk. pomôcky, zariadenie triedy, názvy šk. predmetov, žiakov, učiteľov a ich charakterové vlastnosti - vie pomenovať slovom aj písmom 8 farieb - napísať svoj rozvrh hodín - porozumieť zákl. informáciám v krátkych zvukových záznamoch k téme - vyjadriť svoj názor (obľúbené, neobľúbené) - opýtať sa na názor - porozumieť jednoduchým pokynom na hodine - vyhľadať zákl. informácie a slovnú zásobu v jednoduchých textoch - vyhľadať slovnú zásobu v slovníku - pomenovať a nájsť v kalendári dni v týždni a použiť predložku am v spojeniach s dňami - použiť písmom aj slovom podst. mená s určitým a neurčitým členom v nominatíve a akuzatíve - písomne a ústne používať slovesá týkajúce sa danej témy v prítomnom čase - povedať a napísať krátku oznamovaciu vetu s nepriamym slovosledom
Zvieratá	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomenovať 11 domácich zvierat a zvierá, ktoré doma chová - jednoduchými vetami opísať zvierá - porozumieť slovnú zásobu v krátkom zvukovom zázname - vyhľadať slovnú zásobu k téme v jednoduchom texte - nájsť potrebné informácie v krátkych časopiseckých textoch - vyjadriť svoje želanie - sa opýtať na názor a vyjadriť svoj názor - použiť písmom aj slovom podst. mená s určitým a neurčitým členom v nominatíve a akuzatíve - použiť slovom a písmom záporné zámeno a zápor nicht - použiť podst. mená v nominatíve množného čísla k danej téme

<p>Čas a počasie</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomenovať a správne zapísať ročné obdobia, mesiace - jednoduchými vetami opísať počasie v jednotlivých ročných obdobiach - sa opýtať koľko je hodím a odpovedať - v jednod. zvuk. záznamoch rozumie, aký je čas (digitálny) - použiť písomne a slovné predložku um v spojení s čas. údajom a im v spojení s mesiacmi a ročnými obdobiami - sa opýtať slovom a písmom na dátum a odpovedať - vytvoriť a použiť slovom a písmom radové číslovky v akuzatíve do 100 - vyhľadať časový údaj v texte, kalendári
<p>Darčeky a sviatky</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomenovať a správne zapísať 10 vhodných darčkov ku sviatku - sa opýtať a odpovedať na otázku kedy máš narodeniny - gratulovať a napísať krátke blahoželanie ku sviatku (narodeniny, Vianoce, Veľká noc) - pomenovať činnosti, ktoré robí na narodeniny vo všetkých osobách prítomného času - v otázke a odpovedi použiť väzbu haben bekommen v 1. a 2. os.j.č. (dostal som) - pomenovať a použiť slovom a písmom sl. zásobu k danej téme - vytvoriť a použiť slovom a písmom radové číslovky v akuzatíve do 100 - použiť slovom a písmom predložku am v spojení s radovou číslovkou - použiť slovom a písmom spojenie zum Geburtstag (na narodeniny), zu Weihnachten/ Ostern, ins Kino, in die Disco - použiť slovom a písmom zápor nichts - z kontextu krátkeho textu pochopiť význam niektorých neznámych slov - vyhľadať konkrétne info. v pozvánke - porozumieť slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa k danej téme v krátkom zvukovom zázname
<p>Voľný čas</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomenovať 12 koníčkov, 6 hudobných nástrojov, 10 druhov športu, 8 vecí, ktoré sa dajú zbierať - pomenovať spoločenské a individuálne aktivity vo voľnom čase - predstaviť svoje záľuby a svoj vkus - vyjadriť, čo má rád, čo sa mu páči, čo uznáva - vybrať z ponúkaných možností najobľúbenejšiu - vyjadriť svoj názor, súhlas, nesúhlas, presvedčenie - pomenovať 10 druhov televíznych vysielaní - použiť slovom a písmom príslovky času - použiť slovom a písmom opytovacie zámená - použiť slovom a písmom nepravidelné slovesá s odlučiteľnou predponou v prítomnom čase - vyhľadať konkrétne info. napr. o televíznom programe v jednoduchých printových materiáloch - porozumieť slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa k danej téme v krátkom zvukovom zázname - stručne a krátkymi vetami opísať svoj voľný čas
<p>Prázdniny a cestovanie</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomenovať 5 dopravných prostriedkov a 15 vecí potrebných na dovolenku - pomenovať typy ubytovania - použiť slovom a písmom datív a akuzatív určitého a neurčitého člena v jednotnom čísle - použiť slovom a písmom akuzatív zámena mein, dein - použiť slovom a písmom predložky mit, in, von, nach s datívom - použiť slovom a písmom základné číslovky 100 – 1.000.000 - vyjadriť, že niečo zabudol/ zabalil - jednoducho opísať vysnívanú dovolenku - písať jednoduchú korešpondenciu a odpovedať na ňu - napísať jednoduchý text na základe vizuálneho podnetu - porozumieť slovným spojeniam a výrazom vzťahujúcim sa k danej téme v krátkom zvukovom zázname - vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchom texte
<p>Reálie</p>	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vymenovať a napísať nemecky hovoriace krajiny, ich hlavné mestá a vyhľadať ich na mape - pomenovať 12 európskych štátov a nájsť ich na mape - pomenovať svetadiely a svetové strany - použiť slovom a písmom predložky in, nach v spojení s mestom, štátom, svetadielom a im v spojení so svetovou stranou - nájsť rozdiely v názvoch miest v slovenčine a nemčine

	<ul style="list-style-type: none"> - z krátkeho zvukového záznamu vypísať názvy miest a štátov - podľa vizuálnej predlohy vyhľadať špecifiká nemecky hovoriacich krajín
Komunikácia	<p>Žiak vie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podať jednoduchú informáciu z vypočutého textu - požiadať o jednoduchú informáciu - sa opýtať na potrebné informácie (telefón, pošta) - zapojiť sa do krátkeho rozhovoru na tému, ktorá ho zaujíma - používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení - korešpondovať – začať a ukončiť list - začať, udržať a ukončiť telefonický rozhovor - sa ospravedlniť - používať 5 prísloviak miest

PREDMET: TVORIVÉ PÍSANIE

Charakteristika predmetu

V súčasnej pedagogickej praxi zaujíma tvorivosť veľký význam. Tvorivosť pomáha komplexne rozvíjať osobnosť žiaka v rámci celého vyučovacieho procesu. Tvorivé vyučovanie pôsobí na rozvoj tvorivého myslenia, tvorivého písania, vnímania a čítania, je motiváciou k tvorivému učeniu sa, podporuje záujem o tvorivé aktivity, rozvíja fantáziu, umožňuje prežívať pocity z tvorivého procesu podporujúce sebavedomie žiaka, sebarealizáciu a s tým spojené i sociálne učenie a sociálne oceňovanie.

Tvorivé písanie ako voliteľný predmet predstavuje súbor aktivít, ktoré menia žiaka z jednoduchého príjemcu na spoluautora textu. Každému mladému človeku je prirodzený duch bádania, je prirodzená túžba objavovať, zvedavosť a záujem o nové, dosiaľ nepoznané. Tvorivým písaním, čiže aktívnou účasťou žiaka na vyučovacom procese, prežívaním vlastných tvorivých postupov, sa žiak vychováva k flexibilitě, k objavovaniu nových súvislostí, k originalite, k nezávislosti myslenia, k experimentovaniu, k iniciatíve. Vďaka tvorivému písaniu sa žiaci môžu zbaviť strachu a zábran pri vlastnom ústnom prejave, získavajú istotu a sebadôveru, žiaci strácajú obavy z neznáma, neboja sa vyjadriť svoj vlastný názor, strácajú zábrany prezentovať pred spolužiakmi výsledky svojich tvorivých pokusov.

Učenie slovenského jazyka a literatúry sa vďaka tvorivému písaniu stáva pre žiakov príťažlivejšie, zábavnejšie. Práca s literárnym textom prostredníctvom tvorivého písania sa môže realizovať rôznym spôsobom.

Tvorivé písanie môže slúžiť ako:

- motivácia pre lepšie pochopenie témy, pre lepšie pochopenie využitia obrazných výrazových prostriedkov
- inšpirácia pre tvorivé písanie po prečítaní umeleckého textu a k jeho následnému prerozprávaniu, analýze, interpretácii pomocou analógie, karikatúry, paródie, parafrázy, kontrastu, prípadne pomocou rôznej žánrovej škály
- osvojenie si rôznych umeleckých postupov a výrazových prostriedkov
- rozvíjanie vlastných estetických postupov a rozvíjanie estetických hodnôt
- podnecovanie záujmu žiakov o čítanie i menej atraktívnych, mladému človeku „nezaujímavých“ textov
- naštartovanie žiakov k tvorbe vlastných literárnych textov
- rozvíjanie kompozično-štylistických schopností žiakov

Ciele predmetu

Vďaka tvorivému písaniu môže učiteľ slovenského jazyka a literatúry:

- žiakom ponúknuť netradičný, ale pritom skutočne efektívny spôsob, ako sa učiť slovenský jazyk a literatúru
- upustiť od direktívnych metód nútiacich memorovať učivo a naučiť žiakov vlastnému mysleniu, pociťovaniu, spomínaniu, uvažovaniu, tvoreniu, tvorivému učeniu sa
- zažiť radostnú, tvorivú atmosféru v triede, radosť z učenia i učenia sa, radosť z toho, že žiak môže mať často lepšie nápady ako učiteľ
- viesť žiaka k poznávaniu svojich pocitov, skúseností, názorov, hodnôt
- vytvárať pre žiakov motivujúce prostredie – výzdoba, zvuky, netradičné usporiadanie lavíc...
- využívať všetky druhy umenia – výtvarné, hudobné, dramatické
- využívať tvorivé písanie na sebapoznávanie, rozvíjanie kritickosti, sebakritickosti a sebavedomia

- rozširovať slovnú zásobu žiakov a rozvíjať ich komunikačné schopnosti
- uverejňovať a vystavovať práce žiakov, zapájať sa do literárnych súťaží

- kladť dôraz na

- ▶ rozvíjanie komunikačnej kompetencie žiakov ako jednej z kľúčových kompetencií,
- ▶ rozvíjanie kompozično-štylizračných zručností žiakov,
- ▶ rozvíjanie faktorov tvorivého myslenia – fluencie, flexibility a originality,
- ▶ verbálnu kreativitu žiakov.

Cieľom tvorivého písania je rozvíjanie individuálneho štýlu pisateľa, pričom dôraz sa kladie takisto na rozvoj obrazotvornosti, predstavivosti, fantázie. Tvorivé písanie využíva slohové útvary ako formu, ktorú pisateľ naplní istým obsahom. Významnú úlohu tu zohrávajú autorove jazykové dispozície a tvorivosť. Zároveň však treba zdôrazniť, že tvorivé písanie má opodstatnenie aj pri osvojovaní funkčného slohu; ide v ňom v prvom rade o rozvíjanie komunikačnej zručnosti písať tvorivo, zaujímavo, invenčne.

Základné predmetové kompetencie

1. Všeobecné ciele:

- odstránenie obáv pred „čistou stránkou papiera“

2. Čitateľské a interpretačné zručnosti:

- reprodukcia a vysvetlenie definície literárnohistorických pojmov
- interpretácia známeho literárneho textu
- sformulovať vlastné stanovisko k cudzej interpretácii a hodnoteniu literárneho diela

3. Umenie:

- zažiť a precítiť estetický zážitok z kontaktu s umeleckým dielom
- pochopiť systémovú nadväznosť vo vývine umeleckých smerov a umeleckej literatúry, charakteristiku literárnych období a smerov

4. Literárne druhy a žánre:

- pestrosť literárnych druhov a žánrov, rozdiely a podobnosti
- transformácia jedného literárneho druhu (žánru) do druhého

5. Próza:

- štruktúra literárneho diela
- pochopiť horizontálne a vertikálne členenie textu
- pochopiť rozdiel medzi pásmom rozprávača a pásmom postáv
- príbeh - čo robí príbeh zaujímavým
- tvorba príbehu pomocou fáz sujetovej výstavby textu
- riadená tvorba príbehu individuálne
- spoločná tvorba príbehu v určitom literárnom druhu, žánri
- písanie príbehu presne ohraničeným počtom slov, dôraz na kľúčové slová
- následnosť dejov v príbehu
- môj obľúbený film, román, ...
- krátka poviedka – tvorba rôznych literárnych žánrov
- vyjadrenie čo nastročnejšej myšlienky v krátkej poviedke
- pokus o tvorbu zápletky
- zachytenie atmosféry, snahy o dramatizáciu príbehu
- druhy rozprávača: vševediaci, vševidiaci, ich-forma, er-forma, oko kamery

Opis , charakteristika, rozprávanie:

- nácvik opisu a charakteristiky osoby
- zhmotnenie literárnej postavy, oživenie literárneho hrdinu
- pokus o opis a charakteristiku podľa modelu
- opis prostredia

- zhmotnenie abstraktných pojmov
- výstižné opísanie predstáv, pocitov
- tvorba asociácií
- písanie monológov, tvorba dialógov prozaického textu
- tvorba slohových útvarov v jednotlivých jazykových štýloch

Rôzne:

- ľudová rozprávka, hlavné znaky, jazyk, charakter, hlavní hrdinovia
- krátke formy ľudovej slovesnosti
- tvorba neformálnych listov
- rozvoj empatie, schopnosť vžiť sa do života postáv
- využívanie nových možností pomocou SMS, e-mailov, snímanie mobilným telefónom, ...
- využívanie obrázkov, fotografií, umeleckých diel, hudobnej produkcie na prienik do svojho vnútra
- štylistika prozaického textu

6. Poézia:

- tvorba básne, poézia nonsensu
- snaha o výstižné vyjadrenie pocitov o sebe formou modernej básne
- tvorivosť pri vytváraní obrazov prírody, miesta, nezabudnuteľných miest
- epická báseň
- krátke básnické formy cinquain a akrostich
- básne a farby
- básne na motívy ľudových či populárnych piesní

Umelecké výrazové prostriedky:

- tvorba prirovnaní
- netradičná tvorba metafor
- alegória a jej využitie
- tvorba anafory, epifory, epiteta, personifikácie, prirovnania, symbolu, personifikácie, kontrastu,
- využitie hyperboly, irónie, satiry, humoru
- opakovanie a precvičovanie tvorby iných básnických výrazových prostriedkov
- použitie umeleckých výrazových prostriedkov bežne nepoužívaných s využitím fantázie a tvorivosti
- vedieť predchádzať klišé, frázam a gýčovosti

Metrika:

- tvorba krátkej básne s jednoduchým rýmom
- precvičovanie si rôznych druhov rýmov
- precítiť rytmus básne
- vytváranie vlastných rýmov

Emočný náboj:

- pomenovanie vlastných pocitov
- nepriame opisovanie pocitov netradičnými metódami
- empatia a vyjadrenie pocitov iných
- spoznávanie samých seba

7. Dráma:

- dramatisácia literárneho textu
- pantomimické zobrazenie umeleckého smeru
- scénické zobrazenie umeleckého smeru
- divadelná reč, dramatický dialóg

8. Jazyk:

- získavanie informácií z novin a časopisov a následné spracovanie vo vlastných jazykových prejavoch
- tvorba príspevkov do školského časopisu

- slovníky a ich tvorivé využitie
- parafrázovanie myšlienok významných osobností z médií
- využívanie spisovného jazyka, slangových výrazov, „internetového jazyka“, využitie dialektizmov, frazeologizmov
- rozoznávajúce jazykových štýlov a slohových postupov netradičnou formou
- rozdiely medzi písaným a hovoreným prejavom zábavnou formou
- slohové útvary a ich rozlišovanie
- rozvoj jazykových zručností
- rôzne kombinácie - zmysel s nezmyslom
- aktivizácia doterajšej slovnej zásoby uplatnením fantázie a tvorivosti
- využívanie bežne nepoužívaných jazykových prostriedkov
- upevňovanie gramatiky a pravopisu slovenského jazyka

Stratégie vyučovania:

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na obsah vyučovania, na individualitu žiakov a klímu triedy tak, aby boli splnené stanovené ciele a rozvíjali sa kľúčové kompetencie žiakov pre daný predmet. Pri výučbe tvorivého písania využívame najmä:

a) metódy tvorivého písania:

[Akrostich](#), [cinquain](#), [inzerát](#), [jednoslabičné slová](#), [voľné písanie](#), [zhlukovanie](#), kreatívne písanie, brainstorming, pantomimické vyjadrenie

ďalšie metódy:

motivačné rozprávanie a rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov)

didaktické hry (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti)

problémová metóda (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému)

rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie)

demonštračná metóda (demonštrácia predmetov, javov a činností)

heuristická metóda (učenie sa riešením problémov)

výklad učiteľa

prezentačná metóda (prezentácia s využitím dataprojektoru)

samostatná práca žiakov (s pracovným listom, s počítačom, s internetom)

skúsenostné, zážitkové metódy

hravé čitateľské činnosti (prešmyčky, hádanky,...)

práca s detskou literatúrou

práca s kartičkami

hry so slovami

situačné dialógy

b) formy práce:

individuálna, samostatná práca

práca vo dvojiciach

skupinová práca (v trojiciach, štvoriciach, či väčších skupinkách)

frontálna, hromadná práca

Kritériá hodnotenia

Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa odporúčajú postupy na zabezpečenie korektného a objektívneho hodnotenia. V predmete Tvorivé písanie sú žiaci hodnotení bez klasifikácie. Hodnotenie žiaka musí byť komplexné, otvorené a založené na princípe individuálneho prístupu k osobnosti. Slovné hodnotenie umožní žiakovi samostatnejšie využiť svoju individualitu a vlastnú tvorivosť a v konečnom dôsledku dospieť k sebahodnoteniu vlastnej účasti na procese výučby. Prevládajúcim znakom smerom k žiakovi je pozitívne hodnotenie a pravidelné oboznamovanie žiakov s výsledkami hodnotenia.

Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého žiaka podľa jeho schopností. Výkon žiaka je hodnotený vzhľadom na jeho možnosti. Snahou každého učiteľa je pozitívne hodnotenie, ktoré má veľký motivačný charakter. Žiakov postupne vedieme k tomu, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale dokázali ohodnotiť aj výkon svojho spolužiaka.

Hodnotenie tvorivého písania si teda vo zvýšenej miere vyžaduje individuálny a diferencovaný prístup učiteľa k žiakovi.

Hodnotí sa tiež veku primerané ovládanie ortoepickej, ortografickej a pravopisnej normy (posledná sa ešte nezakladá na ucelených poznatkoch z morfológie) materinského jazyka. Zároveň sa hodnotí schopnosť reprodukovat' prečítaný text, reprodukovat' vlastný zážitok či rozprávanie inej osoby, vytvoriť jednoduchý, veku primeraný vlastný text.

V tvorivom písaní využívame prevažne tieto **formy hodnotenia**:

- **uznanie, pochvala** (ústna, písomná)
- **odmena** (diplom, medaila, nálepka, smajlík, ...)
- **slovný alebo písomný komentár k písaniu, čítaniu, k vlastnej tvorbe** (ústnej alebo písomnej) **a k ďalšej činnosti žiakov** (do zošitov, žiackych knižiek)
- **symbolické hodnotenie** (pečiatky so slovným komentárom, odtlačky/nálepky tváričiek - ☺)
- **hodnotiace portfólio** so súborom vlastných prác (v triede ho má každý žiak)
- **prezentácia výsledkov prác žiakov** v triede, škole alebo na verejnosti (výstavy zošitov, pracovných listov, kníh a ďalších výtvorov, zverejnenie v školskom časopise alebo miestnej tlači)

Súhrnné hodnotenie žiaka je vyjadrené **na vysvedčení** (polročnom i koncoročnom) **slovným hodnotením absolvoval/ neabsolvoval**.

Učebné zdroje

- kol. autorov: **Na stole slovám**, príručka tvorivého písania pre učiteľov slovenského jazyka a literatúry
- PaedDr. Mariana Kamenská: **Tvorivé písanie vo výučbe slovenského jazyka a literatúry** a príbuzných predmetov
- Slovníky a jazykové príručky
- Detské časopisy
- Knihy a encyklopédie z triednej a školskej knižnice
- Mimočítanková literatúra
- Multimédiá a ďalšie učebné pomôcky
- pracovné listy
- www.zborovna.sk
- www.interaktivnaskola.sk

Prierezové témy, medzipredmetové vzťahy
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
MEDIÁLNA VÝCHOVA

SJL
MEDV

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A PRÍRODA

PREDMET: BIOLÓGIA

2 hod/týždeň, 66 hod/rok

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehľbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu, ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej a neživej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

Základným štruktúrnym prvkom je špirálovité usporiadanie obsahu v jednotlivých ročníkoch a tematických celkoch. Poznatky sa rozvíjajú na základe princípu od vonkajších k vnútorným štruktúram, vo vzájomných vzťahoch a súvislostiach.

Učivo v 5. ročníku nadväzuje na osvojené poznatky a skúsenosti žiakov z vnímania prírodných objektov, vzťahov organizmov a človeka v prírodnom prostredí. Štruktúra učiva je orientovaná na konkrétne prírodné celky, poznávanie jednotlivých organizmov v nich žijúcich, triedenie a zovšeobecňovanie poznatkov s pozornosťou na potravné vzťahy a vzťahy k prostrediu s postupným prechodom na pochopenie vnútorných štruktúr.

2. Ciele učebného predmetu

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

1. Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich žijúcich.
2. Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčastí celku.
3. Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov, ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.
4. Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.
5. viesť k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote.

Kompetencie v oblasti prírodných vied:

- Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka.
- Chápať ekosystém ako životný priestor organizmov.
- Poznať typických predstaviteľov ekosystémov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov.

- Rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických aktivít, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov.
- Rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach.
- Identifikovať a správne používať základné pojmy.
- Objektívne opísať základné znaky biologických objektov a procesov.
- Vedieť vysvetliť podstatu javov, procesov a vzťahov.
- Predpokladať a určiť príčinné súvislosti, pozorovať, experimentovať a odhadovať.
- Aplikovať poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších kľúčových kompetencií žiakov

- **v oblasti komunikačných schopností:**
 - vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme,
 - vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
 - vyhľadávať, triediť a spracovávať informácie a dáta z rôznych zdrojov,
 - zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,
 - vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania na základe danej štruktúry.
 - vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie.
- **v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:**
 - navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov,
 - využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh,
 - riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie,
 - pozorovať a experimentovať,
- **v oblasti sociálnych kompetencií:**
 - vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
 - pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne radiť a pomáhať,
 - prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti, hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- **v oblasti získavať, osvojiť si a rozvíjať manuálne zručnosti:**
 - používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach,
 - dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia,
 - využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky,

**Tematický celok
hodín**

Počet

**PRÍRODA A ŽIVOT
4 h.**

Ciele: Chápať význam pojmov príroda, živé a neživé prírodniny. Osvojiť si základné postupy pozorovania prírodnín, prácu s lupou a mikroskopom.

Obsah: Príroda a prírodniny. Metódy a prostriedky skúmania v biológii. Stavba mikroskopu a príprava mikroskopického preparátu.

ŽIVOT V LESE

25 h.

Ciele: Chápať lesný ekosystém ako životný priestor organizmov. Poznať typických predstaviteľov lesných rastlín, húb a živočíchov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravinových vzťahov. Poznať význam lesných organizmov pre život v lese.

Obsah: Les. Štruktúra lesa. Život a zmeny lesa počas roka. Dreviny v lese. Ihličnaté a listnaté stromy. Kry. Mikroskopické a nekvitnúce rastliny v lese. Kvitnúce byliny v lese. Huby a lišajníky v lese. Poznávanie húb (jedlých, jedovatých), spolužitie stromov a húb. Pomoc pri otrave hubami. Lesné bezstavovce. Lesné vtáky. Lesné cicavce.

ŽIVOT VO VODE A NA BREHU

15 h.

Ciele: Chápať vodný ekosystém ako životný priestor organizmov. Poznať typických predstaviteľov vodných a brehových organizmov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov. Poznať význam vodných a brehových organizmov pre život vo vode a okolí.

Obsah: Voda a jej okolie. Význam kyslíka, teploty a čistoty vody pre život vodných organizmov. Rastliny žijúce vo vode. Význam planktónu a vodných zelených rastlín. Brehové rastlinstvo. Mikroskopické a drobné vodné živočíchy. Vodné bezstavovce. Hmyz žijúci vo vode a na brehu. Ryby žijúce vo vode. Živočíchy žijúce na brehu. Vtáky žijúce pri vode.

ŽIVOT NA POLIACH A LÚKACH

18 h.

Ciele: Chápať poľný a trávnatý ekosystém, ako životný priestor organizmov. Poznať typických predstaviteľov poľných a lúčnych organizmov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravných vzťahov. Poznať význam poľných a lúčnych organizmov pre život na poliach a lúkach a výživu človeka

Obsah: Polia, lúky, pastviny. Životný priestor organizmov, druhová rozmanitosť, vplyv ľudskej činnosti. Rastliny a huby na lúkach. Obilniny. Krmoviny. Olejniny a okopaniny. Bezstavovce žijúce na lúčkach a poliach. Obojživelníky a plazy žijúce na lúkach a poliach. Vtáky žijúce na lúkach a poliach. Cicavce žijúce na lúkach a poliach.

PRAKTICKÉ AKTIVITY

4 h.

Odporúčané námety praktických aktivít

- Pozorovanie vybraných rastlinných alebo živočíšnych objektov lupou a mikroskopom.
- Pozorovanie drobnozrnka lupou a mikroskopom.
- Poznávanie lesných bylín (podľa prírodnín, herbárových položiek, obrazov, atlasov a pod.).
- Poznávanie a rozlišovanie jedlých a jedovatých húb.
- Pozorovanie machu lupou alebo mikroskopom.
- Pozorovanie schránok mäkkýšov lupou, rozlíšenie ulity a lastúry.
- Pozorovanie vonkajších znakov a spôsob pohybu rýb v akváriu.
- Poznávanie poľných a lúčnych rastlín a živočíchov (v životnom prostredí, podľa atlasu, obrazov, herbárových položiek, trvalých preparátov, a pod.).

Odporúčané námety na samostatné pozorovania (krátkodobé, dlhodobé)

- Život listnatých a ihličnatých drevín počas roka.
- Stopy živočíchov v lese.
- Vonkajšie znaky a prejavy života vodných mäkkýšov v akváriu.

- Vplyv znečistenej vody na vodné mikroorganizmy.
- Rast obilniny od siatia po žatvu.
- Rast ľuľka zemiakový od sadenia po zber hlúz.
- Vplyv vonkajších podmienok na život machov a papradí.
- Výskyt zelených povlakov na lesných stromoch.

Odporúčané námety na tvorbu projektov

- Les v okolí obce (mesta, školy, bydliska). Cieľ: Zistiť výskyt drevín a bylín v okolí lese.
- Rastliny a živočíchy v našom potoku (rieke, rybníku) a jeho okolí. Cieľ: Zistiť výskyt vodných a pobrežných rastlín a živočíchov.
- Dreviny v našej obci (meste, parku, okolí školy). Cieľ: Zistiť výskyt druhov drevín.
- Obojživelníky v okolí môjho bydliska. Cieľ: Zistiť výskyt obojživelníkov v okolí.
- Liečivé rastliny v mojom okolí. Cieľ: Zistiť výskyt a využívanie liečivých rastlín v okolí.
- Prikrmovanie vtákov v zime (v okolí školy, bydliska). Cieľ: Zhotoviť kŕmidlá pre zimné kŕmenie vtákov a zistiť výskyt druhov na kŕmidle.
- Atlas rastlín. Cieľ: Zostaviť atlas rastlín z fotografií, výliskov alebo nákresov rastlín.

Odporúčané námety na rozširujúce učivo

Život v lese

- Regionálne významné, chránené, liečivé a jedovaté rastliny, huby a živočíchy žijúce v lese.
- Drobné článkonožce žijúce v lese - kôrovce, mnohonôžky, stonožky.
- Vysokohorské rastliny a živočíchy
- Les ako celok. Vzájomné vzťahy a potravné väzby lesných organizmov
- Vplyv človeka na stav lesov (odlesňovanie, ťažba dreva, pestovanie lesa). Význam lesov a ich ochrana.
- Vplyv negatívnych ekologických vplyvov a ekologickej havárie na život lesa.

Život vo vode a na brehu

- Regionálne významné a chránené rastliny a živočíchy žijúce vo vode a na brehu.
- Jazero (rybník) ako celok. Vzájomné vzťahy a potravné väzby vodných a brehových organizmov.
- Vplyv negatívnych ekologických vplyvov a ekologickej havárie (ropná, chemická havária a pod.) na vodný ekosystém.

Život na poliach a lúkach

- Regionálne významné liečivé a chránené druhy organizmov polí, lúk a pastvín.
- Polia a lúky ako celok. Život polí, lúk a pastvín počas roka, starostlivosť o lúky a pastviny.
- Regulácia polí, lúk, pasienkov pre potreby poľnohospodárstva, monokultúry a ich dôsledky.
- Závislosť výživností polí od geologických faktorov (podložie, vietor, dážď a pod.).

- Vplyv negatívnych ekologických vplyvov a ekologickej havárie (zamorenie pôdy a vody chemickými látkami a pod.) na život poľného a trávnatého ekosystému.

METODICKÉ POZNÁMKY:

1. Povinne sa realizujú **4 praktické aktivity**. Vyučujúci si môže podľa vlastného rozhodnutia vybrať z odporúčaných námětov praktických aktivít alebo zvoliť vlastné témy podľa podmienok a možností.
2. Na podporu samostatných aktivít žiakov možno využiť odporúčané námety na **samostatné pozorovania** alebo zvoliť vlastné témy podľa podmienok a možností školy. Zo samostatných pozorovaní žiaci spracujú **krátku správu** (1 – 2 strany) podľa štruktúry:
 - **Názov úlohy, meno a priezvisko žiaka, ročník, trieda.**
 - **Postup - stručný opis postupu riešenia úlohy.**
 - **Zistenia - stručný opis zistení (podľa potreby jednoduchých nákresov, schém, tabuliek a pod.).**
 - **Záver – stručné zhrnutie poznatkov z riešenia úlohy.**
3. Pri tvorbe **projektov** podľa rozhodnutia učiteľa možno využiť vlastné alebo odporúčané námety na tvorbu projektov podľa podmienok a možností školy. Cieľom je podpora samostatnej (skupinovej) tvorivej činnosti, aplikácia teoretických vedomostí a komunikatívnych zručností. Riešenie by malo byť zamerané na: **samostatné pozorovanie a jednoduchý prieskum, spracovanie zistení a dokumentačného materiálu a využitie výsledkov.**

Žiaci môžu riešiť projekt **samostatne** alebo v **skupinách** (2 – 3 žiaci) na tému podľa vlastného výberu alebo určenú učiteľom. Na riešenie je vhodné stanoviť určitý čas (napr. 1 - 2 mesiace). Témy a cieľ projektu majú zodpovedať schopnostiam a možnostiam žiakov s ohľadom na podmienky školy. Optimálne sú témy, ktoré sa týkajú problematiky školy a záujmu žiakov. Žiakom by sa mali stanoviť primerané úlohy a metódy na dosiahnutie cieľa.

Projekt tvorí **plagát** (poster), ktorý žiaci **písomne a graficky** spracujú na základe vlastného pozorovania (prieskumu) a inštrukcií učiteľa. Optimálne členenie a obsah posteru (v stručnej jednoduchej forme):

- **Názov projektu, meno a priezvisko žiaka, ročník, trieda.**
- **Cieľ – čo sa má riešením zistiť, dosiahnuť.**
- **Úlohy - potrebné na dosiahnutie cieľa.**
- **Metódy – postupy na splnenie úloh.**
- **Výsledky - súbor jednoduchých textov, obrázkov, fotografií, nákresov, schém, tabuliek, plánikov alebo iného dokumentačného materiálu.**
- **Záver - zhrnutie výsledkov a možnosti (návrhy) ich využitia.**

Prezentácia projektov je vhodná formou prehliadky posterov umiestnených v triede (na chodbe a pod.). Účelom je, aby žiaci preukázali poznatky a komunikatívne schopnosti vo verbálnej, písomnej a grafickej forme. Projekt sa prezentuje **slovným komentovaním obsahu posteru** v stanovenom časovom limite (napr. 10 min). Žiaci stručne a vecne charakterizujú projekt z hľadiska cieľa, úloh, metód a postupov, výsledkov a záverov.

Najlepšie postery môže škola prezentovať aj navonok (vystaviť v triede, v odbornej učebni, vo vstupných, chodbových a iných priestoroch školy), ako propagácia praktickej tvorivej činnosti žiakov. Využitie posterov je možné aj vo vyučovacom procese podľa aktuálnosti, možností a záujmu učiteľa biológie.

4. Odporúčané **námety na rozširujúce učivo** sa môžu podľa rozhodnutia vyučujúceho využiť pri dvojhodinovej dotácii na rozšírenie a prehĺbenie obsahu učiva.

Odporúčania k systému kontroly a hodnotenia žiakov

Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa odporúčajú postupy na zabezpečenie korektného a objektívneho hodnotenia:

1. Pri **verbálnej forme** kontroly úrovne osvojenia poznatkov je vhodné uprednostňovať **prezentovanie poznatkov** žiakmi na základe dobrovoľnej odpovede žiaka alebo určenia konkrétneho žiaka učiteľom (na predchádzajúcej hodine). Odporúča sa uplatniť postup verbálnych odpovedí 3 žiakov v časovom limite 5 min. Pri verbálnej kontrole zisťovať a hodnotiť najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.
2. **Písomnou formou** je vhodné kontrolovať a hodnotiť osvojenie základných poznatkov prostredníctvom **testu** na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite **20 min v rozsahu 10 – 15 otázok** zostavených podľa výkonovej časti vzdelávacieho štandardu. Optimálne hodnotenie je na základe percentuálnej úspešnosti podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.
3. Pri **praktických aktivitách** je vhodné **slovné hodnotenie praktických zručností** (vrátane správnosti nákresov a schém podľa potreby) s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je **slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka**. V nižších ročníkoch sa odporúča pristupovať k tvorbe záverov na základe stručnej osnovy danej učiteľom.
4. Preverovať úroveň **samostatnej práce žiakov a schopností práce s textom** formou hodnotenia **správ zo samostatných pozorovaní** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.
5. Úroveň kombinovaných verbálnych, písomných, grafických prejavov a komunikatívnych zručností je vhodné kontrolovať a hodnotiť prostredníctvom **prezentácie projektov** podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

PROCES

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov.

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť možno využiť **motivačné metódy**, ako je **motivačné rozprávanie** (citové približovanie obsahu učenia), **motivačný rozhovor** (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), **motivačný problém** (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), **motivačnú demonštráciu** (vzbudenie záujmu pomocou, ukážky).

Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov a zručností. Odporúča sa **rozprávanie** (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie), **vysvetľovanie** (logické systematické sprostredkovanie učiva), **rozhovor** (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), **beseda** (riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom), **demonštračná metóda** (demonštrácia obrazov, modelov, prírodnín), **pozorovanie** (cielené systematické vnímanie objektov a procesov), **manipulácia s predmetmi** (praktické činnosti, experimentovanie, pokusy, didaktická hra), **inštruktáž** (vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k chápaniu slovnému a písomnému návodu).

Významné miesto majú **problémové metódy**, ku ktorým patrí **heuristická metóda** (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení) a **projektová metóda** (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu), vyučovanie v dvojhodinových blokoch.

Pre realizáciu cieľov sú dôležité **praktické aktivity** (samostatná činnosť na základe inštruktáže) – pozorovanie dostupných prírodných procesov na podporu chápania vzájomné vzťahy a ich významu. Pri pozorovaniach treba uprednostniť živé biologické objekty, klásť dôraz na poznávanie a rozlišovanie organizmov podľa podstatných vonkajších znakov.

Odporúča sa zvýšiť dôraz na **prácu s knihou a textom** (čítanie s porozumením, spracovanie textových informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií), **samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovanie** (samostatné hľadanie, skúšanie, objavovanie).

Z **aktivizujúcich** metód je vhodná **diskusia** (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovaní za účelom riešenia daného problému), **situačná metóda** (riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov), **inscenačná metóda** (sociálne učenie v modelovej predvádzanej situácii, pri ktorej sú žiaci aktérmi danej situácie), **didaktické hry** (sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), **kooperatívne vyučovanie** (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny).

Fixačné metódy sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania, napr. **metódy opakovania a precvičovania**, (ústne a písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry, domáce úlohy).

Z **organizačných foriem** sa uplatňuje **vyučovacia hodina** (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu, daltonského typu). **Terénne pozorovania, praktické aktivity a exkurziu** volí učiteľ podľa podmienok školy a regionálnych možností, pričom dbá na dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov.

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ

PREDMET: DEJEPIS

Charakteristika predmetu

Dejepis je samostatným predmetom a spolu s humánnou zložkou zemepisu a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Spolu s nimi predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Pomocou vyučovania dejepisu sa žiaci oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach. Postupne si osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Ide predovšetkým o postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Dejepis na základnej škole kladie dôraz najmä na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Vyučovanie dejepisu vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia. Prítom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektuje kultúrne a iné odlišnosti ľudí, rôznych skupín a spoločností. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci sa naučia pochopiť a pracovať :

- s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky
 - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne
 - rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja
 - využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
- **s historickým priestorom**
 - rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor
 - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo
 - rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti
- **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním**
 - vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť
 - popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov
 - rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti
 - skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
 - určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
 - vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
 - rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období
 - rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj

Žiaci získajú základné informácie ako:

- **vyhľadávať relevantné informácie**
 - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných
 - z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
 - z populárnovedeckej literatúry a historickej beletrie
- **využívať tieto informácie a verifikovať ich hodnoty**
 - vo vyberaní informácií
 - v organizovaní informácií
 - v porovnávaní informácií
 - v rozlišovaní informácií

- v zaraďovaní informácií.
- v kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií

• **štruktúrovať výsledky, výstupy a potvrdenia vybraného postupu**

- v zoradení výsledkov rozpoznaní podstatného od nepodstatného
- integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca
- vyhodnocovaní správnosti postupu
- tvorbe súboru vlastných prác

Uvedený komplex študijných (predmetových) kompetencií (spôsobilostí) sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.

5. ročník

Vzdelávací program z dejepisu je dopracovaný na základe Štátneho vzdelávacieho programu na počet hodín 33.

Cieľ	Tematický celok	Obsahový štandard		Výkonový štandard spôsobilosti	Odpor účaný počet hodín
		Téma	Pojmy		
Naučiť žiakov orientovať sa v historickom čase	Od blízkeho k vzdialenému	Priestor a čas	Dom, byt, sídlisko, dedina, mesto, vyšší územný celok, Slovensko, Európska únia <u>Poznámka:</u> prepojenie na geografiu a občiansku výchovu	<i>Žiaci vedia.</i> – vymenovať zmeny v mieste bydliska, ktoré sa udiali počas ich života	12
			Prírodný a historický čas	<i>Žiaci vedia:</i> – rozpoznať čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo v mieste ich bydliska	
			Katégorie historického času – meniny, narodeniny, dátum, letopočet, sviatky	<i>Žiaci sú schopní:</i> – identifikovať rozdiel medzi prírodným a historickým časom. – zostaviť tabuľku dátumov štátnych, cirkevných sviatkov a pamätných dní.	
		Pamiatky v priestore a čase	Fotografia – obrazová spomienka, rodinný album, rodostrom	<i>Žiaci vedia:</i> – zaradiť letopočty do príslušného storočia. – z ľubovoľného storočia vybrať správny letopočet. – rozlíšiť dátum a letopočet. – zakresliť na časovú priamku významné údaje zo života svojej rodiny. – rozpoznať pojmy pred Kr. a po Kristovi/pred našim letopočtom a po našom letopočte. – vytvoriť jednoduchú časovú priamku.	
		Historické pramene (písomné, obrazové, hmotné) múzeum, knižnica, archív	<i>Žiaci sú schopní :</i> – pochopiť pojem generácia v rodinnom kontexte na príklade starých rodičov, rodičov. – zostaviť rodostrom svojej rodiny. – napísať krátky príbeh zo života svojej rodiny. – položiť adekvátne otázky súvisiace s fotografiami – zaznamenať rozprávanie starých		

				rodičov, rodičov o minulosti svojho rodiska.	
				<p><i>Žiaci sú schopní :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - poznať historickú udalosť, osobnosť, ktorú pripomína pomník, pamätník, pamätná tabuľa v mieste, kde žijú. - identifikovať najstarší hrob na cintoríne. - poznať jednotlivé druhy historických prameňov. - rozpoznať rozdiel medzi múzeom a archívom. - usporiadať širšiu škálu historických obrázkov a objektov. - vymenovať hlavné body z jedného prameňa na základe otázok učiteľa. - používať rozširujúcu sa škálu pojmov v závislosti od témy. - zhodnotiť význam rodinného albumu pre život rodiny 	
		Minulosť našej školy	Školská kronika	<p><i>Žiaci sa naučia:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - zaznamenávať rozprávanie starých rodičov o škole z čias ich mladosti. - pátrať po starých školských zošitoch a učebniciach, 	
Naučiť žiakov orientovať sa na historických mapách	Človek v premenách priestoru a času	Priestor na mape	Dejepisná mapa glóbus	<p><i>Žiaci sa naučia :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - orientovať sa na dejepisnej mape - čítať dejepisnú mapu rozpoznať rozdiel medzi mapou a glóbusom - uviesť príčiny sťahovania ľudí v minulosti i prítomnosti. - vysvetliť pojem kolonizácia - zostaviť tabuľku najdôležitejších dopravných prostriedkov v chronologickej postupnosti. - porovnať spôsoby dopravy v minulosti i prítomnosti. - rozpoznať vplyv dopravných prostriedkov na životné prostredie svojho regiónu. - charakterizovať život roľníkov v minulosti. - vysvetliť oddelenie remeselníkov od roľníkov. - zhodnotiť význam špecializácie remeselnej výroby. - vysvetliť príslovie: „remeslo má zlaté dno.“ - nakresliť znak, ktorý výstižne charakterizuje zamestnanie remeselníka. - nájsť rozdiely medzi výmenným a peňažným obchodom - vystihnúť rozdiely medzi prírodnou a umelou energiou. - uviesť príklady využívania prírody v prospech človeka. - zdôvodniť príčiny neustáleho hľadania nových zdrojov energie. - vymenovať vynálezy, ktoré pomohli človeku využiť energiu vo svoj prospech. - uviesť príklad zneužívania prírody človekom. - uviesť najčastejšie druhy detskej práce. - zaujať stanovisko k problému 	
		Človek v pohybe	Sťahovanie národov		
		Ako si človek zmenšov al svet	Stretanie kultúr		
			Kolonizácia		
			Vysťahovalectvo		
		Spôsob obživy človeka	Roľník		
			Remeselník		
Obchodník					
Človek vládca prírody ?	Prírodná energia				
	Umelá energia				
Práca detí v minulosti a prítomnosti	Detská práca Poznámka: <i>prepojenie na geografiu a občiansku výchovu</i>				

				detskej práce. – zaujať postoj k tvrdeniu, že dospelí v niektorých krajinách zneužívali a i naďalej zneužívajú prácu detí vo svoj prospech.	
Naučiť žiakov význam komunikácie medzi ľuďmi	Človek a komunikácia	Pamäť ľudstva	Jazyk, písmo, rukopis, kniha, noviny, rozhlas, televízia, internet, e-mail, náboženstvo, legendy, mýty povesti (región)	Žiaci vedia: – zhodnotiť význam vynálezu písma – vymenovať najstaršie druhy slovanského písma. – vymenovať druhy písem z minulosti. – rozpoznať príbeh z minulosti svojho regiónu z povesti. – uviesť prostriedky dorozumievania medzi ľuďmi v minulosti. – uviesť druhy moderných masovokomunikačných prostriedkov. – identifikovať rozdiely medzi rukopisom a tlačenu knižkou – zhodnotiť význam vynálezu kníhtlače.	12
			vojna mier víťazi – porazení <i>Poznámka: prepojenie na geografiu, občiansku výchovu a slovenský jazyk</i>	Žiaci sú schopní: – uviesť dôsledky vojen pre človeka a prostredie, v ktorom žije. – zdôvodniť stálu prítomnosť vojen v minulosti i prítomnosti. – zostaviť správu o vojenskom konflikte v súčasnosti.	

Rozširujúce učivo

Tematické celky

- Prečo sa učíme dejepis** (minulosť – prítomnosť – budúcnosť, dejiny – dejepis,
historik – pátrač, školské historické pramene, periodizácia dejín, historické medzníky).
- Kolobeh sviatočných dní** (narodeniny, meniny človeka, význam zvykov a tradícií,
štátne a iné sviatky a významné dni, Vianoce, Veľká noc,
ľudový folklór (spevy, tance, zvyky, obyčaje).
- Prírodné a historické pamätihodnosti môjho rodiska** (doliny, rieky, jazerá, parky,
chránené územia významné stavby: kostol, kaštieľ, zámok,
hrad, knižnica, múzeum, galéria, pamätné tabule, významné osobnosti).

Odporúčania na vyučovanie:

Dejepisné vyučovanie na základnej škole vychádza z tendencie umožniť žiakom získať kompetencie, ktoré im vytvoria podmienky na aktívny prístup k pátraniu a skúmaniu minulosti. Získané spôsobilosti umožnia žiakom vyhľadávať a pátrať, pýtať sa na jednotlivé historické javy a procesy a tým spôsobom neprístupovať k histórii len ako k uzavretej minulosti.

V procese rozvíjania špecifických predmetových cieľov žiakov najvýznamnejším faktorom je učiteľ. Od toho ako vyučuje dejepis a ako vníma svoju úlohu na vyučovacej hodine závisí aj kvalita rozvíjania uvedených cieľov. Poslaním učiteľa dejepisu je prekonať transmisívnu výučbu, ktorej podstatou je odovzdávanie

poznatkov prevažne vysvetľujúcimi metódami. Učiteľ je ten, ktorý má na hodinách dejepisu aplikovať postupy a metódy, ktoré kladú dôraz na aktívny prístup žiakov v procese hľadania, objavovania a vytvárania poznatkov z uplynulých období. Je to proces v ktorom sa má uplatniť žiakova vlastná činnosť, ktorá môže byť individuálna alebo kolektívna (kooperatívna) a ktorá v súlade so skúsenosťami a pod vedením učiteľa žiakom umožní získanie nových poznatkov ale zároveň aj radosť z procesu poznávania. Má vytvárať možnosti na prácu v malých vzájomne prepojených skupinách ako aj priestor na diskusiu v rámci celej triedy. Učiteľ je ten subjekt vo vyučovaní, ktorý musí zabezpečiť historický materiál a doniesť ho na hodinu dejepisu, umožniť žiakom prístup k rôznym dôkazovým materiálom alebo informovať žiakov o tom, kde priliehavý historický materiál je možné nájsť.

Okrem učebníc významným prostriedkom na realizáciu vyučovania dejepisu je súbor primeraných školských historických prameňov, historické mapy ako aj iné názorné učebné prostriedky (vystrihnuté články z novín a časopisov, karikatúry, grafy a pod.). Moderne vyučovať dejepis nie je možné bez používania počítača a internetu. Z internetu žiaci môžu získať rôzne informácie z dejepisnou problematikou. V tomto procese je veľmi významná úloha učiteľa, ktorý by mal byť skôr príjemným radcom a usmerňovateľom než prísny a neoblomným „staromódnym“ učiteľom.

Za zmysluplné a efektívne vyučovanie dejepisu považujeme také vyučovanie, ktoré zabezpečí:

- chronologické preberanie učiva
- synchronne vyučovanie svetových a národných dejín
- adekvátny dôraz na národné dejiny
- návštevu múzeí, galérií a realizáciu primeraných exkurzií
- vyučovanie regionálnych dejín.

Vo vyučovaní dejepisu využívať poznatky, ktoré žiaci získajú z vyučovacích predmetov vlastiveda, geografia, občiansky výchova, slovenský jazyk a využívať aj prierezové témy.

Okrem individuálnej používať aj skupinovú prácu žiakov zvlášť pri tvorbe a realizácii projektov.

PREDMET: GEOGRAFIA

66 hodín – 2 hod. týždenne

Ciele geografie v 5. ročníku:

Rozvíjať si chuť učiť sa,

Rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať,

Všimáť si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny,

Prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta,

Vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas, atlas

Vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí

Rozumieť grafom, diagramom,
 Hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať
 (riešiť projekt, prezentovať ho),
 Diskutovať o návrhoch,
 Oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť.

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 5. ročníku

- a) orientovať sa na mape podľa zemepisných súradníc,
- b) orientovať sa v pláne mesta, autoatlase, v mape alebo pláne na internete
- c) vedieť čítať mapy všeobecnozemepisné, tematické, rozumieť im,
- d) interpretovať údaje získané z grafu, diagramu
- e) vysvetliť príčiny striedania dňa a noci, striedania ročných období a uviesť dôsledky pohybov Zeme na prírodné procesy
- f) vysvetliť vznik časových pásiem,
- f) počítat vzdialenosti medzi dvoma miestami na Zemi grafickou mierkou
- f) podľa príkladov vedieť vysvetliť ako vzniká pohorie, sopka, zemetrasenie, skalné mesto, kaňon, rieka, ľadovec, púšť, dažďový prales, uviesť príklady
- g) pripraviť projekt, vypracovať a odprezentovať ho
- h) diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych
- i) získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru
- j) tvoriť mentálne mapy so symbolmi

Obsahové témy

- **Zem vo vesmíre, pohyby Zeme,**
- **svetadiely, moria, ostrovy a polostrovy, prielivy, prieplyvy, zálivy,**
- **najvyššie pohoria, sopky, zemetrasenia, cunami, ich vznik,**
- **pohyb zemských krýh,**
- **ľadovce, rieky, jazerá,**
- **činnosť rieky, vetra,**
- **rôznorodosť rastlinstva a živočíšstva na zemi,**
- **obyvateľstvo v rôznych častiach Zeme,**
- **kultúrne pamiatky vo svete**

základné otázky geografie:

kde to je

čím je to zaujímavé

ako to vzniklo

akí ľudia tam žijú

Objavovanie Zeme a vesmíru

Cieľ a kľúčové kompetencie	Tematický celok	Téma Obsahový štandard	Metódy	Výkonový štandard požiadavky na výstup z celého stupňa	Odporúčaný počet hodín v 5. r.

Hľadať odpovede na otázky, zdôvodňovať, uvažovať, hodnotiť Pracovať so zdrojmi	Objavovanie Zeme a vesmíru	Zem ako planéta vo vesmíre. Tvar Zeme. Cesty do vesmíru a na Mesiac. Slnecná sústava, Slnko, planéty v slnečnej sústave, Mesiac, vesmír, planéta Zem. Tvar Zeme, Pohyby Zeme - obeh Zeme okolo Slnka, rotácia Zeme okolo osi, Dôsledky pohybov.	Riešenie problémových úloh: Prečo sa strieda deň a noc? Prečo sa striedajú ročné obdobia? Ako to súvisí s tvarom Zeme? Kedy by sa nestriedali ročné obdobia? Čo by sa stalo, keby Zem nemala tvar gule a keby sa netočila okolo svojej osi?	Opísať tvar Zeme podľa glóbusu. Predviesť s glóbusom rotáciu Zeme okolo osi a obeh Zeme okolo Slnka. Vysvetliť príčiny striedania dňa a noci a ako to súvisí s otáčaním Zeme okolo osi. Uviest' aké sú dôsledky obehu Zeme okolo Slnka na rôznych miestach na Zemi Poznať dobu otočenia Zeme okolo osi a obehu okolo Slnka. Tvar a pohyby Mesiaca.	7
---	-----------------------------------	---	--	---	---

Povrch Zeme, svetadiely a oceány

Cieľ, spôsobilosť	Tematický celok	Obsahový štandard	metódy	Výkonový štandard	počet
<i>Vedieť čítať a interpretovať údaje z máp, plánov a iných zdrojov</i> Vedieť diskutovať o cestách objaviteľov do rôznych častí Zeme	Cesty objaviteľov do rôznych častí sveta. Plavby K. Kolumba, F. Magalhaesa J. Cooka, Vasco da Gama Svetadiely, oceány,	Svetadiely, ostrovy, polostrovy, oceány, moria, priplavy, zálivy,	Vyhľadať informácie o cestách moreplavcov skupinová práca	Čítať základné údaje z mapy. Opísať, čo zobrazuje mapa podľa jej legendy Pripraviť si diskusný príspevok o cestách a ich význame pri objavovaní sveta	4

Glóbus a mapa

Ciele, spôsobilosti	Téma	Obsahový štandard	metódy	Výstup Výkonový štandard	

<p>Orientovať sa na mape – autoamapa, internetová mapa, turistická mapa Určiť geografickú polohu bodu na mape geografickými súradnicami</p>	<p>Mapa a glóbus</p>	<p>Glóbus, zemská os, póly, svetové strany, zemské pologule, rovnobežky, poludníky, nultý poludník, rovník, zemské pologule, obratníky, polárne kružnice, Mapy, automapy, mapy na internete, plán mesta, tematické mapy, turistické mapy Legenda mapy – symboly, znaky. čítanie mapy, získavanie údajov z mapy, zakresľovanie údajov do mapy. grafická mierka (nezavádzať číselnú mierku) a meranie vzdialeností na mape, legenda mapy Geografická poloha, geografické súradnice Orientácia na mape, určovanie geografickej polohy</p>	<p>Rôzne hry s mapou Vychádzka do okolia školy – použitie mapy.</p>	<p>Na glóbuse určiť zemskú os, severný pól, južný pól, zemské pologule, rovník, nultý poludník, rovnobežky, poludníky, obratníky, polárne kružnice Určiť svetové strany na mape a v teréne. Zdôvodniť vytvorenie geografickej siete a opísať ju. Určiť polohu ľubovoľného miesta na mape geografickými súradnicami. Odmerať vzdialenosť na mape grafickou mierkou</p>	<p>17</p>
---	----------------------	--	---	---	------------------

Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda – 20 hodín

Ciele, spôsobilosť	téma	Obsahový štandard	Konkrétne javy	metódy	Výkonový štandard
--------------------	------	-------------------	----------------	--------	-------------------

<p>Schopnosť objavovať, vyhľadávať informácie, prezentovať, vysvetľovať Na základe príkladov z najrôznejších častí vysvetľovať javy na základe vedomostí</p>	<p>Ako vytvorila príroda najkrajšie miesta na Zemi</p>	<p>Stavba Zeme, zemské jadro, plášť, zemská kôra, zemské platne a ich pohyb, vznik pohoria, vznik zemetrasenia, sopečná činnosť a i.) , cenami, zlomy, Kaňony, vodopády, jazerá (činnosť vody – riek, ľadovca), prítoky, delta Činnosť vetra Púšte, skalné mestá (činnosť vetra) Dažďové lesy , savana, lesy, púšť, (rastlinstvo, živočíšstvo</p>	<p><i>Himaláje, Alpy, Tatry, Mount Everest, Mont Blanc</i> Zemetrasenie, epicentrum Cenami Sopka, sopečný kanál, magma, láva <i>rieka, jazero, prítoky rieky, delta, Amazonka, Kongo, Níl, Volga, Dunaj, Viktóriino, Kaspické more, Mŕtve more, Činnosť rieky na povrch Grand Canyon</i> - <i>vodopád Niagarské vodopády Angelov vodopád, Iguacu, Viktóriine vodopády</i> Amazonský dažďový prales, savana, púšť v Afrike</p>	<p><i>Pripraviť obrázky z vybraných lokalít sveta: pohorie, sopka, vodopád, rieka, kaňon, ľadovec, skalné mesto, púšť, dažďový prales, Veľká koralová bariéra</i> Môžu byť CD, videofilmy – Skupinová práca, práce na projekte, výklad, získavanie informácií</p>	<p><i>Na modeli Zeme rozlíšiť časti Zeme Porovnať povrch Zeme v jednotlivých častiach (pologuliach), vymenovať a ukázať na mape a glóbose oceány, svetadiely</i> <i>Opísať pohyb zemských krýh</i> Vysvetliť, ako vzniká pohorie, sopka, sopečná činnosť, zemetrasenie na základe pohybu zemských krýh. Určiť na mape vybraté povrchové celky. Opísať ich polohu. Orientovať sa bez problémov na mape. Poznať názvy najvyšších vrchov pohorí, vedieť ich porovnať podľa výšky. Porozprávať zaujímavosti o nebezpečenstvách vysokých pohorí. Určiť na mape sopečné oblasti, oblasti zemetrasení. Opísať ich výnimočnosť. Určiť na mape sopečný pás a ktoré oblasti sveta sú najviac ohrozené. Uviesť príklady živelných pohrôm vo svete a diskutovať o možnostiach predchádzať im (cunami, zemetrasenie) Vysvetliť ako pôsobí rieka a vietor na zemský povrch Na základe príkladov porovnať oblasti na Zemi podľa rastlinstva</p>
--	--	---	---	---	--

Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek

Ciele, spôsobilosti	téma	Obsahový štandard	Konkrétne javy	metódy	Výkonový štandard	Počet hodín
---------------------	------	-------------------	----------------	--------	-------------------	-------------

Navrhnuť trasu výletu po zaujímavých miestach. <i>Orientovať sa na mape</i>	<i>Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek</i>	Sídla na Zemi Mestá a dediny (ako žijú ľudia na rôznych miestach Zeme) Kultúrne a technické stavby – (príklad chrámy, pyramídy, Pamiatky UNESCO)	<i>Paríž, New York, Mexico City</i> Tadž Mahal, Eifelova veža, Opera v Sydney, pyramídy, Veľký čínsky múr, socha Krista v Rio de Janeiro, katedrály	<i>Práca s odbornou literatúrou, vyhľadávanie informácií, prezentovanie návrhov, skupinová práca</i>	<i>Na príklade modelového regiónu vytvoriť podrobnú charakteristiku regiónu</i> Pripraviť prezentáciu o živote ľudí vo vybranej oblasti Vytvoriť mentálnu mapu svetadielov	8
--	---	--	--	--	--	---

Celoročný projekt – 10 hodín- Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvorila príroda a človek

- **práca s PC, literatúrou, atlasmi**
- **prezentácia projektu**

Učebné zdroje: –

Učebnica,

Odborné časopisy: National geographic,

GEO,

Ľudia a zem

DVD: mapa a zemský povrch (Salvo Film)

Zem ako vesmírne teleso

Čas na Zemi

Hodnotenie:

Hodnotiť sa budú ústne odpovede, písomné testy,

Produkt v 1. ročníku: mapa tvarov zemského povrchu.

PREDMET: OBČIANSKÁ NÁUKA

Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k orientácii žiakov v rodinnom a školskom prostredí. Vedie ich k poznávaniu svojej obce, regiónu, vlasti a Európskej únie. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti a umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti.

Ciele predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií tým, že vedie žiaka k:

- § podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- § utváraniu vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- § realistickému sebapoznávaniu a sebahodnoteniu,
- § akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- § aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerancie,
- § vytváraniu pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- § rozpoznávaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- § získaniu základných vedomostí o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- § uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- § k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- § vytváraniu schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- § rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

Obsah

Predmet veku primerane oboznamuje žiakov s vybranými poznatkami z oblasti sociológie, psychológie, politológie, práva a ekonómie, ktoré ich vedú k poznávaniu seba a iných, k chápaniu personálnych, interpersonálnych, sociálnoprávnych a ekonomických vzťahov medzi jednotlivcov a spoločnosťou. Podieľa sa na mravnom, občianskom a intelektuálnom rozvoji žiakov.

Tematický celok:	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Moja rodina		

Obsah		
Poslanie a funkcie rodiny	Funkcie rodiny	Chápe význam rodiny pre človeka a spoločnosť
Vzťahy v rodine, roly členov rodiny	Princípy, na ktorých fungujú vzťahy v rodine	d) Vie rozlíšiť pozitíva a negatíva v rodinných vzťahoch e) Chápe zmysel pozícií jednotlivých členov pre fungovanie rodiny
Normy a pravidlá, práva a povinnosti členov rodiny	§ Pravidlá platné v rodine § Práva a povinnosti rodičov a detí	§ Chápe význam pravidiel v rodine § Chápe spätosť práva a povinností § Vie ochraňovať svoje práva a plní si svoje povinnosti
História mojej rodiny, zvyky a tradície	§ Rodinná genéza 2 generácií dozadu § Rodostrom § Zvyky a tradície rodiny (Vianoce, Veľká noc...)	Ø Získa úctu a hrdosť na svoju rodinu, tradície a zvyky Ø Pochopí spätosť prítomnosti s minulosťou Ø Vie rozlíšiť v čom sú si rodiny podobné a v čom sú originálne
Komunikácia v rodine	§ Verbálna komunikácia § Neverbálne komunikácia § Jednosmerná komunikácia § Základné komunikačné techniky	§ Chápe dôležitosť komunikácie medzi členmi rodiny pre ich harmonický život § Začne uplatňovať komunikačné techniky § Vie obhajovať, zdôvodňovať svoj názor a rešpektovať názor ostatných § Prejavuje úctu k názorom rodičov
Krízy v rodine	§ Dôvody, ktoré vedú ku krízam v rodine: rozvod rodičov, choroba v rodine § Neúplná rodina	§ Identifikuje príčiny rodinných kríz § Chápe potrebu preberať rolu neprítomného člena rodiny § Vie prejaviť cit spolupatričnosti
Problémy rodinného života a ich riešenie	ü Typológia záťažových situácií ü Problémy rodinného života ü Spôsoby riešenia	4. Vie pomenovať záťažové situácie a vygenerovať základné problémy rodinného života 5. Vie: vyjednávať, zdôvodňovať svoje

		riešenia, aktívne počúvať, robiť kompromisy, prijímať rozhodnutie
Zdravý spôsob života	<ul style="list-style-type: none"> ü Životné štýly ü Stres ü Relaxačné techniky ü Zdravý životný štýl: zdravá životospráva, pravidlá duševnej hygieny 	<ul style="list-style-type: none"> § Porovnáva jednotlivé životné štýly § Vie identifikovať stres a naučí sa techniky na jeho odbúranie § Uplatní základy zdravej výživy § Odolá módnym trendom v životospráve § Uplatňuje pravidlá duševnej hygieny vo svojom rodinnom živote
Zdravý spôsob života	<ul style="list-style-type: none"> ü Spôsoby trávenia voľného času ü Spoločné voľnočasové aktivity ü Individuálne voľnočasové aktivity (turistika, šport, kultúra, starostlivosť o domáce zvieratá...) 	<ul style="list-style-type: none"> 3. Vie rozlíšiť vhodné a nevhodné spôsoby trávenia voľného času 4. Vysvetlí, prečo je pre rozvoj jeho osobnosti dôležité spoločné trávenie voľného času
Voľný čas v mojej rodine	<ul style="list-style-type: none"> ü Voľný čas v rodine ü Spôsoby trávenia voľného času v rodinách 	<ul style="list-style-type: none"> ü Naučí sa prispôbovať ostatným členom rodiny ü Formuje si pocit spolupatričnosti
Naši príbuzní, priatelia, susedia	<ul style="list-style-type: none"> ü Širšia rodina ü Medziľudské vzťahy ü Priateľstvo ü Pomoc a podpora 	<ul style="list-style-type: none"> Ø Vie vymenovať členov svojej širšej rodiny Ø Na príkladoch uvedie ako fungujú vzťahy v širšej rodine, susedské vzťahy Ø Vie určiť čím sa vzájomne obohacujú a ako si pomáhajú Ø
Generačné problémy v rodine	<ul style="list-style-type: none"> ü Viacgeneračné rodiny ü Problémy spolunažívania vo viacgeneračných rodinách 	<ul style="list-style-type: none"> § Vie vysvetliť pojem viacgeneračnej rodiny § Zdôvodni potrebu vzájomnej starostlivosti rodičov, detí, starých rodičov § V každodennom živote chápe a pomáha starým rodičom

Dokumenty a Zákon o rodine	<ul style="list-style-type: none"> § Dohovor o právach dieťaťa § Zákon o rodine 	<ul style="list-style-type: none"> § Vie pracovať s dokumentom a zákonom § Pozná svoje práva a povinnosti zo zákona § Osobne sa angažuje proti porušovaniu práv detí § Vie, že vzťahy v rodine upravuje Zákon o rodine
Tematicky celok: Moja škola Obsah		
Trieda ako sociálna skupina	<ul style="list-style-type: none"> § Princípy fungovania triedneho kolektívu § Postavenie jednotlivcov v skupine a ich vzťahy § Sociálne roly § Socializácia 	<ul style="list-style-type: none"> 4. Vysvetlí príčiny pozícií jednotlivých žiakov (aj seba) v triednom kolektíve 5. Vie vymenovať základné roly žiakov v triede a zaradiť žiakov do nich 6. Vie vysvetliť, čo je socializácia a prečo je pre jednotlivca dôležitá 7. Objasní podstatu problémov vo vzťahu
Individualizmus – osobnosti v našej triede	<ul style="list-style-type: none"> § Osobnosť: pozitívna, negatívna § Vodca, vodcovský typ (charakteristické znaky) 3. Súperenie, súťaživosť 	<ul style="list-style-type: none"> ü Vie rozlíšiť negatívne a pozitívne osobnosti triedy ü Objasní význam pozitívnych vzorov (pozitívnych vodcov osobnosti) pre život triedy ü Odhalí manipuláciu zo strany spolužiaka a odolá jej ü Uvedie príklady súťaživosti v pozitívnom aj v negatívnom zmysle
Kolektivismus – spolupráca v našej triede	<ul style="list-style-type: none"> § Pravidlá spolupráce § Kompromis § Riešenie konfliktov 	<ul style="list-style-type: none"> § Pozná a riadi sa pravidlami spolupráce pri činnostiach triedneho kolektívu § Je ochotný robiť kompromisy § Pozná základné spôsoby riešenia konfliktov a uplatňuje ich v živote triedy

Sebahodnotenie a hodnotenie žiakov triedy	<ul style="list-style-type: none"> 3. Rovnosť 4. Rovnakosť 5. Predsudok 6. Sebapoznanie, sebahodnotenie 7. Poznanie a hodnotenie iných 	<ul style="list-style-type: none"> § Vie rozlíšiť pojmy rovnosť a rovnakosť § Chápe pojem predsudok, na príkladoch uvedie, čo môžu predsudky spôsobiť § Pozná svoje pozitíva a negatíva § Vie určiť pozitíva aj negatíva spolužiakov bez urážania
Komunikácia v triede	<ul style="list-style-type: none"> § Vzájomné pôsobenie členov kolektívu § Družní spolužiaci § Žiaci s problémami pri nadväzovaní sociálnych vzťahov 	<ul style="list-style-type: none"> ü Rozozná odlišnosti jednotlivcov v procese vytvárania sociálnych vzťahov ü Je ochotný pomôcť spolužiakom s problémami pri nadväzovaní kontaktov, pri socializácii
Práva a povinnosti žiakov v triede – triedna samospráva	<ul style="list-style-type: none"> ü Dokument: práva a povinnosti žiakov v konkrétnej triede ü Vytvorenie a činnosť triednej samosprávy 	<ul style="list-style-type: none"> § Zúčastní sa na tvorbe práv a povinností žiakov triedy (aktívna spolupráca) § Využije možnosť ovplyvniť život vo svojej triede § Rozvíja zodpovednosť za seba a iných
Práva a povinnosti žiakov v škole – školská samospráva	<ul style="list-style-type: none"> ü Dokument: práva a povinnosti žiakov na ZŠ ü Vytvorenie a činnosť žiackeho parlamentu (školskej žiackej samosprávy) 	<ul style="list-style-type: none"> ü Pozná svoje práva a povinnosti v škole ü Vie, kto ho zastupuje v školskom parlamente a ako obhajuje jeho práva
Mimovyučovacia a mimoškolská činnosť	<ul style="list-style-type: none"> 2. Mimovyučovacie aktivity v škole 3. Záujmové útvary v škole 4. Aktívne využívanie voľného času (mimoškolská činnosť) 	<ul style="list-style-type: none"> 3. Zapája sa do mimoškolských aktivít 4. Pozná, ktoré záujmové útvary pracujú v škole a začlení sa do niektorého z nich 5. Uvedie možnosti mimoškolského využívania voľného času
Naša škola	<ul style="list-style-type: none"> § História, úspechy žiakov § Bývalí pedagógovia 	<ul style="list-style-type: none"> § Vie uviesť úspechy osobností pedagógov a históriu svojej školy

	<ul style="list-style-type: none"> § Osobnosti školy § Symbolika školy (logo, hymna) 	<ul style="list-style-type: none"> § Pozná jej symboliku § Rozvíja pocit hrdosti, spolupatričnosti, posilňuje snahu reprezentovať školu
Naša pani učiteľka	<ul style="list-style-type: none"> § Osobnosť učiteľa § Pracovné štýly učiteľa 	<ul style="list-style-type: none"> § Vie uviesť základné typy osobnosti učiteľa § Pozná základné pracovné štýly učiteľa § Rozvíja kritické myslenie, schopnosť vyjadriť svoj názor bez urážania
Čím by som chcel byť	<ul style="list-style-type: none"> § Povolanie § Zamestnanie § Rodinné tradície v povolaniach 	<ul style="list-style-type: none"> § Vysvetlí na príkladoch pojmy povolanie, zamestnanie § Uvedomí si svoj záujem o isté povolanie a vplyv rodiny na svoju budúcu pracovnú orientáciu
Vzdelávanie ako hodnota	<ul style="list-style-type: none"> § Systém hodnôt § Hodnoty detí školského veku § Vzdelanie v systéme hodnôt detí školského veku 	<ul style="list-style-type: none"> ü Vie uviesť najdôležitejšie hodnoty vo svojom živote ü Vysvetlí, prečo má vzdelanie práve také miesto v jeho hodnotovom systéme ü Toleruje hodnoty spolužiakov
Celoživotné vzdelávanie	<ul style="list-style-type: none"> ü Celoživotné vzdelávanie 	<ul style="list-style-type: none"> § Chápe pojem a prijíma myšlienku celoživotného vzdelávania ako predpokladu pre svoje budúce uplatnenie sa v práci
Školský systém u nás	<ul style="list-style-type: none"> § Typy a stupne škôl § Školské zariadenia 	<ul style="list-style-type: none"> § Rozlišuje typy stredných škôl § Vie vymenovať niektoré školské zariadenia § Pozná možnosti ďalšieho vzdelávania u nás
Školský systém v Európe	<ul style="list-style-type: none"> § Typy a stupne škôl vo vybraných štátoch EÚ (kritériá výberu: Projekt Comenius) § Povinná školská dochádzka 	<ul style="list-style-type: none"> 3. Porovná typy a stupne škôl u nás a v niektorých štátoch EÚ 4. Rozlišuje dĺžku trvania povinnej školskej

		dochádzky u nás a v štátoch EÚ
Život žiaka základnej školy u nás – v zahraničí, v meste – na dedine	§ Režim dňa § Výchova, vyučovanie § Voľnočasové aktivity	§ Porovnáva život žiaka SR – zahraničie, mesto – dedina § Hľadá podobnosti a odlišnosti § Rozvíja kritické myslenie, vyjadruje svoj názor a zdôvodňuje ho
Škola budúcnosti	5. Spôsoby učenia a vyučovania v budúcnosti 6. Postavenie žiaka a učiteľa v budúcnosti 7. Obsah vzdelávania v budúcnosti	§ Rozvíja tvorivosť, fantáziu § Prejaví aj zmysel pre realitu § Vie vyjadriť a obhájiť svoju predstavu

Obsah predmetu je koncipovaný na 33 hodín ročne, to znamená 1 hodina týždenne. Škola si môže posilniť časovú dotáciu predmetu a prehĺbiť tak výchovné pôsobenie občianskej náuky v zmysle jej deklarovaného poslania.

Odporúčanie: v časovej dotácii pre predmet sú vyčlenené hodiny pre projekty.

Navrhujeme, aby žiaci počas školského roka vypracovali 2 projekty. V tematickom celku Moja rodina žiaci vypracujú individuálne projekty na tému Zdravý životný štýl v (mojej)rodine a v tematickom celku Moja škola môžu žiaci formou tímovej práce vypracovať projekt Galéria osobností našej školy „Boli tu pred nami“. V predmete odporúčame využívať skupinové vyučovanie (tímovú prácu), používať situačné a rolové metódy práce, tvorbu projektov.

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A HODNOTY

PREDMET: NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

Ročníková téma: POZNÁVANIE CEZ DIALÓG

V tomto veku dieťa stále viac naväzuje a rozvíja vzťahy s okolitým svetom formou dialógu. Dialóg rozvíja nie len verbálne ale aj symbolicky. To mu umožňuje vstúpiť do sveta symbolov slávenia. Rozvíja rozmer oslavy Boha cez gestá a postoje, v ktorých sa zjednocuje so spoločenstvom, čo ho uschopňuje rozvíjať vzťahy nie len s ľuďmi ale aj s Bohom.

Ročníkový symbol: DOM

Ročníkový cieľ: Prehlbovať medzilidské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie. Spoznávať spôsoby komunikácie človeka s Bohom. Oceniť komunikáciu s Bohom prostredníctvom modlitby a slávenia.

1. téma: BOH HOVORÍ K ČLOVEKU

Hodinová dotácia témy: 5 hod. s jednogodinovou dotáciou/ 10 hod. s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: Sväté písmo, byzantská misia

Ciele témy:

Kognitívny: Definiovať pojem Biblia, Sväté písmo a orientovať sa v ňom. Vysvetliť prínos byzantskej misie.

Afektívny: Uvedomiť si potrebu čítania Svätého písma. Oceniť misiu Cyrila a Metoda pre Slovensko.

Psychomotorický: Formovať návyk pravidelného čítania Svätého písma. Rozvíjať zručnosť vo vyhľadávaní podľa limitácií /súradníc/ vo Svätom písme.

Obsahový štandard

Sväté písmo – posvätná kniha kresťanov /vyhľadávanie kníh, kapitol veršov/, skratky kníh.

Byzantská misia na území Veľkej Moravy

Žiaci vierozvestcov – sv. Gorazd, jeho žiak sv. Bystrík

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať 5 kníh Prvého (Starého) zákona a 5 kníh Nového zákona
- podľa súradníc nájsť daný text vo Svätom písme
- správne používať skratky kníh Svätého písma, čísla kapitol a veršov
- opísať najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda
- vysvetliť prínos byzantskej misie pre Slovensko
- vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka
- reprodukovať spamäti prvé dva verše Jánovho evanjelia
- s pomocou učiteľa poskladať modlitbu Otče náš v cirkevno-slovanskom jazyku
- používať vhodné slová v komunikácii s inými ľuďmi
- pravdivo a správne šíriť informácie

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie významu písma pre komunikáciu
- učí sa reagovať primerane situácií

69

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé myslenie

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje hodnotu písma pre kultúru národa
- je schopný uvedomiť si hodnotu Byzantskej misie pre našu kultúru

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si hodnotu národnej a kresťanskej identity
- zaujíma sa o dedičstvo predkov

existenciálne kompetencie:

Žiak

- objavuje hodnotu Biblie pre rozvoj duchovného rozmeru kresťana

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- si uvedomuje potrebu a význam jazyka a zlepšuje komunikáciu vo svojom okolí

2. TÉMA: DIALÓG BOHA A ČLOVEKA

Hodinová dotácia témy: 5 hod s jednohodinovou dotáciou/10 hod. s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: modlitba, dialóg

Ciele témy:

Kognitívny: V biblických textoch o Dávidovi, Šalamúnovi, Márii a Ježišovi identifi kovať formy modlitby.

Afektívny: Uvedomiť si potrebu modlitby a jej dôležitosť v živote človeka.

Psychomotorický: Integrovať do svojho života dôverný dialóg s Bohom v modlitbe podľa vzoru biblických postáv.

Obsahový štandard

Modlitba ako dialóg

Modlitba ako prosba, nárek, chvála, protest, vďaka

Tanec, spev, slávenie, mlčanie ako modlitba

Miesto a čas modlitby v živote človeka

Výkonový štandard

Žiak vie

- identifi kovať formy modlitby v biblických textoch o Dávidovi, Šalamúnovi, Márii, Ježišovi
- prerozprávať časť biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna
- stručne charakterizovať sedem prosieb modlitby Otče náš
- vytvoriť kartotéku biblických modlitieb
- nájsť vo Svätom písme modlitbu Otče náš
- porovnať dva evanjeliové texty modlitby Otče náš
- prostredníctvom modlitby rozvíjať dialóg s Bohom
- citovať jeden citát zo Svätého písma
- správne doplniť (poskladať) Magnifi kat

70

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie potrebe dialogickej modlitby: prosbe, náreku, chvále, protestu, vďaka

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- je otvorený pre tvorivé myslenie

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje hodnotu profánneho a náboženského slávenia pre ľudskú spoločnosť

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si hodnotu kresťanskej identity

existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť svoje duchovné potreby

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj

Žiak

- sa cvičí aktívnemu počúvaniu

Mediálna výchova

Žiak

- objektívne hľadá pravdu

Environmentálna výchova:

Žiak

- vníma svoju zodpovednosť k prírode, rozvíja vzťah ku prírode prostredníctvom vzoru sv. Františka z Assisi

3. TÉMA: NÁŠ DIALÓG S BOHOM

Hodinová dotácia témy: 4 hod. s jednohodinovou dotáciou/ 8 hod. s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: symbol, náboženský symbol, liturgické slávenie

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť a porovnať jednotlivé obdobia liturgického roku. Vysvetliť význam farieb, slávenia, symbolov a úkonov liturgického roku.

Afektívny: Vnímať dorozumievanie sa človeka prostredníctvom symbolov. Vnímať striedanie profánneho a posvätného času. Pozorovať zmeny v liturgickom roku. Vnímať a oceniť slávenie liturgie ako spôsob komunikácie Boha s človekom.

Psychomotorický: Sláviť liturgický rok v rodine a vo farnosti.

Obsahový štandard

Komunikácia prostredníctvom symbolu. Náboženské symboly.

Potreba slávenia v živote človeka.

Čas slávenia - liturgický rok

Miesto slávenia - posvätné miesta

71

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť pojem symbol
- rozlíšiť znak od symbolu
- oceniť úlohu a zmysel symbolov
- porovnať striedanie profánneho a posvätného času.
- orientovať sa v striedaní času liturgického roka
- vníma rozdielnu náplň a úlohu jednotlivých liturgických období
- priradiť správnu farbu k liturgickému obdobiu
- správne demonštrovať aspoň 5 liturgických úkonov
- vysvetliť a oceniť potrebu slávenia
- predstaviť skutočnosti potrebné k sláveniu – miesto, čas, hostina
- symbolicky nakresliť schému rozdelenia liturgického roka
- pomenovať základné časti chrámu
- nakresliť a pomenovať 5 liturgických predmetov

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie symbolickému spôsobu komunikácie
- rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa vyhľadávať a triediť informácie
- učí sa učiť spolupráci

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje hodnotu profánneho a náboženského slávenia pre ľudskú spoločnosť

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- uvedomuje si hodnotu kresťanskej identity

existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť svoje duchovné potreby
- hľadá svoju úlohu vo svete a cirkvi

Prierezové témy

Mediálna výchova:

Žiak

- rozumie svetu symbolov
- vie správne používať symbolické vyjadrovanie

72

4. TÉMA: OBETA BOŽIEHO ĽUDU

Hodinová dotácia témy: 4 hod. s jednohodinovou dotáciou/ 8 hod. s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: obeta, náboženská obeta, obeta Ježiša Krista

Ciele témy:

Kognitívny: Definiť pojem obeta. Porovnať židovský a kresťanský obetný kult.

Afektívny: Oceniť hodnotu obety v ľudskom živote.

Psychomotorický: Zapájať sa do prípravy a priebehu liturgického slávenia.

Obsahový štandard

Obeta, obetavosť, jej zmysel v živote človeka.

Náboženský význam slova obeta

Židovský a kresťanský obetný kult

Osobná obeta

Výkonový štandard

Žiak vie

- prostredníctvom príkladu opísať zmysel obety
- uviesť príklady obety druhých ľudí (priateľov, rodičov)
- vysvetliť jednoduchým spôsobom sprítomnenie Ježišovej obety pri sv. omši
- vysvetliť prirovnanie Ježiša k nebeskému pelikánovi
- nájsť analógiu medzi baránkom v Prvom (Starom) zákone a Božím baránkom v Novom zákone
- vysvetliť význam chleba a vína v živote človeka
- charakterizovať symbolický význam obetných darov chleba a vína pri sv. omši
- aktívne sa podieľať na príprave a priebehu liturgického slávenia

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie symbolickému spôsobu komunikácie
- rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch a slávnostiach profánneho a náboženského života
- rozlišuje spôsob komunikácie v židovskom a kresťanskom kulte

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa vyhľadávať a triediť informácie

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje v náboženskom kulte prepojenie s profánnym životom človeka
- osvojuje si postoj vzájomnej tolerancie, učí sa akceptovať druhých ľudí a ich vierovyznanie
- rešpektuje židovskú tradíciu ako dedičstvo pre kresťanskú tradíciu

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- učí sa tolerancii, ústretovosti ale aj kritickosti
- uvažuje nad humánnymi princípmi, objavuje rozmer sociálneho cítenia

existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť rozmer obety
- objavuje kresťanský pohľad na obetu

73

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- chápe zmysel obety pre službu v rodine a spoločnosti

5. TÉMA: DIALÓG CEZ SLUŽBU

Hodinová dotácia témy: 5 hod. s jednogodinovou dotáciou/ 10 hod. s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: etika chudoby, milosrdenstvo, služba, sviatosti

Ciele témy:

Kognitívny: Vymenovať konkrétne formy pomoci Cirkvi, chudobným a biednym v dejinách aj v súčasnosti.

Zdôvodniť potrebu sviatostí pre život kresťana.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu a význam služby človeka človeku.

Psychomotorický: Formovať postoj pomoci skutkom aj modlitbou.

Obsahový štandard

Cirkev slabých (etika chudoby a milosrdenstva v cirkvi, kláštorná starostlivosť o chudobných a chorých, Katarína

Sienská, Vincent z Pauly, Alžbeta Durínska

Starostlivosť o chudobných a chorých v súčasnej farnosti – charita, paliatívna starostlivosť

Služba chorým, služba ľudskej rodine a služba Cirkvi a spoločnosti

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať konkrétne formy pomoci Cirkvi, chudobným a biednym v dejinách aj v súčasnosti
- opísať a porovnať možnosti angažovanosti chlapca a dievčaťa v službe rodine a spoločenstvu
- konkrétnymi skutkami slúžiť rodine, chorým, slabším
- vysvetliť potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a pomazania chorých pre človeka z pohľadu služby

Rozvoj kompetencií:

komunikačné kompetencie:

Žiak

- rozumie empatickej komunikácii a empatickému správaniu sa

kompetencie k učeniu sa:

Žiak

- učí sa učiť spoluprácou

kultúrne kompetencie:

Žiak

- objavuje prínos kresťanského humanizmu pre rozvoj ľudskej spoločnosti

sociálne a interpersonálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť svoje potreby a potreby iných ľudí
- uvažuje nad princípmi solidarity a lásky odzrkadlenými v charitatívnej činnosti Cirkvi

existenciálne kompetencie:

Žiak

- dokáže si uvedomiť rozmer služby
- vysvetlí kresťanský pohľad na hodnotu individuálneho života
- objavuje kresťanský pohľad na zmysel života

74

Prierezové témy**Výchova k manželstvu a rodičovstvu:**

Žiak

- rozvíja svojou službou vzťahy v rodine
- pozná svoju úlohu v rodine

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- je vnímavý k duchovným potrebám svojej komunity
- využíva svoje možnosti

VZDELÁVACIA OBLASŤ: MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI

PREDMET: MATEMATIKA

§ Ciele učebného predmetu:

Cieľom vyučovania matematiky na 2. stupni ZŠ a v 5.ročníku osobitne je, zavŕšiť dôležité obdobie v procese vyučovania matematiky, v ktorom prevládalo vytváranie nových poznatkov a zručností na skúsenostnej báze s využívaním induktívnej metódy. Je to zároveň aj začiatok novej etapy učenia sa matematike, keď žiak postupne získava schopnosti používať matematiku v svojom budúcom živote. Matematika má rozvíjať žiakovo logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať a komunikovať a spolupracovať v skupine pri riešení problému. Žiak by mal spoznať matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a ako dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok.

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti a rozvíjali svoje schopnosti a postoje, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Vyučovanie matematiky má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich.

Výsledkom vyučovania Matematiky na 2. stupni ZŠ by malo byť správne používanie matematickej symboliky, terminológie, frazeológie a získanie schopnosti čítať s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy, využívanie pochopených a osvojených postupov a algoritmov pri riešení úloh, pričom vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov rozvíjanie schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému, rozvíjanie zručností žiakov súvisiacich s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným prístupom k učeniu sa, podporeniu a k upevňovaniu kladných morálnych a vôľových vlastností žiakov, ako je samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, sebakritickosť, kritickosť, cieľavedomá sebvýchova a sebvzdelávanie, dôvera vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh.

§ Obsah vzdelávania učebného predmetu

1. Násobenie a delenie v obore do 10 000

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Rozvíjanie pohotového počítania spamäti v prípadoch, kde rýchlosť počítania spamäti je väčšia	Násobenie a delenie spamäti mimo obor násobilky v obore do 100. Delenie so zvyškom v obore do 100. Násobenie a delenie písomne jednociferným číslom a v jednoduchých prípadoch aj spamäti v obore do 10 000. Násobenie a delenie	Vedieť pohotovo spamäti násobiť a deliť v obore do 100, v jednoduchých prípadoch aj vo vyššom obore. Poznať

ako pri počítaní na kalkulačke. Rozvíjanie algoritmického myslenia žiakov.	pomocou kalkulačky aj dvojciferným číslom. Kontrola správnosti výpočtu. Riešenie slovných úloh na násobenie a delenie.	a vedieť používať algoritmus písomného násobenia jednociferným a dvojciferným číslom. Poznať a vedieť používať algoritmus písomného delenia jednociferným číslom aj zo zvyškom.
---	--	---

§ *Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión*

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Ďalšie rozvíjanie nazerania žiakov na vzťah reality a matematiky prostredníctvom lepšej orientácie žiakov medzi veľkými číslami. Dotvorenie správnej interpretácie zaokrúhleného čísla.	Vytvorenie predstavy o veľkých číslach. Počítanie po desaťtisícoch, tisícoch, stovkách. Čítanie a písanie prirodzených čísel. Rád číslice v zápise prirodzeného čísla, porovnanie, usporiadanie, zaokrúhľovanie, zobrazovanie na číselnej osi. Vzťahy medzi číslami, susedné čísla, párne, nepárne čísla Rímske číslice. Riešenie slovných úloh.	vedieť čítať, písať, znázorňovať, zaokrúhľovať, porovnať dve prirodzené čísla, rozkladať na jednotky rôzneho rádu a opačne, skladať z jednotiek rôzneho rádu dané číslo. Vedieť riešiť slovné úlohy na porovnávanie dvoch čísel.

§ *Počtové výkony s prirodzenými číslami*

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Bližšie zoznámenie sa s princípom práce kalkulačiek a hlbšie zamyslenie sa nad poradím počtových výkonov v kontexte so skúmaním ich vlastností (komutatívnosť, asociatívnosť, distributívnosť) a pri ich využívaní pre racionálnejší postup počítania. Rozvíjanie schopnosti žiakov odhadnúť výsledok počtového výkonu,	Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel spamäti, písomne a na kalkulačke (písomne hlavne kvôli pochopeniu princípu). Násobenie a delenie prirodzených čísel spamäti (v obore do 100, mimo obor do 100 s násobkami 10, 100, atď.), písomne dvojcifernými a trojcifernými deliteľmi aj so zvyškom. Na kalkulačke všetky prípady delenia vrátane delenia so zvyškom. Znaky deliteľnosti 2, 3, 5, 10. Sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie, využitie tejto vlastnosti pri riešení jednoduchých úloh ako propedeutiku riešenia rovníc. Dohoda o poradí počtových výkonov, porovnanie s poradím operácií na	Vedieť pohotovo počítať spamäti praktického hľadiska primerané príklady na všetky počtové výkony , vrátane aj delenia zo zvyškom. Vedieť pohotovo počítať na kalkulačke.

ako metódy skúšky približnej presnosti výpočtu.	kalkulačkách používaných žiakmi. Propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými) číslami.	
---	--	--

f) Geometria a meranie

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Získanie skúseností s rovinnými a priestorovými útvarmi. Pociťovanie celého útvaru a jeho častí. Rozvíjanie schopnosti stanovenia polohy. Dbáť na presnosť pri meraniach, úhladnosť pri rysovaniach a na rozvíjanie jemnej motoriky rúk	Rovinné útvary trojuholník, štvoruholník a ich porovnanie, kruh, kružnica. Vytváranie rovinných útvarov rysovaním kolmíc a rovnobežiek. Meranie dĺžky úsečky, súčet a rozdiel dĺžok úsečiek, násobok dĺžky úsečky. Obvod trojuholníka, štvorca a obdĺžnika. Stavba telies zo stavebnicových kociek na základe stanovených podmienok. Zväčšovanie a zmenšovanie geometrických tvarov vo štvorcovej sieti.	Vytvárať rovinné a priestorové útvary zodpovedajúce udaným podmienkam. Spoznať geometrickú vlastnosť a na základe toho výber útvaru tejto vlastnosti. Vedieť odmerať dĺžku úsečky s presnosťou na milimeter, vzdialenosť na metre, narysovať úsečku danej dĺžky. Vedieť premieňať jednotky dĺžky. Vedieť rysovať trojuholník, štvoruholník, označiť jeho vrcholy a strany, kružnicu, určiť jeho polomer a priemer. Vedieť rysovať vo štvorcovej sieti štvorec a obdĺžnik, zväčšovať a zmenšovať ich.

5. Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúce špecifické matematické myslenie

Rozvíjajúce ciele	Obsah (obsahový štandard)	Výstupy (výstupný štandard)
Rozvíjanie pozorovacej a analytickej schopnosti. Rozvíjanie štatistického a pravdepodobnostného nazerania žiakov	Zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov. Pravdepodobnostné hry, pokusy, pozorovania. Zisťovanie počtu náhodných udalostí pri pokusoch. Riešenie	Na konkrétnych príkladoch rozoznať istú a nemožnú udalosť

	nepriamo sformulovaných úloh.	
--	-------------------------------	--

Odporúčané témy rozširujúceho učiva:

Riešenie slovných úloh s viacerými početovými výkonmi a s praktickou problematikou.
Rysovanie.

Približné počítanie so zaokrúhlenými číslami.

Riešenie nerovníc typu $458 < n < 504$.

Nepriamo sformulované úlohy.

Proces:

V dôsledku preťaženia žiakov na 1. stupni a po znížení počtu vyučovacích hodín matematiky na 1. stupni o 5 hodín za štyri roky, väčšina učiva zo 4. ročníka sa dostáva do 5. ročníka. Aj keď sú to žiaci o rok starší ako žiaci 4. ročníka, je potrebné naďalej pri vytváraní pojmu čísla, početových výkonov, preberaní geometrického učiva ako aj ostatného učiva postupovať trpezlivo, s využitím induktívnej metódy, používať veľa názoru a dostatok cvičení pri utvrdzovaní a aplikácii učiva.

Na druhej strane si treba uvedomiť, že do 5. ročníka ešte ďalšie 3 roky budú prichádzať žiaci s takou istou prípravou, čo znamená, že prakticky celé učivo novokoncipovaného 5. ročníka budú mať preberané. Aby pre žiakov vyučovanie v tomto ročníku nebolo nudné a neprinášajúce okrem utvrdenia učiva z 1. stupňa nič nového, bude potrebné učivo rozšíriť a prehĺbiť, ale pozor, nie o také učivo, ktoré bude predmetom preberania vo vyšších ročníkoch. Preto bude potrebné pre tento ročník vydať dočasné doplnkové učebné texty, ktoré budú platiť 4 roky. Obsah týchto učebných textov by sa viazal k jednotlivým tematickým celkom nových učebných osnov 5. ročníka, ale by ich prehľboval a čiastočne aj rozširoval. Najvhodnejšia podoba týchto doplnkových učebných textov by mohla byť zbierka vhodných úloh. Na splnenie vytýčených cieľov vyučovania matematiky je nevyhnutné používať aktivizujúce vyučovacie metódy, a to predovšetkým samostatnú prácu žiakov, prácu vo dvojiciach a skupinovú prácu. Okrem samostatnej práce zacielenej na získanie početových návykov a ďalších zručností je nevyhnutné, aby žiaci objavovali nové poznatky experimentovaním a vlastnou činnosťou. Pre učiteľa znamená, že individuálnym prístupom objavuje a usmerňuje rozvoj schopností jednotlivých žiakov, riadi tvorivú prácu kolektívu triedy.

PREDMET: INFORMATIKA

ŠPÚ, ŠVP Informatika

Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie.

Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov

a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch.

Buduje

tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzipredmetových projektov, celoškolských programov a pri riadení školy.

Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme.

Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Ciele predmetu

Cieľom vyučovania informatiky na 2. stupni ZŠ je sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov. Podobne ako matematika aj informatika v spojení s informačnými technológiami vytvára platformu pre všetky ďalšie predmety. V predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie.

Dostupné

technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces na 2. stupni základnej školy smeruje k tomu, aby žiaci:
_ sa oboznámili s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním.

_ rozumeli pojmom algoritmus a program (formálny zápis automatizovaného spracovania údajov);

_ sa oboznámili so systémami na spracovanie údajov – z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr. operačný systém);

_ si rozvíjali schopnosť algoritmizovať zadaný problém, rozvíjali si programátorské zručnosti, naučili sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, naučili sa efektívne vyhľadávať informácie uložené na CD alebo na sieti a naučili sa komunikovať cez sieť;

_ nadobudli schopnosti potrebné pre výskumnú prácu (t. j. schopnosť realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém), rozvíjali si formálne a logické myslenie, naučili sa viaceré metódy na riešenie problémov.

_ rozvíjali si svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučili sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, verejne so skupinou o ňom diskutovať a referovať);

_ rozvíjali si svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, morálne a vôľové vlastnosti, húževnatosť, sebakritickosť a snažili sa o seba vzdelávanie;

_ naučili sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií (aby chápali, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopili sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

Obsah

Návrh vzdelávacieho obsahu pre 2. stupeň základnej školy

Vzdelávací obsah informatiky v Štátnom vzdelávacom programe je rozdelený na päť tematických okruhov:

_ Informácie okolo nás

_ Komunikácia prostredníctvom IKT

_ Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

_ Princípy fungovania IKT

_ Informačná spoločnosť

Informácie okolo nás

Učivo v tematickom okruhu Informácie okolo nás je kľúčové aj pre nižšie sekundárne vzdelávanie. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimedialna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa už od prvej

triedy mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby

1. vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
2. vedeli vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
3. získali ďalšie zručnosti kreslenia v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
4. porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
5. prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií pochopili využitie IKT v iných predmetoch,
6. pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Komunikácia prostredníctvom IKT

Ďalší tematický okruh Komunikácia prostredníctvom IKT sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci

1. by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
2. by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
3. by mali získať základné vedomosti o priamej komunikácii prostredníctvom IKT (rozhovory, okamžité správy),
4. by mali poznať niektoré základné postupy pri využívaní internetu v informačnej spoločnosti (cestovný poriadok, mapy, internetový obchod),
5. by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

V tematickom okruhu Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením

problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Princípy fungovania IKT

Tematický okruh Princípy fungovania IKT sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s princípmi fungovania

1. jednoduchého hardvéru,
 2. rôznych oblastí určenia softvéru,
- ŠPÚ, ŠVP Informatika – príloha ISCED 2
- 4
3. úlohami operačných systémov (napr. práca so súbormi a priečinkami),
 4. lokálnej siete a internetu.

Informačná spoločnosť

Tematický okruh Informačná spoločnosť sa nachádza v prieniku informatiky a občianskej výchovy. Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky.

Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

1. sa oboznámiť s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti,
2. pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám,
3. viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Informácie okolo nás

Pojmy:

- typy informácií, reprezentácia, bit, bajt
- formátovanie textu, nadpisy, odrážky, obrázky v texte
- grafická informácia, fotografia, animácia
- informácie v tabuľkách, bunka, vzťahy medzi bunkami, grafy
- úprava zvukov, hudobný formát, prehrávanie a vytváranie videa
- prezentácia, snímka, prezentačný program, prezentácia na webe
- encyklopédia, odkazy

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- vytvorenie plagátu, vizitky, pozvánky
- úprava fotografií, koláž, texty v obrázkoch
- vytvorenie alebo prerazprávanie príbehu ako prezentácia
- hľadanie slova, pojmu v tabuľke, v dokumente, v encyklopédii, hľadanie titulu v elektronickej knižnici
- edukačné prostredia pre iné predmety (napr. dynamická geometria, fyzikálne experimenty, práca s mapami, тренаžéry pre cudzí jazyk)

Komunikácia prostredníctvom IKT

Pojmy:

- elektronická pošta, adresár príjemcov, príloha správy
- webová adresa, katalógy, portály, vyhľadávače
- rozhovor (chat), okamžitá správa (ICQ)

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- formátovanie emailovej správy
- školský web, weby inštitúcií, edukačný portál, vyhľadávanie pomocou google
- rozhovor (chat) so spolužiakmi v triede, okamžité správy so spolužiakmi a učiteľom
- prechádzanie a hľadanie v internetovom obchode (knihy, filmy, hudba, elektronika, hračky).

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Pojmy:

- postup riešenia, etapy riešenia problémov
- programovací jazyk, elementárny príkaz, postupnosť, procedúra, cyklus
- zložitosť riešenia problému

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním nejakých činností, zoskupovanie častí riešenia do procedúr
- porovnanie času trvania rôznych riešení problému

Princípy fungovania IKT

Pojmy:

- vstupno/výstupné zariadenia, skener
- oblasti aplikácií softvéru
- operačný systém, používateľ, prihlasovanie do systému, správca úloh
- priechinok, disk, CD, usb-pamäťový kľúč, archív

- lokálna sieť, zdieľanie súborov v triede
- princípy fungovania internetu, adresa, doména, IP, http, ftp, smtp
- formáty súborov

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- porovnávanie periférií podľa ich určenia a kapacít
- práca so skenerom, jednoduché princípy fungovania skenera
- naštartovanie operačného systému, prihlásenie a odhlásenie používateľa
- spúšťanie naraz viac aplikácií, sledovanie behu aplikácií v správcovi úloh
- ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnanie kapacít a rýchlosti ukladania
- vytváranie archívov, výber z archívu, rozbaľovanie archívu
- práca so súbormi v lokálnej sieti triedy
- logické princípy fungovania internetu, zisťovanie IP čísla počítača
- skúmanie rozdielov rôznych formátov súborov

Informačná spoločnosť

Pojmy:

- informačné technológie vo vedomostnej spoločnosti
- riziká technológií, vírusy, antivírusové programy, hackeri
- zásady bezpečnosti
- platnosť, správnosť informácií, nebezpečný obsah
- licencie programov, legálnosť používania, freeware, shareware
- legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu

Vlastnosti a vzťahy, postupy a metódy:

- ako pomáhajú počítače v praktickom živote a živote spoločnosti, ukážky jednoduchých aplikácií
- ako vznikajú a ako sa šíria počítačové vírusy, ako sa odhaľujú a odstraňujú
- kto, prečo a ako pácha počítačovú kriminalitu, čo môže spôsobiť
- rozdiel v používaní a šírení rôznych programov z pohľadu legálnosti
- diskusia na tému používania obrázkov, textov a hudby stiahnutých z internetu, autorské práva

INFORMATIKA – PRIEREZOVÉ TÉMY

- tvorba projektu a prezentačných zručností
- mediálna výchova – orientovať sa na internete, objavovať potrebné a hodnotné informácie na internete
- osobnostný a sociálny rozvoj – prevencia patologických javov – závislosť na PC

- multikultúrna výchova – pôvod a vývoj PC
- osobnostný a sociálny rozvoj – prevencia proti nebezpečenstvu na internete
- mediálna výchova – orientovať sa na internete, objavovať potrebné a hodnotné informácie na internete
- osobnostný a sociálny rozvoj – prevencia proti neoprávnenosti využívania licenčných CD

Vzdelávací štandard – výstup za celý stupeň

Informácie okolo nás

Obsahový štandard

Typy informácií, reprezentácia, bit, bajt. Formátovanie textu, nadpisy, odrážky, obrázky v texte. Grafická informácia, fotografia, animácia. Informácie v tabuľkách, bunka, vzťahy medzi bunkami, grafy. Úprava zvukov, hudobný formát, prehrávanie a vytváranie videa. Prezentácia, snímka, prezentačný program, prezentácia na webe. Encyklopédia.

Výkonový štandard

Žiak

- _ Dokáže vytvoriť plagát, vizitku, pozvánku.
- _ Vie upraviť fotografiu, koláž, texty v obrázkoch.
- _ Dokáže graficky prezentovať výsledky prieskumu
- _ Dokáže vytvoriť prezentáciu a pozná zásady správneho prezentovania.
- _ Dokáže hľadať slovo, pojem v tabuľke, v dokumente, v encyklopédii.
- _ Dokáže hľadať titul v elektronickej knižnici.
- _ Pozná edukačné prostredia pre iné predmety (napr. dynamická geometria, fyzikálne experimenty, práca s mapami, trenažéry pre cudzí jazyk)

Komunikácia prostredníctvom IKT

Obsahový štandard

Interaktívna a neinteraktívna komunikácia. Adresár príjemcov, príloha správy. Webová adresa, katalógy, portály, vyhľadávače.

Výkonový štandard

Žiak

- _ Dokáže poslať emailovú správu s prílohou, plnohodnotne využíva možnosti poštového klienta, pozná správnu formu správy.
- _ Pozná školský web, vyhľadávanie informácií na internete pomocou vyhľadávacích strojov a katalógov.
- _ Vie používať niektorý z nástrojov na interaktívnu komunikáciu, pozná nástroje netikety.

_ Pozná online služby e-spoločnosti

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Obsahový štandard

Postup riešenia, formálny zápis riešenia, etapy riešenia problémov. Programovací jazyk, elementárny príkaz, postupnosť, cyklus, procedúra, parametre, premenná, hodnota, priradenie. Zložitosť riešenia problému.

Výkonový štandard

Žiak

_ Dokáže zapisovať a interpretovať postupy do formálneho zápisu (napríklad zápis matematických algoritmov, algoritmus na jednoduché zašifrovanie textu)

_ Demonštruje v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním nejakých činností, zapamätávanie výpočtov do premenných, zoskupovanie častí riešenia do procedúr

_ Dokáže porovnať čas trvania rôznych riešení problému

Princípy fungovania IKT

Obsahový štandard

Hardvér, softvér. Oblasť aplikácií softvéru. Formáty súborov. Operačný systém, používateľ, prihlasovanie do systému, správca úloh. Priečink, disk, CD, usb-pamäťový kľúč, archív. Lokálna sieť, zdieľanie súborov v triede. Princípy fungovania internetu, adresa, doména, IP, http, ftp, smtp.

Výkonový štandard

Žiak

_ Pozná určenie, parametre periférií,

_ Dokáže spúšťať naraz viac aplikácií

_ Pozná ukladanie informácií na rôzne médiá, vie porovnať kapacitu

_ Dokáže vytvoriť kompresiu, dekompresiu údajov.

_ Dokáže vykonať zálohovanie údajov.

_ Dokáže pracovať v lokálnej sieti.

_ Pozná logické princípy fungovania internetu, dokáže zistiť IP číslo počítača.

_ Pozná formát a typy súborov.

Informačná spoločnosť

Obsahový štandard

Informačné technológie v znalostnej spoločnosti. Riziká technológií, vírusy, antivírusové programy. Zásady bezpečnosti. Platnosť, správnosť informácií, nebezpečný obsah.

Licencie

programov, legálnosť používania, freeware, shareware. Legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu.

Výkonový štandard

Žiak

- _ Pozná využitie informačných a komunikačných technológií v znalostnej spoločnosti (bankovníctvo, zdravotníctvo, doprava, umenie...).
- _ Chápe ako sa šíria počítačové vírusy, ako sa odhaľujú a odstraňujú, pozná spôsoby bezpečnosti na internete a ochrany počítača.
- _ Pozná riziko počítačovej kriminality a jej dopady.
- _ Dokáže posúdiť spoľahlivosť získaných informácií.
- _ Vie čo sú autorské práva, legálny a nelegálny softvér, pozná rozdiel v používaní a šírení programov s rôznymi stupňami licencií.

PK M nedoporučuje klasifikovať predmet informatika.

Základná škola Rázusova, 2206, Čadca

Tematický výchovno-vzdelávací plán pre 5.ročník

Predmet: Informatika

Stupeň vzdelania: ISCED 2 - nižšie sekundárne vzdelávanie

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

Ročník: Piaty

Počet hodín: 0,5 hodiny týždenne, (16,5 hodín ročne ŠtVP, 17 hodín ročne ŠkVP)

Školský rok: 2011/2012

Vyučujúci:

Vypracované podľa učebných osnov Školského vzdelávacieho programu na základe Štátneho vzdelávacieho programu ISCED 2, ktorý schválila ÚPK pre informatiku v Bratislave v r. 2008.

September	1	Informačná spoločnosť	Využitie IT v praxi	Oblasti: peniaze-banky, obchod, vzdelávanie, výzkum, zdravotníctvo, doprava, výroba - robotika, kultúra, masmédiá, umenie, domácnosť, zábava, hry	pozná využitie informačných a komunikačných technológií v znalostnej spoločnosti (bankovníctvo, zdravotníctvo, doprava, umenie...).	OaSR, MedV, ON	Bezpečnosť pri práci s IT a zásady správania sa v učebni.
	2	Princíp fungovania IKT	Hardvér	Rozdiel medzi HW a SW. Vstupné a výstupné zariadenia, procesor a pamäť	pozná určenie počítača a jeho častí. Dokáže posúdiť základné parametre periférií.	OaSR, MedV	
Október	3		Softvér	Dáta a programy. Rozdelenie dát (text, zvuk...) Rozdelenie programov: základné, technické (ovládače), aplikácie, edukačné, hry, vírusy.		OaSR, MedV	
	4	Písanie	Aplikácia na spracovanie textovej informácie - prostredie, písanie textu, oprava textu	zvládne základy technológie vytvárania malých a stredných dokumentov. Pozná prostredie, nastavenie atribútov prostredia.	OaSR, SJL		
	November	5	Informácie okolo nás - Práca s textom	Formát písma	Aplikácia na spracovanie textovej informácie - písmo - typ, tvar, veľkosť, farba, zvýraznenie	Vie vysvetliť pojmy: dokument, stránka, záhlavie, päta, odstavec, blok, font.	OaSR, VV
6		Import textu		Aplikácia na spracovanie textovej informácie - Vkladanie cudzieho textu z internetu a jeho úprava.	vie čo je textová informácia. Vie prevzatá a upraviť informácie podľa vlastnej potreby.	OaSR, MedV, SJL	
December	7	Editácia textu		Aplikácia na spracovanie textovej informácie - výber textu, kópia, presun, vymazanie, vyhľadanie textu, výmena textu.	vie odlíšiť rôznymi nástrojmi text. Vytvoriť plagát, vizitku, pozvánku.	OaSR, SJL	

Január	8	Informácie okolo nás - Spracovanie grafickej informácie	Bitmapová grafika	Bitmapová grafika v skicári, Revelation Natural Art a Twisted brush (tvorba obrázkov, návrh pohľadnice, ilustrácia rozprávky, reklamný plagát, dokresliť obrázkov)	vie nakresliť jednoduché obrázky. V aplikácii na maľovanie si vyskúša klasické maľovanie.	OaSR, MedV, VV	
	9		Vektorová grafika	Vektorová grafika pomocou programu WORD: automatické tvary, porovnanie, zoskupovanie, zarovnanie, výplň	vie vysvetliť hlavný rozdiel a výhodu vektorovej grafiky.	OaSR, MedV, VV	
Február	10	Informácie okolo nás - IKT v iných predmetoch	Cudzí jazyky	Cudzí jazyky - Didakta - Nemecký jazyk a Anglický jazyk	pozná edukačné prostredia pre iné predmety (napr. trenažéry pre cudzí jazyk).	ANJ, NEJ	
	11	Komunikácia prostredníctvom IKT	Princípy fungovania internetu	Práca s internetom - Princípy fungovania internetu, história vzniku, adresa, doména, IP, katalógy, vyhľadávače, portály	chápe pojmy ako WEB, stránka, internet.	OaSR, MedV, SJL	
Marec	12		Webová adresa	Práca s internetom - webová adresa mesta, cestovný poriadok, internetový obchod - knižné tituly, vyhľadávače, ukladanie obrázkov a textov	pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete.	OaSR, MedV, SJL	
Apríl	13	Informácie okolo nás - Multimédiá	Nahrávanie a prehrávanie zvuku	Nahrávanie a prehrávanie zvuku. Práca s mikrofónom. Základné úpravy a efekty. (MS Nahrávanie zvuku, MS Ovládanie hlasitosti)	zvládne jednoduchý nástroj na záznam a reprodukciu zvuku.	OaSR, HV	
Máj	14	Informácie okolo nás - IKT v iných predmetoch	Výtvarná výchova	Výtvarná výchova - generovanie obrázkov, encyklopédie	pozná edukačné prostredia pre iné predmety (encyklopédie, fraktály).	VV, VU	

Máj	15	Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie	Zoznámenie sa s prostredím	Základné pojmy: príkaz, program, rozkladanie úlohy na časti a etapy. Riadenie v priamom režime, skratky a syntax príkazov, jednoduché príkazy na riadenie grafického pera: DOPREDU, VZAD, VLAVO, VPRAVO, ZNOVU	vie rozvíjať algoritmické myslenie, vie zapísať postup riešenia problémov, pozná programovací jazyk, vie použiť elementárny príkaz programovacieho jazyka Imagine.	OaSR, MAT	
	16		Jednoduché príkazy	Jednoduché príkazy na riadenie grafického pera: NECHHP, NECHFP, F9, PH, PD, BOD	vie zapísať a intepretovať postupy do formálneho zápisu. Dokáže riešiť úlohy s opakovaním nejakých činností.	OaSR, MAT	
Jún	17	Informačná spoločnosť	Etiketa (netiketa)	Právne aspekty - etiketa, správanie sa pri používaní IKT. www.bezpecne na internete.sk	pozná riziko počítačovej kriminality a jej dopady. Dokáže posúdiť spoľahlivosť získaných informácií.	OaSR, ON	

Vysvetlivky:

OaSR	Osobnostný a sociálny rozvoj	CH	Chémia
VkS	Vedenie k systémovosti	ANJ	Anglický jazyk
PS	Prezentačné schopnosti	NEJ	Nemecký jazyk
VU	Výchova umením	SJL	Slovenský jazyk a lit.
VV	Výtvarná výchova	BIO	Biológia
HV	Hudobná výchova	GEG	Geografia
MAT	Matematika	ON	Občianska náuka
FYZ	Fyzika	MedV	Mediálna výchova

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ČLOVEK A SVET PRÁCE

PREDMET: TECHNIKA A TVORBA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

– Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k:

- pozitívnemu vzťahu k práci a k zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce
- osvojení základných pracovných zručností a návykov z rôznych pracovných oblastiach, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote
- vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku
- autentickému a objektívnemu poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postoji a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu
- chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebavzdelávania a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia.
- orientácii v rôznych oboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenie, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu
- k schopnosti bezpečne sa správať v doprave a na komunikáciách

Obsah:

Vzdelávací obsah je rozdelený do 4 tematických okruhov:

- a) Človek a technika
- b) Konštruovanie a navrhovateľské činnosti
- c) Ako veci fungujú
- d) Materiály a technológie

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Schopnosť riešiť problém, schopnosť uplatňovať tvorivé nápady vo svojej práci.	V tematickom okruhu Človek a technika sa žiak oboznamuje s pojmom technika, s technickým prostredím, ktoré nás obklopuje, so vzťahom techniky a človeka a so stručnými dejinami techniky.	Mať schopnosti učiť sa a ako koncepčne zvládnuť proces učenia.

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Vedieť získavať poznatky z rôznych informačných zdrojov.	V tematickom okruhu Konštruovanie a navrhovateľské činnosti žiak učí porozumieť technickému zobrazovaniu	Úlohy zamerané na navrhovanie technických

	a zhotovovať jednoduché náčrty výrobkov.	produktov zlepšujúcich kvalitu života človeka a prírody.
--	--	--

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Vedieť komunikovať a viesť konštruktívny dialóg pri riešení elementárnych i náročnejších technických problémov.	V tematickom okruhu Ako veci fungujú sa oboznamuješ princípmi činnosti jednoduchých strojov a zariadení.	Prehľad o princípoch fungovania základných strojov a zariadení v domácnosti.

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Orientácia v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojení potrebných poznatkov a zručností význam uplatnenia sa, pre voľbu vlastného profesného zamerania a pre ďalšiu životnú a procesnú orientáciu, možnosti uplatnenia sa na trhu práce (aj napr. v medzinárodnom kontexte)	V tematickom okruhu Materiály a technológie sa žiak oboznamuje s vlastnosťami dreva, kovov, plastov a kompozitných materiálov. Učí sa jednoduché ručné opracovanie týchto materiálov a dodržiavať technologickú disciplínu. Rieši technické problémy súvisiace s vhodným výberom materiálu, pracovných nástrojov a náradia. Pri práci dodržiava všeobecné zásady bezpečnosti a hygieny práce s nástrojmi a náradím, poskytuje prvú pomoc pri úraze.	Mať schopnosti vytvárať a realizovať technické myšlienky pre vlastné potreby pre potreby školy, pre komerčné aktivity a pod. (rozvoj sebadôvery a motivácie),

Proces:

Učebné osnovy sú koncipované voľne. To predpokladá tvorivú prácu učiteľov a vytvárať možnosti voliť optimálny výber teoretických poznatkov a praktických činností podľa záujmu žiakov a materiálnych podmienok.

Vyučovací proces sa rozvíja na základe obsahu stanovenom učebnými osnovami tak, aby sa dosiahli ciele uvedené na začiatku, ale aj konkretizované pri každom tematickom celku.

Najdôležitejším snažením by mal byť ústup od reprodukčných činností, viac sa zameriavať na rozvoj tvorivosti žiakov.

V organizovaní vyučovacieho procesu navrhujeme viac využívať tímovú prácu pred frontálnou prácou žiakov. Práve tímová práca sa využíva pri riešení rôznych problémov v bežnom živote. Žiaci sa majú naučiť vzájomne komunikovať v tíme, spoločne pracovať, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, učiť sa od ostatných, niesť zodpovednosť za prácu celého tímu.

Poznámky:

- § Navrhovaný rozsah 33 hodín ročne.
- § Triedu deliť na skupiny podľa aktuálnych predpisov o delení.
- § Odporúčame vyučovať v dvojhodinových vyučovacích jednotkách.

Tvorba životného prostredia v 5. ročníku ZŠ

Ciele predmetu

V tomto predmete sa majú žiaci naučiť základom pracovných zručností, kreativite a kladnému vzťahu k prírode a životnému prostrediu.

V rovine hodnôt a postojov predmet smeruje k:

- § uvedomeniu si významu tvorby a ochrany životného prostredia
- § rozvoju kladného vzťahu k práci a ochrane toho, čo vytvorili
- § rozvoju morálnych a vôľových vlastností / systematickosť práce k dosiahnutiu cieľa, vytrvalosť, samostatnosť/
- § estetickému vnímaniu bezprostredného okolia žiaka

V rovine vedomostí predmet smeruje k:

- § poznaniu významu pôdy a jej vlastností
- § poznávaní úžitkových aj okrasných rastlín – interiérových a exteriérových
- § osvojení si poznatkov o ich pestovaní, rozmnožovaní a rýchlí
- § osvojení si základov aranžovania a viazania kvetov
- § osvojení si hydroponického pestovania rastlín
- § poznaniu základov živočíšnej výroby a drobného chovu
- § osvojení si poznatkov o zakladaní skalky a trávniku a ďalšej starostlivosti o ne

V rovine pracovných činností a zručností predmet smeruje k:

- § získavaní pracovných zručností a skúseností v oblasti tvorby životného prostredia, pri pestovaní črepníkových rastlín a pri pestovaní a ošetrovaní okrasných rastlín
- § získavanie pracovných zručností a návykov používaním správneho náradia pri pestovaní rastlín

Obsah predmetu

1. Pôda

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Schopnosť chápať význam pôdy ako živiteľky ľudstva.	Pôda Vznik pôdy, rozdelenie pôdy, význam pôdy a ochrana pôdneho fondu.	Poznať vznik pôdy a proces zvetrávania, rozdelenie pôdy, význam.

2. Osivo a sadivo

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Praktické činnosti realizované samostatne aj v skupinách, kontrolovanie a hodnotenie výsledkov svojej práce, rozvoj empatie.	Osivo Semená, plody, súbory plodov. Generatívne rozmnožovanie rastlín. Sadivo Vegetatívne rozmnožovanie rastlín, spôsoby vegetatívneho rozmnožovania. Praktická činnosť Poznávanie a rozlišovanie osiva,	Poznať generatívne a vegetatívne spôsoby rozmnožovania rastlín, vedieť rozlišovať semená kultúrnych rastlín, poznať spôsoby sejby a sadenia rastlín. Praktickou činnosťou získať zručnosti pri sejbe

	tvorba vzorkovnice semien, vegetatívne rozmnožovanie rastlín.	a vegetatívnom rozmnožovaní rastlín.
--	--	---

3. Zelenina

Hodnoty a postoje žiaka	Obsah	Výstupy
Mať schopnosť získať vedomosti aj mimo učebnice, práca s internetom a odbornou literatúrou, tímová práca. Zaujímať sa o svoje zdravie, vedieť zhodnotiť svoj stravovací systém, chápať význam zeleniny v strave a význam jej pestovania.	<p>Zelenina Význam pestovania zeleniny z hľadiska racionálnej výživy a zdravia človeka, rozdelenie zeleniny</p> <p>Hľúbová zelenina Druhy hľúbovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Koreňová zelenina Druhy koreňovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Plodová zelenina Druhy plodovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Struková zelenina Druhy strukovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Cibuľová zelenina Druhy cibuľovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Listová zelenina Druhy listovej zeleniny, spôsob pestovania, požiadavky na pôdu, využitie.</p> <p>Zber zeleniny, uskladnenie, rýchlénie zeleniny, predpestovanie, pestovanie z priamej sejby a z priesad.</p> <p>Burina Negatívne vlastnosti burín, dôležitosť jej odstraňovania.</p>	<p>Poznať význam zeleniny, vedieť zeleninu zatriediť do pestovateľských skupín, poznať ju a vedieť jej požiadavky na pestovanie. Poznať spôsoby zberu zeleniny, jej uskladnenie, rýchlénie. Poznať negatívne účinky buriny na kultúrne rastliny, odstraňovanie buriny.</p>

Proces:

Učebné osnovy sú koncipované voľne. To predpokladá tvorivú prácu učiteľov a vytvára možnosti voliť optimálny výber teoretických poznatkov a praktických činností podľa záujmu žiakov a materiálnych podmienok.

Vyučovací proces sa rozvíja na základe obsahu stanovenom učebnými osnovami tak, aby sa dosiahli ciele uvedené na začiatku, ale aj konkretizované pri každom tematickom celku.

Najdôležitejším snažením by mal byť ústup od reprodukčných činností, viac sa zameriavať na rozvoj tvorivosti žiakov.

V organizovaní vyučovacieho procesu navrhujeme viac využívať tímovú prácu pred frontálnou prácou žiakov. Práve tímová práca sa využíva pri riešení rôznych problémov v bežnom živote. Žiaci sa majú naučiť vzájomne komunikovať v tíme, spoločne pracovať, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, učiť sa od ostatných, niesť zodpovednosť za prácu celého tímu.

Poznámky:

- § Navrhovaný rozsah 33 hodín ročne.
- § Triedu deliť na skupiny podľa aktuálnych predpisov o delení.

VZDELÁVACIA OBLASŤ: UMENIE A KULTÚRA

PREDMET: VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Cieľom predmetu je prostredníctvom autentických skúseností získaných z výtvarných činností, nadväzujúcich na predmet v predchádzajúcom ročníku, rozvíjať manuálne zručnosti (nástroj, technika, materiál, proces), duševné spôsobilosti (predstavivosť, fantázia, tvorivosť), vedomosti (poznávanie javov, predmetov a vzťahov prostredníctvom ich výtvarného vyjadrovania, poznávanie základných slohov, štýlov a tendencií výtvarného umenia, dizajnu, architektúry, fotografie, filmu) a postoje (formovanie si vlastného názoru, vkusu, prístupu k umeniu a sebavyjadrovaniu). Predmet vedie k získaniu základných kompetencií (na úrovni reflexie i sebavyjadrovania) v oblasti vizuálnej kultúry (výtvarné umenie, fotografia, film, elektronické médiá, architektúra, dizajn), ktorá je v súčasnosti dominantnou oblasťou spoločenských komunikačných procesov. Dôraz sa kladie na spoznanie jazyka - vyjadrovacích prostriedkov a na prepojenie neverbálneho a verbálneho vyjadrovania.

Tematické okruhy

Pozn. edukačné témy označené hviezdikou sú súčasťou Štátneho vzdelávacieho programu. Ostatné témy sú rozširujúce, navrhované pre Školský vzdelávací program.

Tematický okruh	Edukačná téma / výtvarný problém, námet, technika	Odporúčané ukážky a východiskový materiál	Edukačný proces a výstup
1. základné prvky výtvarného vyjadrovania - výtvarný jazyk	5.1. negatív a pozitív / v plošnom vyjadrení - námet: figúra, predmet (výrazný obrysový tvar); technika: kresba, strihanie, maľba cez šablónu; alt. linorez	ukážky: vizuálne rébusy založené na „prepínaní“ pozitívu a negatívu, na dvojakých možnostiach čítania (Escher); plošná skratka (napr. Arp, Bacon, nová figurácia)	variant 1: figurálna kompozícia v členitom prostredí rozkreslená na puzzle (pole zodpovedá obrysu tvaru); kontrastné vyfarbenie rozlišujúce pozadie a figúry; vystrihnutie a skladanie variant 2: šablóna – negatív-pozitív:kresba tvaru podľa skutočnosti (dôraz na obrys); vyrezanie tvaru – vznik negatívneho tvaru (pozadie); žiaci v kompozícii využívajú obidve časti šablóny – radia, variujú tvary(figúry) variant 3: kresba figúr (resp. predmetov) v pohybe (v rôznych polohách), šrafovanie figúry ako plochy, šrafovanie pozadia ako plochy
	5.2. negatív a pozitív / v plastickom vyjadrení - námet: figuratívna kompozícia zložená z odtlačkov rôznych predmetov; technika: vtlačanie do hliny (modelovacej hmoty), sadrový odliatok - reliéf	výber tvarovo zaujímavých (asociatívnych) predmetov; ukážky: dadaistické, surrealistické a neodadaistické objekty a asambláže	žiaci odtlačujú predmety do hlinenej vrstvy – skladajú z nich zobrazujúci tvar; okolo hlinenej doštičky si vytvoria ohradu (hlina, kartón) a reliéf (negatív) zalejú riedkou sadrou; po zaschnutí hlinu odstránia a očistia vzniknutý pozitív reliéfu
	5.3. materiál a textúra - námet: zobrazenie kontrastných charakterov prostredníctvom materiálov rôznych textúr (konfrontácia materiálov ako téma – drsné a hladké, matné a lesklé, tvrdé a mäkké...); technika: koláž, asambláž, práca s materiálmi	následné ukážky: materiálové koláže, asambláže a plastiky s dôrazom na vnímanie povrchov a vyjadrenie výrazu cez textúru a materiál (Rodin, Rosso, art brut, umenie pre slepých ...)	žiaci pracujú s materiálmi rôzneho povrchu, krčivosti, tvrdosti, krehkosti; s rôznymi materiálmi (napr. šmirgel, rôzne druhy papiera a kartónu, vata, textilie, kov, fólia, sklo, plasty...), s rôznymi druhmi rastrov; úloha je založená na konfrontácii textúr, hmatových vlastností materiálov; možnosť naratívneho tematizovania textúry (napr. portrét drsného

2. možnosti zobrazenia videného sveta	<p><u>â 5.4. kreslenie predmetu podľa skutočnosti</u> - námet: tvarovo zaujímavý predmet technika: kresba ceruzou (uhlíkom, rudkou, perom) modelácia šrafovaním tieňovaním, lavírovaním</p>	<p>následné ukážky: kresliarske zobrazenie predmetov v rôznych obdobiach; upozornenie na linku, modeláciu, svetlo a tieň v ukážkach</p>	<p><i>kovboja a jemnej baletky...)</i> Žiaci kreslia predmet podľa videnej skutočnosti (geometrická výstavba proporcií); skúšajú vyjadriť jeho tvar tieňovaním (roztieraním kresliaceho materiálu), šrafovaním, lavírovaním; zoznamovanie sa so základmi konštrukcie tvaru; výsledok by mal zodpovedať základným proporciám videného predmetu</p>
	<p><u>â 5.5. modelovanie predmetu podľa skutočnosti</u> - námet: tvarovo zaujímavý, nie zložitý predmet technika: modelovanie z hliny (modelovacej hmoty)</p>	<p>ukážky: rôzne ponímanie tvaru a povrchu v sochárstve (Mailol, Rodin, Giacometti, Moor, Jankovič ...)</p>	<p>Žiaci modelujú predmet podľa videnej skutočnosti s dôrazom na výstavbu proporcií (budovanie od geometrických tvarov k modelácii), kontrolujú ho z rôznych pohľadov; zoznamovanie sa so základmi konštrukcie tvaru; výsledok by mal zodpovedať základným proporciám videného predmetu</p>
	<p><u>5.6. maľovanie predmetu podľa skutočnosti</u> základy farebnej výstavby tvaru / svetlo a tieň na lokálnom farebnom tóne - námet: tvarovo a farebne zaujímavý, nie zložitý predmet, nasvietený, s vrhnutým tieňom; technika: maľovanie temperovými farbami (pastelom)</p>	<p>ukážky: maľby zátišia od baroka po 20. stor. (holandské zátišia, Cézanne, Morandi, Picasso, Mudroch, Matejka ...)</p>	<p>maľba s dôrazom na farebnú výstavbu tvaru; pokus o farebnú modeláciu - svetlo a tieň na lokálnom farebnom tóne predmetu; vrhnutý tieň; výsledok by mal zodpovedať približnej farebnej modelácii predmetu</p>
3. podnety výtvarného umenia /médiá, štýly, procesy, techniky, techniky, témy	<p><u>â 5.7. kubizmus a konštruktivizmus</u> a) - námet: zátišie (predmety odvoditeľné od geometrických tvarov); technika: kolorovaná kresba, maľba b) - námet: veža, fantastická budova; technika: priestorová konštrukcia z drevených tyčiek a kartónu; asambláž</p>	<p>následné ukážky: kubistická maľba a plastika; futuristické umenie; konštruktivizmus vo výtvarnom umení a v architektúre (Gris, Picasso, Braque, Léger; Duchamp, Picabia, Boccioni; Rodčenko, El Lisickij ...)</p>	<p>variant 1: žiaci spolu s učiteľom analyzujú geometrickú štruktúru predmetov v zátiší (hľadajú v predmetoch v zátiší základné geometrické tvary - nakreslia základnú geometriu každého predmetu); z takto „rozložených“ predmetov skladajú obraz variant 2: žiaci navrhujú konštrukciu veže zo základných geometrických prvkov; realizujú malý model</p>
	<p><u>â 5.8. surrealizmus</u> základné pochopenie surrealistických princípov tvorby - námet: sen, fantastický novotvar; technika: kresba, maľba</p>	<p>následné ukážky: surrealistické umenie (Ernst, Dalí, Miró, Margritte, Ray, Oppenheimová ...)</p>	<p>žiaci sa snažia o fantastické (nelogické) kombinovanie rôznych predmetov (ich častí); cieľom sú tvarové, farebné a kompozičné kombinácie a novotvary; žiaci svoje novotvary nazývajú a slovné interpretujú; diskusia o nápadoch spolužiakov</p>
	<p><u>â 5.9. abstraktné umenie</u> nefiguratívny výtvarný prejav - námet: radosť a krása stopy gesta alebo geometrie; technika: maľba (tempera, pastel)</p>	<p>ukážky: rôzne polohy abstraktného umenia; minimalizmus; porovnávanie a diskusia o použitých prostriedkoch a dosiahnutom výraze</p>	<p>žiaci si volia nefiguratívne vyjadrovacie prostriedky v polohe geometrického, lyrického alebo kombinovaného nefiguratívneho prejavu, využívajú škrvnu alebo gesto, primárne vlastnosti farieb, textúry a faktúry povrchov; svoj obraz sa môžu pokúsiť slovné interpretovať - dať mu názov, alebo ho nechať bez názvu; výsledkom je geometrický alebo gestický nefiguratívny obraz</p>
4. výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia	<p><u>â 5.10. ranokresťanské a byzantské umenie / mozaika</u> - námet: inšpirovaný byzantským chrámom, alt. postava človeka alebo živočícha; technika: mozaika z farebných papierových</p>	<p>ukážky: antické a byzantské mozaiky; ikony; súčasné mozaiky;</p>	<p>variant 1: figurálna mozaika: doladenie sa do kontextu neskorej antiky – Byzancie; analýza mozaiky (budovanie tvaru a línie, farebné rozloženie); kresbový návrh a ukladanie obrazu zo štvorčekov alebo</p>

	štvorčekov, materiálóvá mozaika		<i>kociek</i> variant 2: <i>návrh mozaikovej dlažby: skladanie motívu z geometrických a figuratívnych tvarov; využitie opakovania, otáčania a prevrátenia obrázcov</i>
	~ 5.11. <u>ranokresťanské a byzantské umenie / ikona</u> - námet: ikona a) aktualizácia tradičného zobrazovania – ikona súčasného povolania b) ikona svätca - vlastného patróna (možnosť zaradenia svojej podobizne do obrazu); technika: maľba temperou	ukážky: maľby ikon; ikonostaz	<i>maľba ikony: učiteľ analyzuje charakteristické prvky; inšpirácia farebnosťou a tvarovosťou ikony; diskusia o tradičných ikonografických atribútoch zobrazovania svätcov a vymýšľanie vlastnej ikonografie</i>
5. podnety fotografie	â 5.12. <u>základy práce s fotoaparátom</u> - námet: fotografovanie ľubovoľných motívov; technika: hry s ostrosťou a neostrosťou / digitálny fotoaparát (je možné použiť aj klasický fotoaparát, predpokladá sa však zácvik s digitálnym fotoaparátom), uloženie a základné operácie s fotografiou v počítači	ukážky: fotografie s rôznou expozíciou, zaostrením... a ďalšie technické možnosti fotoaparátu; abstraktná fotografia; vedecká fotografia; problematika množenia totožného obrazu (reprodukcia); práca so zaostrovaním ako súčasť jazyka fotografie	<i>po inštruktáži učiteľa žiaci pracujú s fotoaparátmi; okrem základných technických úkonov sa oboznamujú aj s výtvarnými problémami komponovania záberu (výsek skutočnosti v hľadáčku), pracujú so zaostrovaním (od ostrosti až po rozostrenie ako v „abstraktnej“ fotografii) a s expozíciou; – priestorové vzťahy objektov a kompozície; učiteľ im predvedie, ako sa ukladajú fotografie z digitálneho fotoaparátu do počítača; fotografie si vytlačia</i>
6. podnety filmu a videa	â 5.13. <u>záber</u> úvod do filmovania - námet: akcia, dianie v triede technika: krátky digitálny videozáznam	ukážky: sekvencie z filmov (Chaplin, Wong Kar-Wai, Chunking Express, Sukorov, Ruská Archa); videoperformancie (Wood a Harison)	<i>čo je to záber? žiaci hľadajú výsek časti skutočnosti prostredníctvom papierového rámika, slovne vyjadrujú dej, ktorý sa v ňom odohráva; precvičujú si cez hľadáček kamery (príp. mobilu) rozlišovanie veľkosti záberu, uhlu pohľadu, osvetlenia, farebného naladenia, vyjadrenie miesta, plynutie času</i>
7. podnety architektúry	â 5.14. <u>hravé skúmanie priestoru</u> - námet: hra na zariaďovanie vlastného priestoru; brlôžtek, zariadenie pre jaskyňu, hniezdo, noru, detskú izbu, karavan a pod.; technika: kresba - návrh, príp. model z papiera	ukážky: pyramída a labyrint v minulosti a súčasnosti, ukážky minulých i súčasných pokusov ako zachytiť prázdno na ploche a v objeme Loos, Corbusier, Eisenman kontra Krier; ergonómia	variant 1: <i>odvodzovanie priestoru od postavy človeka a jeho pohybov v ňom – tvorba priestorových štruktúr odrážajúcich tvar (funkciu) mapovaného javu (proporcií, pohybov, polôh tela pri rôznych činnostiach;); modelovanie „schránok“ na bývanie, na pohyb pre človeka alebo živočíchov</i> variant 2: <i>vytváranie vnútra - interiéru a prvkov, ktoré ho naplňajú; možnosti dutých prvkov: čím sa dá naplniť prázdno; žiaci kreslia, maľujú, robia model ...</i>
8. podnety dizajnu	â 5.15 <u>obalový dizajn</u> vzťah materiálu, tvaru a grafického riešenia - námet: netypický predmet, netradičný obal; technika: návrh (kresba, maľba)	následné ukážky: ukážky typov písma, japonská obalová kultúra; pozitívne príklady súčasného obalového dizajnu; diskusia	<i>návrh obalu pre ľubovoľný predmet; výber predmetu, ktorý tradične nebalíme (napr. kaleráb, vianočný kapor, automobil...) alebo fantastického predmetu; voľba materiálu, tvaru, spôsobu otvárania a návrh grafickej úpravy obalu; vzťah obalu a obalovaného (propagácia – prekvapenie...)</i>
	5.16. <u>návrh loga, značky, ex libris</u>	ukážky: ukážky typov písma, tvaroslovie vybraných historických	variant 1: <i>každý žiak si vyberie tému (udalosť, firmu, hnutie, výrobok...), ktorú vyjadrí</i>

	- námet: logo pre vlastnú firmu, obľúbenú hudobnú skupinu a pod.technika: kolorovaná kresba	slohov a štýlov následné ukážky: logá firiem; ex libris	značkou, logom; navrhuje logá pre viac rôznych značiek (automobily, športové kluby...) a konfrontuje ich; môže vytvárať značky pod vplyvom ukážok historických slohov (rokokové logo, kubistické logo...) variant 2: návrh ex libris pre svoje knihy; možnosť zapojenia ornamentu, charakterizačného symbolu...
9. podnety tradičných remesiel	5.17. podnety hrnčiarstva /alt.: kombinácia hrnčiarstva a drotárstva - námet: hra na remeselníka, nádoba (uplatnenie fantázie, aktualizácia); technika: modelovanie, príp. drôtovanie; kolorovanie	inšpirácia keramikou a ornamentom, vlysom; inšpirácia drôtovaním hrncov; ukážky: keramika v rôznych historických obdobiach; ukážky typov ornamentov	variant 1: podnety hrnčiarstva: žiaci modelujú z hlíny nádobu (novotvar), rôznym spôsobom (vlyš, špagátová technika, vryp...) ju dekorujú; v prípade vybavenia školy ju po usušení vypália (možnosť glazovania, možnosť pomalovania temperou a lakovania) variant 2: kombinácia hrnčiarstva a drotárstva: žiaci si prinesú rozbitý predmet (keramika, porcelán, umelá hmota...) a ten odrôtovejú a vytvárajú z neho v tradícii drotárskej opravy nový objekt
	5.18. podnety sklenárstva /alt.: podnety klampiarstva	následné ukážky: využitie plechu v sochárstve; klampiarske realizácie v architektúre	variant 1: podnety sklárstva a sklenárstva: lepia (príp. spájajú drôtom) objekt zo zaváraninových fliaš, fľaštičiek od liekov, úlomkov skla... variant 2: podnety klampiarstva: žiaci vytvárajú objekt (sochu) z tenkého plechu, spájajú ho nitovaním alebo lepením
10. elektronické médiá	5.19. úprava digitálneho obrazu /skenovanie /základné operácie s digitálnym obrazom /alt.: ukážky možností úpravy digitálnej fotografie v počítači	základné úkony s vlastným obrázkom (fotografiou) ukážky: technický postup	každý žiak si naskenuje obrázok (vlastná maľba, fotografia z časopisu...); obrázok upravuje, transformuje, rozmnožuje, zosvetľuje, stmavuje, zväčšuje, zmenšuje, zaostruje, rozostreje, otáča v grafickom programe; podobné operácie môže robiť s fotografiou z digitálneho aparátu
11. podnety hudby	5.20. grafická partitúra /pokús o jej hudobnú interpretáciu - námet: nový spôsob zapisovania hudby; technika: a) kresba (tuš, pero, fixka...) b) farebná kresba c) maľba d) grafika (linorez, monotypia, suchá ihla) e) koláž, asambláž	pokus o nový, vlastný spôsob zapisovania zvuku, hudby ukážky: grafické partitúry, historické formy zapisovania, tvorba okruhu Fluxus, Tóth, Adamčiak	žiaci zapisujú hudbu (do notovej osnovy alebo do svojho vlastného vymysleného systému) prostredníctvom ikonických znakov, vlastných grafických symbolov, geometrických tvarov ... dôraz môže byť na tvare znakov, ich farbe, ich umiestnení; následne pokús o hudobnú interpretáciu (spev, nástroj)
12. podnety literatúry	5.21. operácie s ilustráciou - námet: vybraný príbeh technika: kresba, kolorovaná kresba	následné ukážky: rôzne typy ilustrovania a prístupy k nemu	variant 1: reinterpretácia ilustrácie: žiak si vymyslí príbeh podľa predloženého obrázku, tento príbeh posunie ďalšiemu spolužiakovi, ktorý ho ilustruje (bez znalosti pôvodnej predlohy); môže vzniknúť reťazová hra, na konci sa obrázky konfrontujú variant 2: negatívna ilustrácia: žiaci kreslia ilustráciu textu tak že znázorňujú to, čo v texte nie je (ale mohlo by byť), následne prerozprávajú text podľa ilustrácie
13.	5.22. výtvarné hry	dejiny mojej rodiny,	žiaci vytvárajú mapu (cestovný

podnety rôznych oblastí poznávania sveta	s <u>problematikou dejepisu</u> - námet: analógie s látkou dejepisu; technika: príbeh a obraz (alt. socha - pomník) na jeho základe	partie kamarátov ukážky: muzeálny dizajn	<i>poriadok, orientačnú schému) dejepisu svojho života (vymýšľajú symboly pre jednotlivé udalosti);</i>
	5.23. výtvarné hry s <u>problematikou zemepisu</u> - námet: analógie s látkou zemepisu; nekonvenčná mapa	moja cesta do školy, cesta na prázdniny a pod. - ako mapa s vlastnými symbolmi; denný režim zobrazený ako cestovný poriadok; udalosť z dejepisu ako mapa a pod. následné ukážky: konceptuálne a nekonceptuálne umenie	variant 1: analógie medzi glóbusom a Rungeho farebným glóbusom; variant 2: žiaci vytvárajú mapu v ktorej zaznamenávajú svoje činnosti počas dňa (vymýšľajú „geodetické“ symboly);
14. tradícia a identita /kultúrna krajina	â 5.24. výtvarné reakcie na rôzne typy regionálnych ornamentov /ornamentov rôznych kultúr - námet: aplikácie ornamentu na súčasný odev, na automobil, lietadlo, úžitkový predmet technika: maľba (farba na látku)	ornament ako prejav rytmu, symetrie a asymetrie, regionálnej identity, postavenia, udalosti, dekorácie; ukážky: rôzne druhy a tradície ornamentov, fraktály, symetria a asymetria v prírode, ornament v architektúre a v dizajne, ornament vo výtvarnom umení	<i>žiaci primerane veku analyzujú a výtvarne spracovávajú prvky ornamentu z rôznych regiónov a kultúr; porovnávajú ich, kombinujú a tvoria novotvary; vymýšľajú netradičné aplikácie ornamentu, podporované sú synkretické riešenia</i>
15. škola v galérii /galéria v škole	â 5.25. objavovanie prvkov obrazu a) výstava v galérii/ múzeu; objavovanie diela/ diel v galérii a hlbšie uvažovanie o nich na základe predchádzajúceho vzbudenia záujmu o originál diela a jeho bližšie spoznanie b) ľubovoľná sada rôznych reprodukcí diel	a) návšteva galérie a činnosť v galérii b) predstavenie galerijného priestoru a prevádzky sprostredkovane - v triede	<i>žiaci rozdelení do dvojíc alebo skupiniek kreslia dielo podľa slovného opisu jedného zo skupiny, ktorý dostane jeho reprodukciu. Uvažovanie o diele, jeho rozmeroch, autorovi, roku vzniku,... a následné hľadanie originálov diel a konfrontovanie svojich predstáv so skutočnosťou.</i>

Poznámky

- Vyučovanie výtvarnej výchovy vyžaduje, vzhľadom na jej pracovný charakter dvojhodinové celky.
Realizácia rozširujúcich úloh predpokladá navýšenie hodinovej dotácie v školskom pláne. Vyučovania, na ktorých sa pracuje s elektronickými médiami, fotografovaním a filmovaním vyžadujú delenie triedy na skupiny.
- Učiteľ môže podľa potreby obmieňať námety a techniky.
- K jednotlivým témam sú v rámci metodickéj príručky vydané metodické rady a edukačné DVD s vizuálnymi materiálmi.
- Predmet je klasifikovaný. Pri hodnotení pristupujeme k žiakom diferencovane podľa aktivity, schopnosti vyjadriť samostatný názor, tvorivosti a originality myslenia a výtvarného

vyjadrovania sa. V prvom rade hodnotíme proces, výsledok (artefakt) je z hľadiska hodnotenia druhotný.

PREDMET: Hudobná výchova

Ciele predmetu

Cieľom hudobnej výchovy v 5. ročníku ZŠ je pochopenie komunikatívnej funkcie hudby, rôznych podôb hudobného vyjadrenia, pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania. Ciele sú totožné s cieľmi v Štátnom vzdelávacom programe.

Tematické celky a obsah	Kompetencie	Výstup
<p>Ako sa nám prihovára hudba Výrazové prostriedky hudby a ich funkcia, zážitok z hudby a jeho zdôvodnenie, podoby hudobnej skladby, komunikatívna funkcia hudby, správanie sa na hudobných a slávnostných podujatiach. (Výber: 6.roč./s. 6-31 + iné vhodné piesne 6. roč./s. 32-37). Odporúčame vychádzať z hudobných skúseností žiakov a na vyučovacích hodinách realizovať rôzne druhy hudobných činností (cca 10 hod.).</p>	<p>Vokálno-intonačné činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné, dvojhlasné piesne ľudové aj umelé, v durových, molových a modálnych tóninách, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti, - orientuje sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov, - dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých. 	<ul style="list-style-type: none"> - vedieť čisto, kultivovane spievať minimálne 12 piesní vhodne zvolených so zreteľom na hlasové dispozície a hlasovú hygienu, - vedieť uplatňovať elementárne taktovacie pohybov pri speve
<p>Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov Typická pieseň a hudobná</p>	<p>Inštrumentálne činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - žiak dokáže realizovať a vytvárať inštrumentálne sprievody k piesňam, rešpektujúc ich charakter, 	<p>g) vedieť hrať rytmické motívy, jednoduché inštrumentálne sprievody k piesňam,</p>

<p>skladba vybraných národov. Výber: 7. roč./ s. 40.-49, 56-61 + odporúčame k vybraným piesňam pridať známu skladbu daného národa podľa ponuky učebníc Hv (cca 10 hod.).</p> <p>Hudba spojená s inými druhmi umenia (tvorba integratívneho projektu) Ponúkame dve alternatívy: a) vyvodenie základných prvkov opery, operety, muzikálu, melodrámy, baletu z typických diel svetovej hudobnej literatúry. Odporúčame informatívny nácvik ich časti, resp. ich dramatizáciu. Výber: 6. roč./ s. 38-55.</p> <p>b) voľné dotvorenie hry so spevom B. Felix: Pamodaj šťastia (5. roč./ s. 64-69) alebo B. Felix: My, vrabčiaci (6.roč./ s. 60-63) a vyvodenie charakteristiky rôznych hudobno-dramatických diel (cca 10 hod.)</p>	<p>jednoduchou improvizáciou na detských hudobných nástrojoch „podporiť“ charakter, zmeny nálad hudobnej ukážky, zvýrazniť dôležité hudobné myšlienky reprodukovanej hudby.</p> <p>Hudobno-pohybové činnosti Žiak dokáže - správne reagovať pohybom na znejúcu hudbu, vyjadriť metrum, tempo, dynamiku, pohyb melódie, v súlade s charakterom piesne alebo skladby, - realizovať hudobno-pohybové hry so spevom, vyjadriť náladu a obsah hudby pohybom, na základe svojich individuálnych schopností a zručností vytvárať pohybové improvizácie a kreácie.</p> <p>Percepčné činnosti - žiak sa orientuje v znejúcej hudbe, na základe použitých výrazových prostriedkov hudby, ktoré vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby, - dokáže zaradiť, charakterizovať počúvanú skladbu vokálnu alebo inštrumentálnu z hľadiska žánru, postrehne výrazné hudobné myšlienky, ich variácie, napätie a uvoľnenie hudby,</p> <p>§ dokáže verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov, všeobecným zákonitostiam a ich materializácii hudobnými prostriedkami.</p> <p>Hudobno-dramatické</p>	<p>§ vedieť reagovať pohybom na hudbu, vyjadriť pohybom charakter, výraz a náladu piesne a znejúcej hudby,</p> <p>§ Po viacnásobnom vypočutí poznať min. 4 hudobné skladby a ich autorov,</p> <p>h) Poznať funkciu hudby vzhľadom k životu človeka a spoločnosti,</p> <p>1 hudobno-dramatické vystúpenie</p>
---	--	--

činnosti

- žiak integruje a komplexne využíva vokálne, hudobno-pohybové, inštrumentálne a percepčné činnosti spojené v dramatickom príbehu,
- žiak získava schopnosť empatického a asertívneho správania sa.

Hudobno-výchovný proces

Hlavnou zásadou vyučovania hudobnej výchovy je, že východisko i cieľ hudobno-výchovného procesu tvorí znejúca hudba. Uprednostňujeme progresívne a inšpiratívne uplatňovanie centrálného metodického podnetu (hudby) smerujúceho k zážitku. Každá vyučovacia hodina má mať svoje ciele, ku splneniu ktorých smeruje každá činnosť žiakov a usmerňovanie učiteľa.

VZDELÁVACIA OBLASŤ: ZDRAVIE A POHYB

PREDMET: Telesná a športová výchova

(5. – 8. ročník)

1. Charakteristika vyučovacieho predmetu

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov.

2. Ciele vyučovacieho predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy ako vyučovacieho predmetu je umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni, osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na ich záujmy, predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Špecifické ciele predmetu sú vyjadrené pomocou nasledovných kľúčových a predmetových kompetencií:

Pohybové kompetencie

- § **Žiak si vie vybrať a vykonávať pohybové činnosti, ktoré bezprostredne pôsobia ako prevencia civilizačných chorôb.**
- § **Žiak dokáže rozvíjať všeobecnú pohybovú výkonnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia.**
- § **Žiak má osvojené primerané množstvo pohybových činností vo vybraných odvetviach telesnej výchovy a športu a vie ich uplatniť vo voľnom čase.**

Kognitívne kompetencie

- § **Žiak vie vysvetliť dôvody potreby vykonávania pohybovej činnosti v dennom režime so zameraním na úlohy ochrany vlastného zdravia.**
- § **Žiak používa odbornú terminológiu osvojených pohybových činností a oblastí poznatkov.**
- § **Žiak vie zostaviť a používať rozcvičenie pred vykonávaním pohybovej činnosti.**
- § **Žiak dodržiava osvojené pravidlá pri vykonávaní pohybových činností súťažného charakteru.**

- § Žiak vie, ktoré sú základné olympijské idey a riadi sa nimi vo svojom živote.
- § Žiak vie posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti a telesného rozvoja podľa daných noriem.
- § Žiak vie poskytnúť prvú pomoc pri úraze v rôznom prostredí.
- § Žiak dodržiava bezpečnostné a hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti.
- § Žiak pozná životné priority a priority v starostlivosti o vlastné zdravie.
- § Žiak pozná negatívne účinky návykových látok na organizmus.

Komunikačné kompetencie

- § Žiak sa dokáže jasne a zrozumiteľne vyjadrovať.
- § Žiak používa správnu odbornú terminológiu v edukačnom procese i počas voľno - časových aktivít.

Učebné kompetencie

- § Žiak vie zdôvodniť potrebu zaradenia pohybových aktivít do svojho denného režimu.
- § Žiak vie zdôvodniť potrebu rozohriatia organizmu a rozcvičenia pre športový výkon i ako prevenciu pred zranením.

Interpersonálne kompetencie

- § Žiak prejavuje pozitívny vzťah k sebe i iným.
- § Žiak efektívne pracuje v kolektíve.
- § Žiak vie racionálne riešiť konfliktné situácie, najmä v športe.
- § Žiak sa správať empaticky a asertívne pri vykonávaní telovýchovných a športových činností, ale i v živote.

Postojové kompetencie

- § Žiak má zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.
- § Žiak dokáže zvíťaziť, ale i prijať prehru v športovom záporení i v živote, uznať kvality súpera.
- § Žiak dodržiava princípy fair-play.
- § Žiak sa zapája do mimoškolskej telovýchovnej a športovej aktivity.
- § Žiak využíva poznatky, skúsenosti a zručnosti z oblasti telesnej výchovy a športu a iných predmetov so zameraním na zdravý spôsob života a ochranu prírody.

3. Obsah

Zabezpečenie uvedených kompetencií sa uskutočňuje prostredníctvom obsahu, ktorý tvoria základné poznatky o význame pohybových aktivít pre zdravie, prevenciu ochorení, správnej životosprávy, športovej činnosti a jej organizovaní, pohybovej výkonnosti a jej hodnotení

a pohybové prostriedky. V predmete telesná a športová výchova sú rozdelené do štyroch modulov.

- 1. Zdravie a jeho poruchy**
- 2. Zdravý životný štýl**
- 3. Zdatnosť a pohybová výkonnosť**
- 4. Športové činnosti pohybového režimu**

Ciele jednotlivých modulov

Zdravie a jeho poruchy

- § pochopiť účinok pohybovej aktivity na zdravie,
- § mať vedomosti o potrebe prevencie pred civilizačnými ochoreniami pohybovými prostriedkami,
- § vedieť poskytnúť prvú pomoc,
- § vedieť sa správať v situáciách ohrozujúcich zdravie.
- § mať vytvorenú hodnotový systém, v ktorom zdravie a pohyb majú popredné miesto.

Zdravý životný štýl

- § poznať a dodržiavať zásady správnej výživy,
- § zaradiť využívať športové a pohybové činnosti vo svojom voľnom čase,
- § mať predstavu o svojich pohybových možnostiach,
- § pochopiť význam aktívneho odpočinku pre odstránenie únavy,
- § pochopiť kompenzačný účinok telesných cvičení a poznať vhodné cvičenia na jeho dosiahnutie.

Zdatnosť a pohybová výkonnosť

- § poznať úroveň vlastnej pohybovej výkonnosti,
- § vedieť využiť cvičenia na rozvoj pohybových schopností,
- § vedieť diagnostikovať a hodnotiť pohybovú výkonnosť vlastnú i spolužiakov,
- § vedieť využiť pohybové prostriedky na rozvoj pohybovej výkonnosti.

Športové činnosti pohybového režimu

- § využiť svoje vedomosti na zdokonaľovanie sa vo vlastnej športovej výkonnosti,
- § vedieť uplatniť osvojené pravidlá športových disciplín v športovej činnosti,
- § prezentovať svoju športovú výkonnosť na verejnosti,
- § preukázať pohybovú gramotnosť v rôznych športových odvetviach,
- § mať príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.

Základom obsahu telesnej výchovy v škole je učivo. Štruktúru učiva tvoria tematické celky (ďalej len TC), ktoré sú rozdelené na základné a výberové. V ročnom cykle sa počíta vo všetkých ročníkoch so 66 vyučovacími hodinami.

Ciele modulu 1 a čiastočne modulu 2 sa plnia prostredníctvom obsahu tematického celku Poznatky z telesnej výchovy a športu, ciele modulov 3 a 4 prostredníctvom všetkých ostatných tematických celkov.

Obsah základných TC je koncipovaný tak, aby si ho mohla a zároveň i mala osvojiť väčšina žiakov.

V ročnom pláne učiva odporúčame, aby základné tematické celky Poznatky z telesnej výchovy a športu a Všeobecná gymnastika sa vyučovali ako súčasť každej vyučovacej hodiny telesnej výchovy a boli dotované 15 % času vyučovacej hodiny. Ostatné základné tematické celky odporúčame vyučovať v dvoch alternatívach. Prvá alternatíva – v každom ročníku sa vyučuje každý tematický celok. Druhá alternatíva – v každom ročníku sa odučia aspoň tri tematické celky. Pritom každý tematický celok musí byť odučený počas školskej dochádzky aspoň dvakrát s výnimkou Plávania. Tematický celok Plávanie sa zaraďuje do vyučovania aspoň raz za 5 rokov. Tematický celok sa považuje za odučený, ak má v ročnom pláne minimálne 6 hodinovú dotáciu z celkového počtu vyučovacích hodín.

Aspoň jeden výberový TC je povinný v každom ročníku. Výberové TC rozširujú základné TC o pohybové činnosti, ktorých výber umožňuje rešpektovať podmienky školy, záujmy žiakov, záujmy učiteľa, miestne tradície a pod. Vyučovanie výberových TC musí rešpektovať plnenie cieľov telesnej výchovy a bezpečnosť pri cvičení.

Obsah výberových TC sa využíva na doplnenie základného učiva a na motiváciu žiakov, na rozvoj ich pohybových schopností so zreteľom na skupinové záujmy, individuálne predpoklady žiakov a podmienky školy.

Učiteľ môže zaradiť do programu iba tie športové činnosti, ktoré boli súčasťou jeho pregraduálnej prípravy na vysokej škole, alebo na ktoré získal trénerské alebo cvičiteľské vzdelanie, alebo certifikát v niektorej forme ďalšieho vzdelávania učiteľov a trénerov. V záujme každého učiteľa telesnej a športovej výchovy by malo byť zúčastniť sa ďalšieho vzdelávania učiteľov a postupné získavanie potrebnej kvalifikácie k chýbajúcim športovým činnostiam.

PK TV nedoporučuje klasifikovať telesnú výchovu.

Mesiac	Cieľ a kompetencie	Tematický celok učivo	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Odpor. počet hodín	Kontrola a hodnotenie
IX.	Cieľ, význam TV, BOZ, meranie a váženie				2	
IX. X. IV.-VI	Vedieť využívať základné atletické lokomócie v živote	Atletika -bežecká abeceda -pohybové bežecké hry -štarty -60, 600, 1000 m vytrvalostný beh - skok do diaľky -kriket	Základná terminológia, technika atletických disciplín, základné pravidlá, zásady fair play, bezpečnosť a hygiena	Poznať atletické disciplíny, ich vplyv na zdravý rozvoj organizmu, poznať pravidlá atletických disciplín	16 Počet hodín platí pre jeseň a jar	
X. XI.	Vedieť hrať basketbal podľa platných pravidiel	Basketbal dribling -prihrávka -chytanie, držanie, uvoľňovanie s loptou, bez lopty -strelba z krátkej vzdialenosti, strelba dvojtaktom -bránenie útočníka -zápasy	Osvojiť si platné pravidlá, terminológiu, zvládnuť herné činnosti a hru, zásady fair play, využiť vo voľnočasových aktivitách	Správne pomenovať, popísať, prakticky ukázať a v hre uplatniť základné herné činnosti jednotlivca	6	
XI. XII.	Žiak si osvojí činnosť gymnastického športu a vie zacvičiť gymnastickú zostavu	Športová gymnastika -kotúľ vpred, vzad, väzby, preval vzad do ľahu vnesmo -stoj na lopatkách, rukách -premet bokom -preskoky, roznožka, skrčka cez kozu -hrazda, vis strmhlav, vnesmo, jazdmo, stojmo -kladina (D) základné lokomočné a rovnovážne pohyby -šplh (CH) s prírazom na tyči	-poznať význam a zmysel gymnastických športov -správnu terminológiu a názvoslovie -správne držanie tela -bezpečnosť správania sa, pomoc a záchrana pri cvičení	-vedieť zostaviť a viesť rozcvičenie -vedieť prakticky ukázať prípravné cvičenia a základné cvičebné tvary -dokázať postrehnúť chyby v prevedení a držaní tela a vedieť posúdiť reálne svoju individuálnu úroveň	14	
X, - III.	Naučiť sa aspoň jeden plavecký štýl	Plávanie -hry vo vode, -splývanie -návik práce	Význam plávania pre zdravie -prevencia	Ovládať aspoň jeden plavecký štýl/najmenej	10	

		nôh/kraul,prsia/ -práca rúk -súhra	pred utopením -pohybová rekreacia -poznať plavecké spôsoby	50 m/ Vedieť pomenovať a popísať základné obrátky		
I.	Mať primeraný estetický prejav, optimálne rozvinuté kondičné a koordinačné schopnosti	Rytmická gymnastika (D) -správne držanie tela v postojoch, v sedu, ľahu, kľaku, podpory na mieste i v pohybe - chôdza, beh tanečné kroky, 2/4, 3/4 takt Poskoky, skoky, obraty, cvičenia v dvojiciach	Osvojenie si správneho držania tela, tvarovania postavy a súladu pohybu s hudbou	Osvojiť si polohy časti tela, lokomočné pohyby a špecifické cvičebné tvary v zmysle technicko estetických zásad	4	
I.	Osvojením a zdokonaľovaním pohybových zručností, rozvíjať a upevňovať schopnosti ktoré zlepšujú harmonický rozvoj žiakov, Poznať význam základných športových úpolov a sebeobrany.	ÚPOLY a SEBEOBRAN A (CH) -pády -dvíhanie -nosenie -základné techniky bojových umení (karate, judo, aikido)	Vedieť význam základných úpolov, športových úpolov a sebeobrany	Osvojiť si základné postoje, pady,dvíhanie , nosenie ,skladanie súpera. -základné techniky bojových činností v zmysle sebaobrany	4	
X. IV. V. VI.	Vedieť pravidlá, technické údaje a terminológiu futbalu	Futbal -prihrávka po zemi na krátku a strednú vzdialenosť -preberanie lopty (tlmenie, sťahovanie) -vedenie lopty priamym smerom a zmenou smeru -hra	Osvojiť si teoretické poznatky, dodržiavanie rozostavenia hráčov v zápase	Vedenie lopty po slalomovej dráhe, technika prihrávok, streľba na presnosť z určenej vzdialenosti	6	
XII. I.	Vedieť pravidlá, technické údaje a terminológiu florbalu	Florbal - herné činnosti jednotlivca -hra družstva	Systematika herných činností, základná terminológia, technika herných činností jednotlivca, herné	Vedieť vedenie a spracovanie loptičky, prihrávky, streľba, činnosť brankára a hra	4	

			kombinácie a systémy, funkcie hráčov, organizácia jednoduchej súťaže, zásady fair play			
		Pohybové hry Poradové cvičenia Relaxačné a kompenzačné cvičenia Kondičné cvičenia			Priebežn e počas hodín TV	
		Testovanie	- podľa Moravca		4	